

BARDZO MŁODA KULTURA 2023-2025

Raport regionalny z diagnozy i ewaluacji
Programu Bardzo Młoda Kultura

Województwo świętokrzyskie
2024 r.

Opracowanie: Maria Myzik

Spis treści

| | |
|--|-----------|
| Diagnoza | 3 |
| I. Miejsce edukacji kulturowej w politykach publicznych na poziomie województwa świętokrzyskiego ze szczególnym uwzględnieniem działań wobec młodzieży. | 3 |
| I.I. Definicja pojęcia | 3 |
| I.II. Edukacja kulturowa w dokumentach strategicznych województwa świętokrzyskiego | 3 |
| I.II.I. Edukacja kulturowa w Strategii Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego 2030+ .. | 4 |
| I.II.II. Edukacja kulturowa w Strategii Rozwoju Gminy Bieliny na lata 2021-2030 | 5 |
| I.II.III. Edukacja kulturowa w Strategii rozwoju gminy Połaniec na lata 2021-2030 | 6 |
| I.II.IV. Edukacja kulturowa w STRATEGII ROZWOJU MIASTA KIELCE 2030+ W KIERUNKU SMART CITY | 7 |
| I.II.V. Edukacja kulturowa w Strategii Rozwoju Gminy Rytwiiany na lata 2015 - 2025 | 8 |
| I.II.VI. Strategia Rozwoju Gminy Raków na lata 2022-2030 | 9 |
| I.III. Edukacja kulturowa w dokumentach strategicznych województwa świętokrzyskiego. Podsumowanie..... | 9 |
| I.IV. Jak instytucje edukacji z województwa świętokrzyskiego wspierają edukację kulturową..... | 10 |
| I.V. Co wiemy o edukacji kulturowej w województwie świętokrzyskim na podstawie opracowań, artykułów, publikacji..... | 11 |
| II. Mapowanie zasobów instytucjonalnych w województwie | 12 |
| II.I. Instytucje w Programie Bardzo Młoda Kultura | 13 |
| II.II. Domy kultury/centra kultury/ośrodki kultury w partnerstwach | 15 |
| III. Obszary dotychczasowych interwencji w ramach BMK w skali województwa świętokrzyskiego | 18 |
| IV. Diagnozy lokalne | 22 |
| IV.I. Diagnozy lokalne - zastosowane techniki | 22 |
| IV.II. Diagnozy lokalne - wyniki | 22 |
| IV.II.I. Informacje na temat przebiegu diagnozy lokalnej | 23 |
| IV.II.II. Notes Kultury - podsumowanie wyników - odbiór kultury | 24 |
| IV.II.III. Notes Kultury - podsumowanie wyników - tworzenie kultury | 24 |
| IV.II.IV. Spacer badawczy | 25 |
| IV.II.V. Panel | 25 |
| IV.III. Diagnozy lokalne - podsumowanie | 26 |
| Ewaluacja | 27 |
| I. Realizacja projektów lokalnych w województwie świętokrzyskim w 2024 r. | 27 |
| II. Ewaluacja projektów lokalnych | 29 |
| II.I. Sposób prowadzenia ewaluacji | 29 |
| II.II. Prezentacja danych..... | 29 |
| II.II.I Charakterystyka respondentów. | 29 |
| II.II.II Jak uczestnicy projektów zaangażowali się w ich realizację? Jakie działania podejmowali?..... | 30 |
| II.II.II IIak uczestnicy oraz liderzy oceniają realizację projektu? | 31 |
| III. Jak projekty realizowane w 2024 r. wspierają podmiotowe uczestnictwo młodzieży w kulturze | 34 |
| IV. Oferta szkoleniowo-warsztatowa oraz oferta działań sieciująco-integracyjnych | 37 |
| V. Mapa sieci | 38 |
| Podsumowanie | 39 |
| Załączniki | 40 |
| Załącznik nr 1: Partnerstwa w projektach zrealizowanych w ramach Programu Bardzo Młoda Kultura w województwie świętokrzyskim w latach 2016-2024 | 40 |
| Załącznik nr 2: Projekty realizowane w ramach Programu Bardzo Młoda Kultura w województwie świętokrzyskim w latach 2016-2018, 2019-2021, 2023-2024 | 47 |
| Załącznik nr 3: Ankieta Notes Kultury | 76 |
| Załącznik nr 4: Ankieta ewaluacyjna dla uczestników projektów | 81 |
| Załącznik nr 5: Ankieta ewaluacyjna dla liderów projektów | 84 |
| Załącznik nr 6: Wybrane zdjęcia z realizacji projektów BMK 2024 r. Świętokrzyskie. | 85 |

Diagnoza

I. Miejsce edukacji kulturowej w politykach publicznych na poziomie województwa świętokrzyskiego ze szczególnym uwzględnieniem działań wobec młodzieży.

I.I. Definicja pojęcia

Aby określić miejsce edukacji kulturowej w politykach publicznych województwa świętokrzyskiego, należy zacząć od zdefiniowania pojęcia. Publikacja „Raport o stanie diagnozy Programu Bardzo Młoda Kultura”¹ prezentuje różne sposoby definiowania pojęcia „edukacja kulturowa” przez autorów raportów diagnostycznych obejmujących działania w Programie Bardzo Młoda Kultura. „Pojęcie „edukacji kulturowej” nie znalazło wszak jeszcze swego stałego miejsca w nomenklaturze polityk publicznych i strategii rozwoju, zarówno w obrębie poszczególnych sektorów życia społecznego, jak i organizacyjnego. Nie funkcjonuje ono także w zakresie zadań kluczowych dla programu ministerstw, jak i w strategii podmiotów regionalnych na poziomie województw, powiatów czy gmin”.²

Powyższe stwierdzenie daje pewną swobodę wyboru definicji pojęcia „edukacja kulturowa”, która to definicja stanie się podstawą do analiz w niniejszym opracowaniu.

Biorąc pod uwagę założenia programu Bardzo Młoda Kultura, wydaje się, że zaprezentowany przez Martę Kosińską sposób rozumienia pojęcia „edukacja kulturowa” dotyka jego istoty. „Edukacja kulturowa, w najogólniejszym sensie, jest procesem przygotowania do bardziej aktywnego, świadomego, często też krytycznego uczestnictwa w kulturze.”³ (podkreślenia autorki raportu).

„Edukacja kulturowa” ma być więc, (...) pojęciem na tyle szerokim, aby objąć działania edukacyjne, dotyczące: zarówno kultury artystycznej, jak i życia codziennego; zarówno tradycyjnych, jak i nowych mediów; zarówno sfery symbolicznej, jak i materialnej; zarówno tego, co interesuje wielu ludzi na świecie, jak i tego, czym fascynują się tylko mieszkańcy konkretnego miejsca na ziemi; zarówno kultury własnej, jak i kultur innych. Kultura jest formą naszego bycia wśród innych i sposobem angażowania się w sensowne relacje.”⁴

Poszukując odpowiedzi na pytanie, jakie działania podejmowane są w zakresie edukacji kulturowej (szczególnie) młodzieży w województwie świętokrzyskim, uwzględniane będą pojęcia-klucze: aktywne, świadome, krytyczne uczestnictwo w kulturze, sprawcze działanie. Przygotowanie nie tylko do odbioru kultury, ale też jej świadomego tworzenia.

I.II. Edukacja kulturowa w dokumentach strategicznych województwa świętokrzyskiego

Rozpoznanie stanu edukacji kulturowej ze szczególnym uwzględnieniem działań wobec młodzieży w województwie świętokrzyskim rozpoczęto od wyszukania dokumentów oraz opracowań, które mogły pozwolić na uzyskanie danych niezbędnych do opisu sytuacji w tym zakresie.

Z uwagi na fakt, że niniejsze opracowanie ma dotyczyć realizacji Programu Bardzo Młoda Kultura w roku 2024, starano się pozyskać do analizy dokumenty z lat najbliższych czasowi realizacji programu, aby jak najrzetelniej zaprezentować sytuację edukacji kulturowej dzieci i młodzieży w województwie świętokrzyskim.

¹ „Raport o stanie diagnozy Programu Bardzo Młoda Kultura”, Sylwia Jaskuła i Leszek Korporowicz (Narodowe Centrum Kultury, Warszawa, kwiecień 2020)

² Tamże

³ Marta Kosińska, Edukacja kulturowa w: Rafał Koschany, Agata Skórzyńska - redakcja, Edukacja kulturowa. Poręcznik, Centrum Kultury ZAMEK, Poznań 2014

⁴ Rafał Koschany, Agata Skórzyńska - redakcja, Edukacja kulturowa. Podręcznik, Centrum Kultury ZAMEK, Poznań 2014

Analizie poddano następujące dokumenty:

- Dokumenty strategiczne województwa świętokrzyskiego
 - ✓ Strategia Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego 2030+. Załącznik do uchwały nr XXX/406/21 Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego z dnia 29 marca 2021 r. [Uchwała XXX/406/21 \(kielce.pl\)](#)
- Dokumenty strategiczne gmin, z których terenu wybrano partnerstwa do realizacji programu w roku 2024
 - ✓ Strategia Rozwoju Gminy Bieliny na lata 2021-2030 [strategia_rozwoju_gminy_bieliny_na_lata_2021-2030_.pdf](#)
 - ✓ Strategia rozwoju gminy Połaniec na lata 2021-2030 [Strategia Rozwoju Gminy Połaniec na lata 2021 - 2030 \(polaniec.eu\)](#)
 - ✓ STRATEGIA ROZWOJU MIASTA KIELCE 2030+ W KIERUNKU SMART CITY [strategia_rozwoju_miasta_kielce_2030_w_kierunku_smart_city \(1\).pdf](#)
 - ✓ Strategia Rozwoju Gminy Rytwiany na lata 2015 - 2025 [uchw_x_50_2015_zal_strategia_rozwoju_rytwiany.pdf \(jur.pl\)](#)
 - ✓ Strategia Rozwoju Gminy Raków na lata 2022-2030 [projekt_strategii_rozwoju_gminy_rakow_na_lata_2022_2030_2023_03_08.pdf](#)

W wymienionych dokumentach strategicznych województwa świętokrzyskiego oraz gmin, z których terenu wybrano partnerstwa do realizacji Programu Bardzo Młoda Kultura w roku 2024, skoncentrowano się na tym, jak zdiagnozowana została sytuacja w zakresie kultury, jak określono zadania związane z kulturą, jej rozwojem, organizacją, czy pojawiły się wskaźniki osiągnięcia celów.

Poszukiwano nawiązań do edukacji kulturalnej/kulturowej oraz odniesień do programu Bardzo Młoda Kultura.

Z analizowanych dokumentów wybrano zapisy, które nawiązują do zadań podejmowanych w obszarze kultury. Zdecydowano się przywołać cytaty ze strategii, aby jak najwierniej pokazać sposób postrzegania kultury/edukacji/edukacji kulturowej w strategiach rozwoju województwa oraz gmin.

I.II.I. Edukacja kulturowa w Strategii Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego 2030+

Analiza Strategii Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego 2030+ wskazuje na:

- „nierównomierny dostęp terytorialny do usług społecznych (szczególnie kulturalnych, rekreacyjnych i zdrowotnych)”⁵
- „nazbyt niskie nakłady na instytucje kultury i działalność kulturalną w regionie”⁶

Ta niesatysfakcjonująca sytuacja w obszarze kultury w województwie świętokrzyskim znajduje odzwierciedlenie w zapisach celów strategicznych:

- CEL STRATEGICZNY 1. INTELIGENTNA GOSPODARKA I AKTYWNI LUDZIE. Cel operacyjny 1.2. Kompetentne kadry dla gospodarki regionu:
”Jednym z kluczowych kierunków działań w zakresie edukacji jest jej zmiana o charakterze jakościowym. (...) priorytetem na każdym etapie kształcenia, (...) powinno być wyposażenie wychowanków i uczniów w kompetencje uniwersalne(...), ukształtowanie postaw prozdrowotnych (...) oraz kształtowanie postaw prośrodowiskowych. Dopełnienie tego obszaru stanowią umiejętności i postawy społeczne obejmujące: kompetencje w zakresie zdolności

⁵ Strategia Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego 2030+. Załącznik do uchwały nr XXX/406/21 Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego z dnia 29 marca 2021 r.

3.2. WNIOSKI Z ISTOTNYCH DLA WOJEWÓDZTWA UWARUNKOWAŃ ZEWNĘTRZNYCH, ANALIZY SYTUACJI SPOŁECZNO-GOSPODARCZEJ ORAZ TRENDÓW I PROGNOZ ROZWOJOWYCH

⁶ tamże

komunikowania się, krytycznego myślenia, kreatywności, kompetencje ekonomiczno-finansowe, uczenie się przez całe życie, umiejętności w zakresie pracy w grupie i adaptacji do zmieniających się uwarunkowań, kompetencje w zakresie edukacji środowiskowej, kulturalnej, sportowej i obywatelskiej.⁷

➤ **CEL STRATEGICZNY 3. WSPÓLNOTA I BEZPIECZNA PRZESTRZEŃ, KTÓRE ŁĄCZĄ LUDZI.**

Cel operacyjny 3.1. Silny kapitał społeczny w regionie

„Działania na rzecz osiedlania się nowych mieszkańców w regionie powinny wiązać się z poprawą jakości usług publicznych i dostępu do obiektów użyteczności publicznej z przygotowaną ofertą rekreacyjną, kulturalną, sportową i edukacyjną. W zakresie edukacji i kultury powinny uwzględniać duże znaczenie dziedzictwa kulturowego i specyfiki regionu.”

(...)”Stworzeniu nowych miejsc pracy dla ludzi młodych służy wspieranie nowych technologii w gospodarce oraz postaw innowacyjnych, na który to cel Samorząd Województwa kieruje i nadal będzie kierował dofinansowanie. W tym kontekście ważnym czynnikiem staje się dostępność do usług publicznych zapewniających opiekę i edukację najmłodszym: żłobków, punktów przedszkolnych, przedszkoli, gwarantujących, obok podstawowych funkcji, wysoki poziom świadczeń dodatkowych (np. edukacja dwujęzyczna, edukacja zdrowotna, kształcenie umiejętności cyfrowych, społecznych, kulturowych)⁸.

W załączniku 2. Strategii Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego 2030+ zatytułowanym „Obszary realizacji projektów i przedsięwzięcia strategiczne”, w punkcie „Świętokrzyskie dla edukacji” napisano: „Poprzez poznawanie dziedzictwa kulturowego województwa świętokrzyskiego rozwijane będą kompetencje w zakresie świadomości i ekspresji kulturalnej w szczególności wśród najmłodszych pokoleń mieszkańców regionu.”⁹

W punkcie „Kulturalne świętokrzyskie” zwrócono uwagę na potrzebę zorganizowanie czasu wolnego młodych osób:

”W szczególności dotyczy to organizacji czasu wolnego młodych osób ze szczególnym uwzględnieniem aktywności kulturalnej, społecznej, artystycznej i sportowej. W związku z tym zasadnym byłoby stworzenie kalendarza wydarzeń oraz organizacja ponadregionalnych, cyklicznych imprez i eventów propagujących dziedzictwo naturalne i kulturowe.”¹⁰

W punkcie „Świętokrzyskie dla młodzieży” dostrzeżono konieczność wspierania rozwoju młodzieżowej kultury „poprzez tworzenie mechanizmów grantowych, które pozwalałyby na przeprowadzenie niewielkich inicjatyw twórczych. Konieczne jest sprawne działanie i promowanie istniejących systemów finansowych, czyli stypendiów, które nie ograniczałyby się do krótkotrwałej pomocy, ale byłyby wsparciem w przechodzeniu z poziomu amatorskiego do profesjonalnego. Promowanie powszechności uczestnictwa w kulturze, zwiększyłyby liczbę młodzieży zainteresowanej wydarzeniami kulturalnymi, dlatego należy stwarzać przestrzenie, w których młodzi będą czuć się swobodnie.”¹¹

I.II.II. Edukacja kulturowa w Strategii Rozwoju Gminy Bieliny na lata 2021-2030

„Na terenie gminy obserwowana jest duża aktywność kulturalna instytucji i mieszkańców gminy, w tym środowisk seniorskich. Na terenie gminy w obszarze kultury działają dziecięce zespoły ludowe (Małe Bielinianki, Dziecięcy Zespół Pieśni i Tańca „Jodełki”, Koło Małych Gosposi z Huty Podtysicy)”¹²

Priorytety i działania ujęte w celu 1. Wysoka jakość życia¹³

⁷ Strategia Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego 2030+. Załącznik do uchwały nr XXX/406/21 Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego z dnia 29 marca 2021 r. Str. 38

⁸ Strategia Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego 2030+. Załącznik do uchwały nr XXX/406/21 Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego z dnia 29 marca 2021 r. Str. 46, 47

⁹ Załącznik II do Strategii Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego 2030+. Obszary realizacji projektów i przedsięwzięcia strategiczne. Str. 13

¹⁰ Tamże Str. 15

¹¹ Tamże Str. 16

¹² Strategia Rozwoju Gminy Bieliny na lata 2021-2030. Str. 4

¹³ Strategia Rozwoju Gminy Bieliny na lata 2021-2030. Str. 20

| Priorytety | Działania | Wskaźnik produktu |
|---|--|--|
| 1.4. Rozwinięta oferta czasu wolnego integrująca mieszkańców. | 1.4.3. <u>Rozwój i modernizacja infrastruktury kulturalnej</u> , w szczególności ukierunkowana na <u>poprawę i zwiększenie dostępności placówek kultury</u> . | Liczba wspartej infrastruktury kulturalnej. |
| | 1.4.4. <u>Rozwijanie i zwiększanie dostępności oferty sportowej i kulturalnej</u> , w tym <u>moderowanie dostępności tej oferty poza główną siedzibą instytucji sportu i kultury</u> . | Liczba inicjatyw i przedsięwzięć sportowych i kulturalnych realizowanych poza główną siedzibą instytucji sportu i rekreacji. |
| | 1.4.6. Zachowanie wartości materialnych i niematerialnych <u>dziedzictwa kulturowego</u> | Liczba inicjatyw i działań na rzecz zachowania dziedzictwa kulturowego. |

Gmina Bieliny zlokalizowana została w dwóch obszarach strategicznej interwencji (OSI) na terenie województwa świętokrzyskiego:

- ✓ Obszary zagrożone marginalizacją,
- ✓ Góry Świętokrzyskie.

Tabela 9. Zakres interwencji dedykowanej obszarom strategicznej interwencji w województwie świętokrzyskim, obejmujący swoim zasięgiem gminę Bieliny¹⁴

| | |
|---|---|
| Obszar strategicznej interwencji | Zakres interwencji, w tym odniesienie do celów Strategii Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego 2030+ |
| Obszary zagrożone marginalizacją Góry Świętokrzyskie | Rozwój podstawowych usług publicznych: społecznych, zdrowotnych oraz <u>w zakresie edukacji, kultury, turystyki sportu i rekreacji. Rozwój edukacji kulturalnej i turystycznej opartej na bazie dziedzictwa kulturowego regionu</u> |

I.II.III. Edukacja kulturowa w Strategii rozwoju gminy Połaniec na lata 2021-2030

„Prężnie działające Centrum Kultury i Sztuki w Połańcu umożliwia rozwijanie pasji mieszkańców. (...) Organizowane są liczne wydarzenia oraz koncerty dla społeczności lokalnej.”¹⁵

3. Analiza SWOT.

3.3 Społeczeństwo

Szanse: „Systematyczne dostosowanie oferty ośrodków kultury, sportu, bibliotek itp. do potrzeb lokalnej społeczności.”¹⁶

6. CELE STRATEGICZNE, OPERACYJNE, KIERUNKI DZIAŁAŃ

CEL STRATEGICZNY I Wyższa jakość życia wraz z dostępem do usług, możliwością rozwoju zawodowego oraz dbałością o dziedzictwo kulturowe¹⁷

¹⁴ Strategia Rozwoju Gminy Bieliny na lata 2021-2030. Str. 46

¹⁵ Strategia rozwoju gminy Połaniec na lata 2021-2030 2. Wnioski z diagnozy strategicznej. 2.6 Kultura, sport i rekreacja. Str. 19

¹⁶ Strategia Rozwoju Gminy Bieliny na lata 2021-2030. 3.3 Społeczeństwo. Str. 25

¹⁷ Strategia Rozwoju Gminy Bieliny na lata 2021-2030. Cele strategiczne, operacyjne, kierunki działań. Str. 34

| Cel operacyjny | Zadanie | Oczekiwane rezultaty planowanych działań | Wskaźnik oceny osiągnięcia rezultatów | Trend |
|--|---|--|---|-------|
| Poszerzenie dostępności do kultury, sportu i rekreacji | Systematyczne doposażanie placówek kulturalnych | Zwiększenie dostępności do kultury, sportu i rekreacji | Liczba zmodernizowanych obiektów kulturalnych | ↑ |

CEL STRATEGICZNY II. Zadbana przestrzeń publiczna z uwzględnieniem terenów zielonych oraz miejsc turystycznych¹⁸

| Cel operacyjny | Zadanie | Oczekiwane rezultaty planowanych działań | Wskaźnik oceny osiągnięcia rezultatów | Trend |
|----------------------------|--|---|---------------------------------------|-------|
| Rozwój oferty turystycznej | Promocja Gminy w mediach społecznościowych | Dbłość o dziedzictwo kulturowe miasta i gminy, zwłaszcza historyczne znaczenie ziemi połanieckiej | Liczba turystów odwiedzających Gminę | ↑ |

I.II.IV. Edukacja kulturowa w STRATEGII ROZWOJU MIASTA KIELCE 2030+ W KIERUNKU SMART CITY

„Kielce będą także miastem wygodnej lokalności z przestrzenią na odpoczynek i rekreację, a jednocześnie miastem tętniącym życiem, z bogatą ofertą kulturalną i sportową”¹⁹

„Bogata oferta kulturalna zapewniona przez miejskie instytucje kultury odpowie na oczekiwania mieszkańców, motywując ich do dobrego, pełnego radości życia”²⁰

„Życie kulturalne w Kielcach opiera się o działalność wielu muzeów, teatrów, kin, centrów kultury i galerii. Jednym z najbardziej znanych i reprezentacyjnych obiektów jest Kieleckie Centrum Kultury organizujące kilkaset wydarzeń krajowych i międzynarodowych rocznie, w tym imprezy o charakterze rozrywkowym, edukacyjnym, kulturotwórczym i artystycznym. Część z nich odbywa się cyklicznie, m.in. Międzynarodowy Konkurs dla Projektantów i Entuzjastów Mody OFF FASHION, Akademia OFF FASHION, Memorial to Miles Targi Kielce Jazz Festival, Festiwal Form Dokumentalnych NURT, Międzynarodowy Harcerski Festiwal Kultury Młodzieży Szkolnej. Innymi ważnymi dla miasta instytucjami kultury są m.in. Wzgórze Zamkowe, Kielecki Teatr Tańca, Muzeum Zabawek i Zabawy, Dom Środowisk Twórczych "Pałac Tomasza Zelińskiego", Filharmonia Świętokrzyska, Teatr im. Stefana Żeromskiego, a także Teatr Lalki i Aktora „Kubuś”, Dom Kultury „BIAŁOGON”, Muzeum Narodowe w Kielcach oraz Młodzieżowy Dom Kultury i Wojewódzki Dom Kultury”²¹

„KIERUNKI DZIAŁAŃ, KTÓRE PODEJMIEMY

- ✓ Pobudzanie aktywności społecznej mieszkańców poprzez działania promocyjne oraz szersze informowanie społeczeństwa o działaniach podejmowanych przez Urząd Miasta
- ✓ Tworzenie i promowanie dotatkowych mechanizmów wsparcia z organizacjami społecznymi, instytucjami kultury, aktywistami i mieszkańcami
- ✓ Rozwijanie i promowanie narzędzi umożliwiających partycypację mieszkańców w decyzjach dotyczących rozwoju miasta zarówno w formie stacjonarnej jak i zdalnej

¹⁸ Tamże Str. 39

¹⁹ STRATEGIA ROZWOJU MIASTA KIELCE 2030+ W KIERUNKU SMART CITY. JAKIM MIASTEM BĘDĄ KIELCE. Str. 5

²⁰ Tamże

²¹ STRATEGIA ROZWOJU MIASTA KIELCE 2030+ W KIERUNKU SMART CITY. PODSTAWOWE INFORMACJE O MIEŚCIE. Kultura i sport. Str. 8

- ✓ Pobudzanie życia społecznego na osiedlach zabudowy wielorodzinnej w szczególności na tzw. peryferyjnych poprzez organizację w tych miejscach festynów i wydarzeń kulturalnych (np. letnie kino), dbanie o rozwój osiedlowych klubów kultury²²

„KIERUNKI DZIAŁAŃ, KTÓRE PODEJMIEMY

(...)

- ✓ Tworzenie i promowanie dodatkowych mechanizmów wsparcia i współpracy z organizacjami społecznymi, instytucjami kultury, związkami i organizacjami sportowymi, aktywistami i mieszkańcami na terenie Kielc i KOF²³

„Dla zwiększenia atrakcyjności życia w mieście konieczne jest zapewnienie ciekawej oferty kulturalnej i sportowej w odpowiedzi na oczekiwania mieszkańców, a także dla przyciągnięcia inwestorów i turystów. (...) Zależy nam także na zapewnieniu w Kielcach dostępu do wysokiej jakości kultury dla inspirowania i dostarczenia dobrej jakości rozrywki dla mieszkańców i gości.

KIERUNKI DZIAŁAŃ, KTÓRE PODEJMIEMY

- ✓ Unowocześnienie i rozwój infrastruktury instytucji kultury
- ✓ Rozwijanie obecnych w mieście inicjatyw kulturalnych poprzez patronat miasta, w tym m.in. pomoc organizacyjną
- (...)
- ✓ Organizowanie przez Urząd Miasta wydarzeń publicznych kulturalnych takich jak m.in. letnie kino na świeżym powietrzu
- (...)
- ✓ Poszerzenie oferty kulturalnej dla osób młodych²⁴

I.II.V. Edukacja kulturowa w Strategii Rozwoju Gminy Rytwiany na lata 2015 - 2025

Cel 1. Rytwiany – gminą aktywnych społecznie mieszkańców

Cel szczegółowy 1.1. Tworzenie warunków do rozwoju aktywności społecznej

1.1.2. Wspieranie i budowanie zaangażowania mieszkańców w rozwój gminy

„Więzi powinny być oparte na świadomości i pielęgnowaniu wspólnego dziedzictwa kulturowego, poszanowaniu praw i tradycji oraz rozwijaniu postaw tolerancji. Na wysoką jakość kapitału społecznego wpływa kształcenie oraz współpraca. Kształtowanie regionalnej i lokalnej tożsamości to obowiązek wspólnego działania najważniejszych podmiotów funkcjonujących w sferze administracji, życia społecznego, gospodarczego, kulturalnego czy edukacyjnego.”²⁵

Cel szczegółowy 1.2. Tworzenie atrakcyjnych warunków mieszkaniowych 1.2.1. Wzrost dostępu i jakości oferowanych usług publicznych.

„Władze lokalne powinny zwracać szczególną uwagę na stałą poprawę standardów funkcjonowania placówek publicznych związanych z warunkami startu życiowego dzieci i młodzieży (przedszkola, szkoły, profilaktyka zdrowotna, usługi kulturalne i sportowe).”²⁶

Cel 2. Rytwiany – gminą przedsiębiorczych mieszkańców

2.2.2. Powstanie infrastruktury turystycznej i okołoturystycznej.

²² STRATEGIA ROZWOJU MIASTA KIELCE 2030+ W KIERUNKU SMART CITY. CEL STRATEGICZNY NR 1 - MIASTO DLA KAŻDEGO. CEL OPERACYJNY 1.3. – MIASTO SPRZYJAJĄCE AKTYWNOŚCI SPOŁECZNEJ. Str. 39

²³ STRATEGIA ROZWOJU MIASTA KIELCE 2030+ W KIERUNKU SMART CITY. CEL STRATEGICZNY NR 1 - MIASTO DLA KAŻDEGO. CEL OPERACYJNY 2.2 – MIASTO OTWARTE NA WSPÓŁPRACĘ. Str. 41

²⁴ STRATEGIA ROZWOJU MIASTA KIELCE 2030+ W KIERUNKU SMART CITY. CEL STRATEGICZNY NR 4 - MIASTO, W KTÓRYM CHCE SIĘ ŻYĆ. CEL OPERACYJNY 4.4. – MIASTO O BOGATEJ OFERCIE KULTURALNEJ I SPORTOWEJ. Str. 50

²⁵ Strategia Rozwoju Gminy Rytwiany na lata 2015 - 2025. Str. 21

²⁶ Tamże, str. 22

„Należy dążyć do zaspokojenia potrzeb rekreacyjnych i kulturalnych mieszkańców, ich chęci do prowadzenia aktywnego stylu życia oraz tworzenia miejsc pracy związanych z realizacją usług turystycznych.”²⁷

2.2.3 Przykładowe zadania w ramach poszczególnych działań priorytetowych

„Poprawa jakości usług edukacyjnych, kulturalnych i rekreacyjnych.”²⁸

„Wspieranie działań w zakresie wykorzystania dziedzictwa kulturowego i naturalnego.”²⁹

I.II.VI. Strategia Rozwoju Gminy Raków na lata 2022-2030

2. Wnioski z diagnozy

„W oparciu o wyniki przeprowadzonego badania wyciągnięto następujące wnioski:

- ✓ (...)
- ✓ Społeczność Gminy jest najmniej zadowolona z stanu infrastruktury drogowej, działań pomocy społecznej, braku żłobków, jakości kształcenia w szkołach podstawowych, jakości oferty kulturalnej, jakości opieki zdrowotnej, dbałości o środowisko, warunków dla uprawiania sportu, a także dostępu do usług dla osób z niepełnosprawnością;
- ✓ (...)
- ✓ mieszkańcy chętnie uczestniczą w wydarzeniach kulturalnych organizowanych przez Gminę – m.in. w wydarzeniu „W dzień Św. Tekli ziemniaki będziemy piekli.”³⁰

Oczekiwane rezultaty wraz ze wskaźnikami ich osiągnięcia dla celu strategicznego 1³¹

| Cel strategiczny 1: Wysoki standard życia społeczności lokalnej | | | |
|---|--|--|-------------------|
| Kierunek działania | Oczekiwane rezultaty | Mierniki osiągnięcia | Wskaźnik docelowy |
| 1.1 Rozwój oferty społecznej, edukacyjnej i kulturalnej | | | |
| <u>Przebudowa i adaptacja budynku w Rakowie na cele społeczne i kulturalne</u> | Aktywizacja i integracja społeczności lokalnej | Liczba przebudowanych i zaadaptowanych budynków na cele społeczne i kulturalne | 1 |
| <u>Budowa obiektów pełniących funkcje społeczno-kulturalne na terenie Gminy Raków</u> | Aktywizacja i integracja społeczności lokalnej | Liczba zbudowanych obiektów | 3 |
| <u>Organizacja wydarzeń kulturalnych</u> | <u>Poszerzenie oferty kulturalnej</u> | Liczba zorganizowanych wydarzeń | 2 rocznie |

I.III. Edukacja kulturowa w dokumentach strategicznych województwa świętokrzyskiego. Podsumowanie

Przytoczone wybrane cytaty ze Strategii Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego 2030+, miasta Kielce oraz gmin: Bieliny, Połaniec, Rytwiany i Raków oddają sposób postrzegania zagadnień związanych z szeroko pojętą kulturą i edukacją kulturową.

Analizując strategię pod kątem wystąpienia słów kluczy związanych z programem Bardzo Młoda Kultura (kulturowy, kultura) dostrzeżono, że pojęcia te w strategii wojewódzkiej występują najczęściej w zestawieniach: „dziedzictwo kulturowe”, „walory przyrodnicze i kulturowe”, „zasoby kulturowe”, „środowisko przyrodnicze i kulturowe”.

²⁷ Tamże, str. 25

²⁸ Tamże, str. 26

²⁹ Tamże, str. 27

³⁰ Strategia Rozwoju Gminy Raków na lata 2022-2030 Str. 7

³¹ Tamże str. 21

Potrzebę rozwoju kultury na analizowanych obszarach najczęściej postrzega się jako konieczność inwestowania w infrastrukturę instytucji kultury (Bieliny, Kielce), zwiększenie dostępności mieszkańców do wydarzeń kulturalnych (Kielce, Bieliny, Połaniec, Rytwiany) oraz zwiększenie oferty wydarzeń kulturalnych i zadbanie o jej jakość.

Najczęściej brak jest jednoznacznych wskaźników osiągnięcia celów, w zakresie których odwołano się do szeroko pojętej kultury. W formie bardzo ogólnej wystąpiły one w strategiach gmin Połaniec i Raków.

Jedynie w strategii wojewódzkiej, w punkcie „Świątokrzyskie dla młodzieży” dostrzeżono konieczność wspierania rozwoju młodzieżowej kultury „poprzez tworzenie mechanizmów grantowych, które pozwalałyby na przeprowadzenie niewielkich inicjatyw twórczych”.

W żadnej z analizowanych strategii nie pojawiło się pojęcie „edukacja kulturowa”, co wydaje się wynikać z faktu, iż pojęcie to nie znalazło jeszcze należnego mu miejsca w przestrzeni publicznej. „W języku codziennym i w profesjonalnych dyskusjach zwykło się przecież częściej używać określenia „edukacja kulturalna” i wiązać je z przygotowaniem do uczestnictwa w „życiu kulturalnym: do czytania książek, chodzenia na wystawy, do teatru, do kina, na koncerty”³²

W żadnej z analizowanych strategii nie nawiązano wprost do programu Bardzo Młoda Kultura, choć Urząd Marszałkowski województwa świętokrzyskiego wspiera finansowo instytucje realizujące projekty w ramach Programu BMK od początku jego trwania, a na witrynie Urzędu regularnie pojawiają się informacje o realizacji programu.

I.IV. Jak instytucje edukacji z województwa świętokrzyskiego wspierają edukację kulturową

Informacji na temat ewentualnych działań podejmowanych w zakresie edukacji kulturowej szukano na stronach internetowych instytucji edukacyjnych w województwie świętokrzyskim:

- Kuratorium Oświaty w Kielcach - Strona internetowa urzędu administracji państwowej nadzorującego szkoły i placówki oświatowe województwa świętokrzyskiego (kielce.pl)

oraz stronie Świętokrzyskiego Centrum Doskonalenia Nauczycieli:

- Świętokrzyskie Centrum Doskonalenia Nauczycieli w Kielcach - Strona główna - ŚCDN Kielce - Portal gov.pl (samorzad.gov.pl);

W wyniku analizy treści zamieszczonych na stronach wymienionych instytucji można stwierdzić, że:

- Kuratorium Oświaty w Kielcach:
 - ✓ w 2016 roku Kuratorium Oświaty w Kielcach było partnerem projektu Świętokrzyska Akademia Edukacji Kulturowej wdrażanego na terenie województwa świętokrzyskiego przez Wojewódzki Dom Kultury w Kielcach wraz z innymi podmiotami;
 - ✓ KO zamieszcza na swojej witrynie informacje o wybranych spotkaniach związanych z realizacją Programu Bardzo Młoda Kultura (Spotkanie podsumowujące projekt „Świątokrzyska Akademia Edukacji Kulturowej”, informacja z dnia 11 października 2018 r. - Spotkanie podsumowujące projekt „Świątokrzyska Akademia Edukacji Kulturowej” – Kuratorium Oświaty w Kielcach (kielce.pl));
 - ✓ przekazuje na swojej witrynie informacje związane z różnymi przedsięwzięciami związanymi głównie z dziedzictwem kulturowym.
 - ✓ nie jest zaangażowane w organizowanie przedsięwzięć, szkoleń dla nauczycieli, związanych z edukacją kulturową dzieci i młodzieży;
- Świętokrzyskie Centrum Doskonalenia Nauczycieli w Kielcach:

³² Rafał Koschany, Agata Skórzyńska - redakcja, Edukacja kulturowa. Poręcznik, Centrum Kultury ZAMEK, Poznań 2014

- ✓ współpracuje z Wojewódzkim Domem Kultury - operatorem regionalnym w realizacji Programu Bardzo Młoda Kultura od 2016 r.;
- ✓ pracownicy ŚCDN są zaangażowani w prowadzenie warsztatów dla uczestników programu Bardzo Młoda Kultura;
- ✓ w ramach oferty doskonalenia dla nauczycieli w zakresie edukacji kulturalnej/kulturowej, znajdują się realizowane od kilku lat propozycje głównie związane z teatrem:
 - ✓ Projekt „Teatr Działa!” adresowany do nauczycieli, którzy zdobyte podczas zajęć kompetencje przenoszą do pracy z uczniami;
 - ✓ „Świętokrzyski Przegląd Teatrów Szkolnych”

ale też z poezją:

- ✓ „Świętokrzyski Konkurs Poezji w Języku Angielskim” dla uczniów szkół podstawowych oraz ponadpodstawowych.

Realizacja powyższych przedsięwzięć wzmacnia zaangażowanie młodzieży w różnorodne działania kulturalne, co jest spójne z założeniami programu Bardzo Młoda Kultura.

I.V. Co wiemy o edukacji kulturowej w województwie świętokrzyskim na podstawie opracowań, artykułów, publikacji

Wiedzy na temat realizacji edukacji kulturowej w województwie świętokrzyskim poszukiwano również w opracowaniu Urzędu Statystycznego w Kielcach „Raport o sytuacji społeczno-gospodarczej województwa świętokrzyskiego 2024” ([Urząd Statystyczny w Kielcach / Publikacje i foldery / Inne opracowania / Raport o sytuacji społeczno-gospodarczej województwa świętokrzyskiego 2024](#)), który koncentruje się głównie na liczbowych aspektach działań, ale w jakimś stopniu pokazuje aktywność dzieci i młodzieży z województwa świętokrzyskiego w kulturze.

W rozdziale 5.2.5 Kultura znajdujemy następujące informacje:

„Na terenie województwa działalność prowadziły także instytucje kultury, które angażowały uczestników w każdym wieku do bardziej aktywnego (niż w roli widza) uczestnictwa w życiu kulturalnym. Do takich placówek należały: centra kultury, domy i ośrodki kultury, kluby oraz świetlice. W 2022 r.(...) funkcjonowało 111 placówek (...). Wśród nich funkcjonowały: 32 centra kultury, 15 domów kultury, 34 ośrodki kultury, 8 klubów oraz 22 świetlice. Zdecydowana większość z nich (90,1%) należała do sektora publicznego. Ponad połowa placówek zlokalizowana była w miastach (50,5%). Charakter placówek wiejskich posiadały przede wszystkim świetlice (100,0% ogółu tych instytucji w województwie) oraz ośrodki kultury (52,9% ogółu).

W miastach zlokalizowane były częściej kluby i centra oraz domy kultury. (...).

Według stanu na koniec 2022 r. w centrach, domach i ośrodkach kultury, klubach oraz świetlicach prowadziło działalność 486 grup artystycznych, gdzie swoje zainteresowania rozwijało 8,0 tys. członków (...). Najczęściej prowadzone były grupy folklorystyczne (151 grup) oraz muzyczno-instrumentalne (107). Zrzeszały one łącznie 50,5% ogólnej liczby członków. Wśród członków grup artystycznych przeważały dzieci i młodzież szkolna (56,1%), które najczęściej wybierały zajęcia w grupach tanecznych (40,7%) oraz muzyczno-instrumentalnych (22,7%).

Centra kultury, domy i ośrodki kultury, kluby i świetlice prowadziły także 568 różnego rodzaju kół, klubów i sekcji (o 50 mniej niż w 2021 r.), w których uczestniczyło 9,9 tys. członków (...).

Najczęściej prowadzone były koła plastyczne i techniczne (144), koła muzyczne (112) oraz koła taneczne (110). Dzieci i młodzież szkolna stanowiły 61,2% wszystkich członków kół, klubów i świetlic, a ich największym zainteresowaniem cieszyły się koła taneczne i plastyczno-techniczne.³³

³³ Raport o sytuacji społeczno-gospodarczej województwa świętokrzyskiego 2024. Str. 148

II. Mapowanie zasobów instytucjonalnych w województwie

W województwie świętokrzyskim największa liczba placówek kultury znajduje się w Kielcach. Są to: domy kultury, muzea, teatry, filharmonia, biblioteki. Organem prowadzącym dla tych instytucji jest miasto Kielce lub województwo świętokrzyskie.

- Instytucje kultury miasta Kielce³⁴:
 - ✓ Domy/centra/ośrodki kultury:
 - ✓ Kieleckie Centrum Kultury;
 - ✓ Dom Kultury „Zameczek”;
 - ✓ Dom Kultury „Białogon”;
 - ✓ Muzea:
 - ✓ Muzeum Zabawek i Zabawy;
 - ✓ Muzeum Historii Kielc;
 - ✓ Teatry:
 - ✓ Kielecki Teatr Tańca;
 - ✓ Teatr Lalki i Aktora „Kubuś” w Kielcach im. Stefana Karckiego;
 - ✓ Biblioteki - Miejska Biblioteka Publiczna im. Jerzego Pilcha w Kielcach;
 - ✓ Inne:
 - ✓ Dom Środowisk Twórczych "Pałac Tomasza Zielińskiego" w Kielcach;
 - ✓ Biuro Wystaw Artystycznych w Kielcach;
- Wojewódzkie instytucje kultury zlokalizowane w Kielcach:
 - ✓ Domy/centra/ośrodki kultury - Wojewódzki Dom Kultury im. J. Piłsudskiego w Kielcach;
 - ✓ Muzea - Muzeum Wsi Kieleckiej w Kielcach;
 - ✓ Teatry - Teatr im. Stefana Żeromskiego w Kielcach;
- Biblioteki - Wojewódzka Biblioteka Publiczna im. Witolda Gombrowicza w Kielcach;
- Filharmonia Świętokrzyska im. Oskara Kolberga w Kielcach.

W mniejszych miejscowościach głównymi instytucjami kultury, które mają możliwość zaproponować mieszkańcom ofertę kulturalną są domy/centra/ośrodki kultury, świetlice i biblioteki.

Liczba bibliotek w województwie świętokrzyskim.³⁵

TABL. 2 (95). **BIBLIOTEKI PUBLICZNE (z filiami)**
PUBLIC LIBRARIES (with branches)

| WYSZCZEGÓLNIENIE | 2015 | 2019 | 2020 | 2022 | SPECIFICATION |
|---|--------|--------|--------|--------|---|
| Biblioteki (stan w dniu 31 grudnia) | 270 | 267 | 263 | 252 | Libraries (as of 31 December) |
| w tym na wsi | 203 | 189 | 183 | 170 | of which in rural areas |
| Punkty biblioteczne (stan w dniu 31 grudnia) | 13 | 8 | 6 | 4 | Library service points (as of 31 December) |
| w tym na wsi | 11 | 6 | 5 | 3 | of which in rural areas |
| Księgozbiór (stan w dniu 31 grudnia) w tys. wol. | 4275,8 | 4252,9 | 4176,4 | 4191,5 | Collection (as of 31 December) in thousand volumes |
| w tym na wsi | 2147,8 | 1939,2 | 1866,8 | 1792,6 | of which in rural areas |
| Czytelnicy ^a w tys. | 164,7 | 154,8 | 126,4 | 123,7 | Library users ^a in thousands |
| w tym na wsi | 63,8 | 53,0 | 42,7 | 41,9 | of which in rural areas |
| Wypożyczenia ^{ab} : | | | | | Loans ^{ab} : |
| w tys. wol. | 3356,0 | 3032,2 | 2215,5 | 2720,3 | in thousand volumes |
| w tym na wsi | 1233,1 | 908,0 | 652,4 | 759,7 | of which in rural areas |
| na 1 czytelnika w wol. | 20,4 | 19,6 | 17,5 | 22,0 | per library user in volumes |
| w tym na wsi | 19,3 | 17,1 | 15,3 | 18,1 | of which in rural areas |

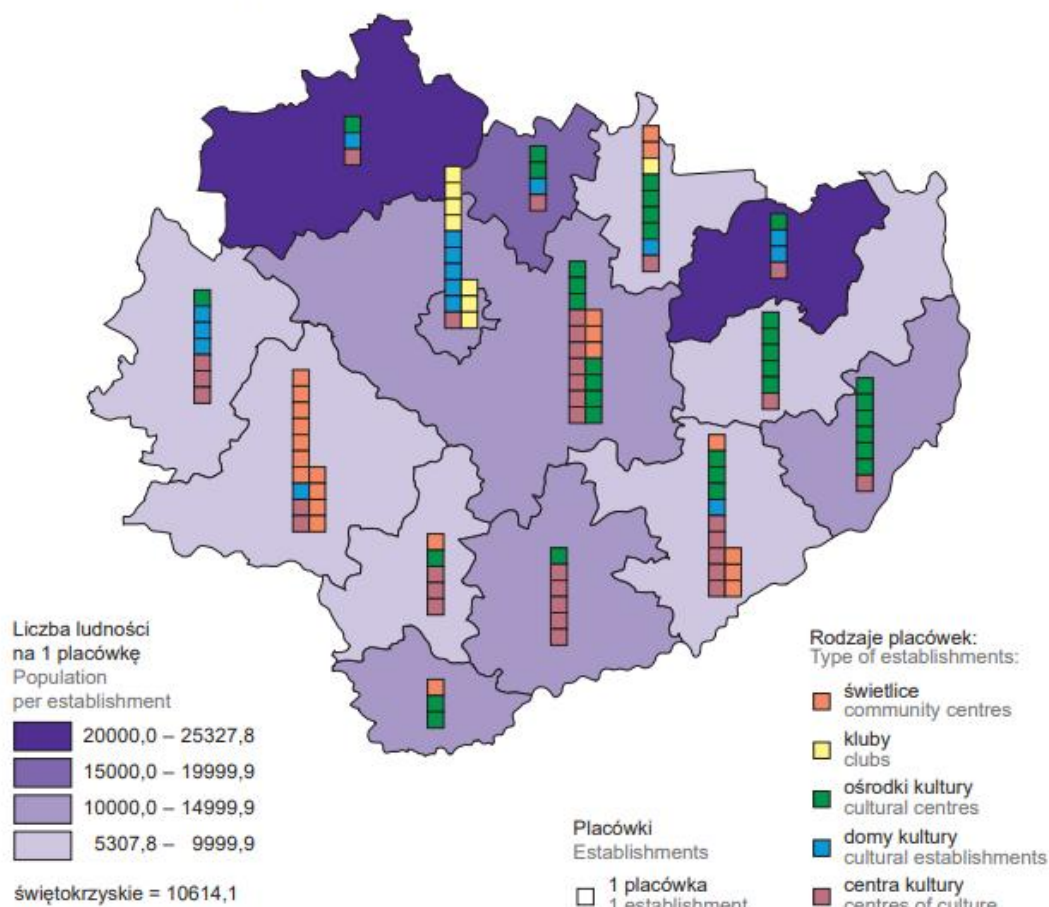
a W ciągu roku; łącznie z punktami bibliotecznymi. b Z wypożyczeniami międzybibliotecznymi.
a During the year; including library service points. b With interlibrary lendings.

³⁴ Rejestr Instytucji Kultury - Witryna BIP Kielce

³⁵ [Urząd Statystyczny w Kielcach / Dane o województwie / Kultura. Turystyka. Sport](#)

Placówki kultury w województwie świętokrzyskim³⁶

MAPA 2 (28). **PLACÓWKI KULTURY W 2022 R.**
MAP 2 (28). **CULTURAL CENTRES IN 2022**



Domy/centra/ośrodki kultury oraz biblioteki to główni wśród instytucji kultury realizatorzy projektów w ramach Programu Bardzo Młoda Kultura.

W skład partnerstw realizujących projekty wchodzi również instytucje edukacyjne. Są to najczęściej szkoły, łącznie około 50 szkół i zespołów szkół uczestniczyło w partnerstwach (najczęściej były to szkoły podstawowe). W województwie świętokrzyskim w roku szkolnym 2022/2023 funkcjonowały 543 szkoły podstawowe, 380 z nich znajdowało się na wsi.³⁷

II.1. Instytucje w Programie Bardzo Młoda Kultura

W latach 2016-2024 w województwie świętokrzyskim zrealizowano 57 projektów w ramach programu Bardzo Młoda Kultura (w latach 2016-2018 program w woj. świętokrzyskim był realizowany pod nazwą Świętokrzyska Akademia Edukacji Kulturowej). Wojewódzki Dom Kultury w Kielcach, operator programu w latach 2016-2024 podjął w tym czasie współpracę z wieloma podmiotami:

- ✓ domami, centrami i ośrodkami kultury (zwanymi dalej domami kultury),
- ✓ innymi instytucjami kultury,
- ✓ bibliotekami,
- ✓ samorządami,
- ✓ stowarzyszeniami,
- ✓ fundacjami,
- ✓ kołami gospodyń wiejskich,
- ✓ instytucjami edukacji (głównie szkołami),

³⁶ [Urząd Statystyczny w Kielcach / Dane o województwie / Kultura. Turystyka. Sport](#)

³⁷ [Urząd Statystyczny w Kielcach / Dane o województwie / Edukacja i wychowanie](#)

- ✓ innymi organizacjami,
- ✓ osobami prowadzącymi zajęcia.

Szczegółowe dane o partnerstwach w zrealizowanych projektach zamieszczono w **Załączniku nr 1**.

Podsumowanie liczbowe podmiotów wchodzących w skład partnerstw w projektach realizowanych w ramach programu BMK zawiera **Tabela nr 1**. W niektórych przypadkach sposób opisu partnerstw we wnioskach aplikacyjnych nie był jednoznaczny (np. zapis: „szkoły z gminy...”) co nie zawsze pozwala określić dokładnie liczbę tych szkół. Z tego względu mogą wystąpić drobne nieścisłości w poniższych danych, nie wpływają one jednak na ogólny obraz udziału różnych podmiotów w partnerstwach w ramach realizowanych projektów.

W skład partnerstw stosunkowo często wchodzi różnego rodzaju stowarzyszenia i fundacje. Bez analizy szczegółowych opisów tych podmiotów, nie zawsze jednoznacznie można określić charakter ich działalności, dlatego porządkując podmioty uczestniczące w projektach BMK zdecydowano się na stworzenie formalnych kategorii „fundacje” i „stowarzyszenia”.

Tabela nr 1. Liczba podmiotów zaangażowanych w partnerstwa w projektach realizowanych w ramach BMK w latach 2016-2024 wg powiatów

| | buski | jędrzejowski | kazimierski | kielecki | konecki | m. Kielce | opatowski | ostrowiecki | pińczowski | sandomierski | skarżyski | starachowicki | staszowski | włoszczowski | Razem |
|--|-------|--------------|-------------|----------|---------|-----------|-----------|-------------|------------|--------------|-----------|---------------|------------|--------------|-------|
| Domy kultury | 2 | | 1 | 6 | 2 | 3 | 1 | | 1 | 3 | 1 | 2 | 4 | | 26 |
| Inne instytucje kultury | | | | 5 | 2 | 2 | | 2 | | 1 | | 1 | 1 | | 14 |
| Biblioteki | | | 1 | 3 | | | 1 | 1 | | 1 | | | 1 | | 8 |
| Samorządy/ przedstawiciele samorządów | | | | 7 | 2 | | | | | 1 | | | 1 | | 11 |
| Stowarzyszenia | | | 1 | 6 | | 2 | 1 | 1 | 1 | 3 | | 2 | | | 17 |
| Fundacje | | | | 4 | | 5 | | | | 2 | | | | | 11 |
| Koła gospodyń wiejskich | 2 | | | 6 | | | | | 2 | 1 | | | | | 11 |
| Instytucje edukacyjne | 5 | | 1 | 13 | 9 | 10 | 2 | 7 | 5 | 1 | 1 | 2 | >6 | | >62 |
| Inne podmioty | 1 | | | 12 | 2 | 6 | | 4 | | 3 | | | | | 28 |
| Osoby prywatne/ instruktorzy | | | | 1 | 1 | 1 | | | | 3 | | | 2 | | 8 |
| łącznie liczba podmiotów w partnerstwach | 10 | 0 | 4 | 63 | 18 | 29 | 5 | 15 | 9 | 19 | 2 | 7 | >15 | 0 | >196 |

Na podstawie zaprezentowanych liczb można stwierdzić, co następuje:

- ✓ Najczęściej (ponad 40 razy) w partnerstwach występują instytucje edukacyjne. W przeważającej liczbie są to szkoły (podstawowe i ponadpodstawowe), kilka przedszkoli i żłobków, Uniwersytet Jana Kochanowskiego w Kielcach, koła naukowe działające na Uniwersytecie i Politechnice Świętokrzyskiej, Ośrodek Rehabilitacyjno-Edukacyjno-Wychowawczy w Staszowie oraz Powiatowy Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli w Staszowie. Żadna z tych instytucji nie pełniła funkcji lidera w projektach BMK.

- ✓ Drugą (łącznie 40) co do liczebności grupą podmiotów będących partnerami w projektach są domy (centra, ośrodki) kultury oraz inne instytucje kultury, a wśród nich m. in.: muzea, zespoły ludowe, kluby książki, uniwersytety trzeciego wieku. Do innych instytucji kultury można też zaliczyć, wymienione oddzielnie biblioteki.
- ✓ Stowarzyszenia i fundacje to kolejni uczestnicy partnerstw. Najczęściej działają one w obrębie gminy, powiatu, a charakter ich działalności jest często związany z kulturą regionu (Fundacja Rozwoju Regionu Pierzchnica, Stowarzyszenie Wspierania Inicjatyw Lokalnych „Skała”, Stowarzyszenie „Cztery Źródła” w Grabinie, Stowarzyszenie Miłośników Wsi Bogoria Skotnicka, Stowarzyszenie Rozwoju Młódzaw „Nasza przyszłość”), co rekomenduje je do zaangażowania w projekty realizowane w ramach Programu BMK.

Analiza partnerstw w powiatach pozwala wskazać liderów ze względu na liczbę zaangażowanych podmiotów. W czasie 8 lat realizacji projektów w ramach BMK:

- ✓ Najwięcej (18) projektów zrealizowano w powiecie kieleckim, w partnerstwach zaangażowanych było ponad 60 podmiotów;
- ✓ W Kielcach zrealizowano 7 projektów, w partnerstwach zaangażowanych było ponad 29 podmiotów;
- ✓ W powiecie sandomierskim zrealizowano 4 projekty, w partnerstwach zaangażowanych było 19 podmiotów;
- ✓ W powiecie koneckim zrealizowano 5 projektów, w partnerstwach zaangażowanych było 18 podmiotów.

Żadnego projektu w ciągu ośmiu lat nie zrealizowano w powiatach jędrzejowskim i włoszczowskim.

Szczegółowe informacje dotyczące lat, w których realizowano projekty wraz z wykazem partnerstw znajdują się w **Załączniku nr 1**.

Liczba podmiotów będących partnerami w projektach w ostatnich ośmiu latach wynosi blisko 200, co sprawia, że trudno byłoby zaprezentować mapę odległości w sposób graficzny. Dodatkową trudnością jest fakt, że wśród podmiotów występuje wiele działających w różnych obszarach organizacji, stowarzyszeń, fundacji, których uczestnictwo w partnerstwach wydawało się z pozoru nieoczywiste, a wynikało ze specyfiki działań podejmowanych w projektach. Przykładem może być np. Polski Związek Niewidomych, którego udział w partnerstwie wynikał z założenia projektu, aby wzięli w nim udział uczestnicy niewidomi. Trudno więc stworzyć jednoznaczną, domkniętą listę podmiotów, z którymi można podjąć współpracę w kolejnych edycjach programu, bo nie sposób przewidzieć pomysłów, jakie pojawią się podczas tworzenia projektów. Dlatego zaprezentowano w formie tabelarycznej zestawienie dotyczące najczęstszych uczestników oraz liderów partnerstw - domów kultury. W **Tabeli nr 2** wymienione są domy kultury, z którymi operator regionalny - Wojewódzki Dom Kultury w Kielcach podjął współpracę w ramach programu BMK w latach 2016-2024 oraz te, które nie uczestniczyły dotąd w realizacji projektów BMK (w wykazie nie uwzględniono osiedlowych domów kultury).

II.II. Domy kultury/centra kultury/ośrodki kultury w partnerstwach

Informacje o domach/centrach/ośrodkach kultury w województwie świętokrzyskim zostały przekazane na potrzeby niniejszego opracowania przez operatora regionalnego - Wojewódzki Dom Kultury im. J. Piłsudskiego w Kielcach.

Należy zwrócić uwagę, że na skutek mających nierzadko miejsce reorganizacji ośrodków kultury, nazwy niektórych z nich na przestrzeni ostatnich kilku lat ulegały zmianie, stąd w wykazie mogły pojawić się pewne nieścisłości związane z tym faktem. Nie wpływa to jednak na całkowity obraz sytuacji w zakresie współpracy lub jej braku z domami/centrami/ośrodkami kultury w ramach programu BMK.

Dane uporządkowano wg powiatów. W nawiasach w kolumnie 2 podano liczbę projektów, w której dana instytucja brała udział.

Tabela nr 2. Współpraca z domami/centrami/ośrodkami kultury w projektach BMK w latach 2016-2024.

| Powiat | Domy/centra/ośrodki kultury, z którymi podjęto współpracę | Domy/centra/ośrodki kultury, z którymi nie podjęto współpracy |
|---------------|--|---|
| 1. | 2. | 3. |
| kielecki | <ul style="list-style-type: none"> - Centrum Kultury i Sportu w Chęcinach (3) - Centrum Edukacji i Kultury „Szkłany Dom” w Ciekotach (2) - Centrum Tradycji, Turystyki i Kultury Gór Świętokrzyskich w Bielinach (1) - Gminny Ośrodek Kultury w Górnicy (filia w Krajinie) (1) - Gminny Ośrodek Kultury Sportu i Rekreacji w Pawłowie (1) - Gminny Ośrodek Kultury w Łopusznie (1) | <ul style="list-style-type: none"> - Miejsko Gminny Ośrodek Kultury w Daleszycach - Gminny Ośrodek Kultury, Sportu i Turystyki w Nowej Słupi - Dom Kultury w Małogoszczu - Biblioteka Centrum Kultury w Piekoszowie - Miejsko-Gminny Ośrodek Kultury w Łagowie - Samorządowe Centrum Kultury w Morawicy - Samorządowe Centrum Kultury i w Strawczyni - Chmielnickie Centrum Kultury - Gminny Ośrodek Kultury, Sportu i Rekreacji „Perła” w Nowinach - Centrum Kultury i Turystyki w Bodzentynie - Gminny Ośrodek Kultury, Sportu i Rekreacji w Zagnańsku |
| m. Kielce | <ul style="list-style-type: none"> - Kieleckie Centrum Kultury (1) - Dom Kultury Białogon (1) - Osiedlowy Klub Kultury „Miniatura” (1) | <ul style="list-style-type: none"> - Dom Kultury "Zameczek" w Kielcach - Dom Środowisk Twórczych "Pałac Tomasa Zielińskiego" - Dom Kultury w Kielcach - Młodzieżowy Dom Kultury w Kielcach |
| konecki | <ul style="list-style-type: none"> - Miejsko-Gminny Ośrodek Kultury i Sportu w Stąporkowie (3) - Centrum Kultury i Aktywności Lokalnej w Gowarczowie (2) | <ul style="list-style-type: none"> - Koneckie Centrum Kultury |
| starachowicki | <ul style="list-style-type: none"> - Młodzieżowy Dom Kultury w Starachowicach (2) - Park Kultury w Starachowicach (2) - Starachowickie Centrum Kultury (późniejszy Park Kultury) (1) | <ul style="list-style-type: none"> - Gminny Ośrodek Kultury, Sportu i Rekreacji w Pawłowie - Miejsko-Gminny Ośrodek Kultury w Wąchocku - Centrum Kultury i Aktywności Lokalnej w Brodach - Biblioteka i Ośrodek Kultury Gminy Mirzec |
| sandomierski | <ul style="list-style-type: none"> - Sandomierskie Centrum Kultury (1) - Gminny Ośrodek Kultury w Łoniowie (1) - Miejsko-Gminny Ośrodek Kultury i Sportu w Koprzywnicy (1) | <ul style="list-style-type: none"> - Ośrodek Promocji Aktywności Kulturalnej w Sandomierzu - Gminny Ośrodek Kultury w Dwikozach - Gminny Ośrodek Kultury w Klimontowie - Miejsko-Gminny Ośrodek Kultury w Zawichoście - Gminny Ośrodek Kultury w Samborcu |
| staszowski | <ul style="list-style-type: none"> - Gminne Centrum Kultury w Szydłowie - Staszowski Ośrodek Kultury - Gminne Centrum Kultury, Sportu i Informacji Turystycznej w Rytwianach | <ul style="list-style-type: none"> - Gminny Ośrodek Kultury w Bogorii - Gminny Ośrodek Kultury w Oleśnicy - Miejsko-Gminny Ośrodek Kultury w Osieku |

| | | |
|--------------|--|---|
| | (2) - Centrum Kultury i Sztuki w Połańcu | - Centrum Kultury w Łubnicach |
| opatowski | - Biblioteka i Ośrodek Kultury Gminy Sadowie (1) | - Opatowski Ośrodek Kultury - Miejsko-Gminny Ośrodek Kultury w Ożarowie - Gminny Ośrodek Kultury we Włostowie - Gminne Centrum Biblioteki i Kultury w Iwaniskach - Gminny Ośrodek Kultury w Wojciechowicach |
| ostrowiecki | | - Gminny Ośrodek Kultury i Sportu w Waśniowie - Miejskie Centrum Kultury w Ostrowcu Świętokrzyskim - Dom Kultury Im. Witolda Gombrowicza w Ćmielowie - Gminne Centrum Kultury w Kunowie |
| pińczowski | - Pińczowskie Samorządowe Centrum Kultury (3) | - Miejsko-Gminne Centrum Kultury w Działoszycach - Samorządowa Instytucja Kultury "Kasztelania" w Kijach |
| buski | - Buskie Samorządowe Centrum Kultury (1) - Europejskie Centrum Bajki im. Koziołka Matołka w Pacanowie (2) | - Centrum Kultury w Tuczępach - Gminne Centrum Kultury w Stopnicy - Gminne Centrum Kultury w Solcu Zdroju - Gminny Ośrodek Kultury w Nowym Korczynie |
| kazimierski | - Miejsko-Gminny Ośrodek Kultury w Skalbmierzu (1) | - Kazimierski Ośrodek Kultury |
| skarżyski | - Miejskie Centrum Kultury im. Leopolda Staffa w Skarżysku-Kamiennej (1) | - Gminny Ośrodek Kultury w Bliżynie - Suchedniowski Ośrodek Kultury "Kuźnica" w Suchedniowie - Wiejski Dom Kultury w Mostkach |
| jędrzejowski | | - Centrum Kultury w Jędrzejowie - Samorządowe Centrum Kultury im. Jana Pawła II w Sędziszowie - Dom Kultury w Małogoszczu |
| włoszczowski | | - Włoszczowski Dom Kultury we Włoszczowie - Gminny Ośrodek Kultury w Moskorzewie - Dom Kultury w Kurzelowie - Gminny Ośrodek Kultury w Kluczewsku |

Powyższe zestawienie pokazuje, że są powiaty, w których w projekty BMK zaangażowanych jest nawet po kilka domów/centrów/ośrodków kultury, niektóre z nich wzięły udział w projektach nawet po kilka razy. Są też takie powiaty, w których ani jedna taka placówka nie wzięła w ciągu ostatnich ośmiu lat udziału w projektach realizowanych w ramach BMK (włoszczowski, jędrzejowski, ostrowiecki). Po jednym projekcie zrealizowały domy kultury w powiatach opatowskim, kazimierskim i skarżyskim.

W kolejnym roku realizacji programu Bardzo Młoda Kultura zasadnym wydaje się być zachęcenie do wzięcia udziału w programie BMK instytucji kultury z tych powiatów, w których nigdy bądź prawie nigdy nie pisano projektów z zakresu edukacji kulturowej, aby działaniami programu objąć jak największą liczbę ośrodków w całym województwie.

III. Obszary dotychczasowych interwencji w ramach BMK w skali województwa świętokrzyskiego

Podczas ośmiu lat realizacji programu Bardzo Młoda Kultura w województwie świętokrzyskim zrealizowano 57 projektów. Opisy wszystkich projektów zamieszczono w **Załączniku nr 2**.

Informacje o projektach pochodzą z:

- ✓ wniosków aplikacyjnych dostarczonych przez operatora - Wojewódzki Dom Kultury im. J. Piłsudskiego w Kielcach;
- ✓ publikacji podsumowującej realizację projektów w latach 2016-2018: Świętokrzyska Akademia Edukacji Kulturowej. Publikacja podsumowująca projekt by Bardzo Młoda Kultura - Issuu wydanej przez Wojewódzki Dom Kultury im. Józefa Piłsudskiego w Kielcach w roku 2018;
- ✓ publikacji podsumowującej realizację projektów w latach 2019-2021: „Publikacja podsumowująca projekt Bardzo Młoda Kultura. Świętokrzyskie 2019-2021” autorstwa Anny Czubek.

Tam, gdzie było to możliwe, uzupełniono dane pochodzące z powyższych źródeł o dane pozyskane z Internetu, zamieszczane na stronach projektów, na stronach instytucji będących członkami partnerstw, publikowane przez lokalne media.

W **Załączniku nr 2** w kolumnie 2. zamieszczono przy każdym projekcie informacje o źródłach wiedzy na jego temat.

Analizując opisy projektów, niejednokrotnie trudno jest jednym słowem określić obszar, którego one dotyczą. W kolumnie 4. wspomnianego wyżej załącznika podjęto próbę przypisania projektów do umownych kategorii, w celu uporządkowania podjętych interwencji według ich charakteru. Najczęściej jednak jest to „kategoria główna” obudowana innymi działaniami z zakresu kultury. Najlepiej widać to na przykładzie projektów, o których możemy powiedzieć, że dotyczą kultury szeroko pojętej, a w ich realizację włączono bardzo różnorodne działania. Przykłady takich projektów:

- ✓ Kultura w życiu małych dzieci - **SmykoŚwiaty (2017)**;
- ✓ Kultura (teatr, plastyka, fotografia, film, muzyka, śpiew) - **Menu Kultury — edukacja kulturowa na serio (2018)**;
- ✓ Szeroko pojęta kultura (teatr, plastyka, fotografia, film, muzyka, śpiew) - **Menu Kultury - edukacja kulturowa na serio (2018)**;
- ✓ Świadomy udział w kulturze (kino, teatr) - **Smartfon w ręce, głowa w trawie - kulturalnie o zabawie (2018)**;
- ✓ Kultura dzieci (plastyka, muzyka, ruch) - **Gotowi do sztuki – cykl interaktywnych warsztatów twórczych dla dzieci i młodzieży (2019)**;
- ✓ Kultura słowa (dziennikarstwo, aktorstwo, wystąpienia publiczne) - **Pokłóćmy się/Pogódźmy się (2020)**;
- ✓ Edukacja kulturowa (film) - **OLKA – Objazdowe Letnie Kino Animacyjne (2021)**;
- ✓ Kultura (ceramika, grafika, murale, fotografia, muzyka) - **COOL-turalny Obrazów skrojony dla młodych (2023)**;
- ✓ Kultura bez sieci i prądu (kaligrafia, gry terenowe, rękodzieło, bushcraft - przetrwanie w naturze) - **No network connection - kreatywna energia bez internetu (2023)**;
- ✓ Kultura (film, ceramika, fusing szkła, florystyka, mixmedia) - **Nasz wybór! – młodzieżowe działania kulturalne w Rakowie (2023)**;
- ✓ Kultura rycerska (szermierka, taniec dawny, historia) - **Bardzo Młodzi Rycerze (2023)**;
- ✓ Kreowanie działań kulturalnych (iluzja, ceramika, muzyka, moda) - **Kulturalny Wehikuł Czasu - chęcińskie partnerstwo na rzecz Młodych (2023)**;
- ✓ Aktywność społeczno-kulturalna (przedstawienie, graffiti, gry integracyjne) **Nasza przestrzeń kultury - (2024)**.
- ✓ Kultura (film, ceramika, fusing szkła, florystyka, mixmedia) **Nasz wybór! – młodzieżowe działania kulturalne w Rakowie (2024)**.

Kolejna grupa projektów dotyczyła kultury, historii, tradycji regionu. Uczestnicy zdobywali w nich wiedzę o swoim regionie, nabywali umiejętności z zakresu: tańca, śpiewu, zabaw ludowych, tworzenia

patchworku, ceramiki, rzeźby, poznawali muzykę, pieśni i przyśpiewki, potrawy. Dodatkowo udział w warsztatach fotograficznych i filmowych pomógł uczestnikom zarejestrować to, co najpiękniejsze w ich regionie.

- ✓ Zabytki regionu (fotografia) - **Ambasadorzy Krzemionek (2016)**;
- ✓ Historia regionu (film, fotografia) - **Cudze chwalicie, swego nie znacie (2017)**;
- ✓ Historia, tradycje regionu - **Tradycja. Odległa, a bliska (2018)**;
- ✓ Tradycja regionu (taniec, śpiew, zabawy ludowe) - **Z czarownicą za pan brat – odłóż smartfon, zwiedzaj świat (2019)**;
- ✓ Tradycje regionalne (teatr, muzyka, gotowanie) - **Kunów tańczy i śpiewa, całe świętokrzyskie olśniewa (2020)**;
- ✓ Dziedzictwo kulturowe regionu (sztuka ludowa, patchwork, ceramika, rzeźba, pieśni i przyśpiewki) - **Świętokrzyski ETNOManiak (2020)**.

W projektach BMK obok poznawania kultury najbliższego otoczenia znalazło się też miejsce na przybliżenie kultur z innych rejonów świata. Uczestnicy mieli możliwość zetknąć się z innymi językami, poznać potrawy, śpiew, taniec, teatr ale również zwyczaje związane ze śmiercią:

- ✓ Zwyczaje w różnych kulturach (teatr) - **Zaduszki kontra Halloween (2016)**;
- ✓ Inne kultury (gotowanie, język, film) - **Posmakuj świata! (2020)**;
- ✓ Inne kultury (śpiew, taniec, instrumenty muzyczne) - **Spotkania z kulturą z czterech stron świata (2020)**;
- ✓ Kultura wschodu (joga, muzyka, plastyka) - **Coolturalni – Orientalni (2021)**.

Literaturze poświęcono cztery projekty. Każdy z nich był pretekstem do innych aktywności z zakresu plastyki, tańca, śpiewu, teatru:

- ✓ Literatura (choreografia, taniec) - **Janko Muzykant Modern (2016)**;
- ✓ Literatura (fantasy) (plastyka, choreografia, taniec, gry RPG, Cosplay - tworzenie przebrań) - **FANTASytyczny Stąporków (2018)**;
- ✓ Literatura (turystyka, plastyka, śpiew, teatr, rękodzieło) - **Młodzi przewodnicy świętokrzyscy na tropie legendy (2020)**;
- ✓ Bajka (plastyka, muzyka) - **Mali odkrywcy wyobraźni (2017)**.

Teatr i film stał się tematem przewodnim kolejnej grupy projektów. W części z nich był głównym obszarem zainteresowania, a efektem projektów „teatralnych” i „filmowych” były przygotowane i wystawione przez uczestników przedstawienia lub stworzony film.

- ✓ Teatr (plastyka, śpiew, taniec) - **Bielińskie gimnazjum kultury (2016)**;
- ✓ Teatr, film (śpiew, muzyka) - **Się Staję (2017)**;
- ✓ Teatr, ekologia - **Hamlet w butelce (2019)**;
- ✓ Teatr (plastyka, muzyka, pisanie) **Teatr bliżej nas (2019)**;
- ✓ Film - **I Film Good! (2020)**;
- ✓ Teatr radiowy (reżyseria, realizacja dźwięku, emisja głosu) - **Odkryj teatr wyobraźni (2021)**.

Wśród zrealizowanych projektów nie zabrakło też tych poświęconych sztuce wizualnej.

- ✓ Malarstwo (mural) - **Kim był Władysław Malecki? (2020)**;
- ✓ Sztuki wizualne - **Zróbmy sobie arcydzieło (2020)**;
- ✓ Malarstwo, sztuka współczesna (mural) - **Banksy. Kochanowski. Street Art! (2024)**;
- ✓ Fotografia - **MŁODZI FOTOGRAFOWIE Z CZARNOWA- KREATYWNE KADRY (2024)**.

Wśród projektów muzycznych znalazły się takie, które w całości poświęcone zostały muzyce. Zwieńczeniem projektów muzycznych były najczęściej koncerty i występy uczestników.

- ✓ Muzyka - **A ku ku folk'n'roll (2018)**;
- ✓ Muzyka (choreografia, moda, zwyczaje, szycie, film muzyczny) - **Młoda kultura. Muzyczna mixtura (2018)**;
- ✓ Muzyka - **MBM - Młode Brzmienie Muzyki (2023)**;
- ✓ Muzyka - **Młodzi na scenę (2024)**.

Wokół gier (gra miejska, terenowa, wielkoformatowa) zorganizowane zostały trzy projekty. W pierwszym przypadku gra była narzędziem do rozwiązania problemów młodych ludzi, w kolejnym dzięki tworzeniu gry uczestnicy mieli szansę zaprezentować swoją pomysłowość mieszkańcom swoich miejscowości, dzięki grze terenowej młodzi ludzie otwierali się na współpracę, zwiększali swoją samoświadomość.

- ✓ Gra miejska (muzyka, plastyka, rękodzieło, aktorstwo, fotografia) - **Młodzi dla młodych. Grywalizacja sposobem na profilaktykę (2019)**;
- ✓ Gry wielkoformatowe - **Planszogranie to rozrywka i główkowanie – Chęciński turniej gier wielkoformatowych (2019)**;
- ✓ Gry terenowe (zagadki, tworzenie opowieści) - **Gram o siebie (2021)**.

Oprócz wymienionych wyżej projektów zrealizowano jeszcze takie, które trudniej było przypisać do określonej kategorii, bądź ich tematyka pojawiła się tylko raz w ostatnich ośmiu latach. Znalazły się tu m. in. projekty poświęcone wspinaczce, zagospodarowaniu przestrzeni, rękodziełu, mediom, nauce, ekologii, modzie, językowi, zmianom w języku. Uczestnicy podczas realizacji tych projektów mieli możliwość uczestniczenia w różnych warsztatach i zajęciach z zakresu szeroko rozumianej kultury.

Podsumowując realizowane w latach 2016-2024 w ramach Programu Bardzo Młoda Kultura projekty, warto zwrócić uwagę na ich specyfikę:

- **Wieloaspektowość.**
Realizatorzy projektów stwarzali ich uczestnikom możliwość kontaktu z różnymi dziedzinami kultury. Niekiedy wynikało to z konieczności zdobycia przez uczestników różnych umiejętności niezbędnych do realizacji zakładanego efektu końcowego projektu, np., aby stworzyć teledysk, wcześniej uczestnicy wzięli udział w warsztatach z zakresu śpiewu, tańca, aktorstwa, fotografii, dubbingu, makijażu. Czasami projekt miał na celu stworzenie uczestnikom możliwości kontaktu z kulturą w różnej postaci. Nieraz warsztaty z zakresu kultury były pretekstem do zmierzania się uczestników z różnymi problemami, próbą ich rozwiązania, skłonienia do refleksji.
- **Zakładane w projektach cele.**
Analizując opisy projektów oraz ich podsumowania można dostrzec cele, które stawiali sobie autorzy projektów. Zależało im, aby uczestniczące w działaniach projektowych dzieci i młodzież:
 - ✓ poszerzyli swoją świadomość kulturową dzięki możliwości uczestnictwa w kulturze;
 - ✓ zdobyli/poszerzyli wiedzę na temat różnego typu kultur, zwyczajów oraz tradycji, nabrali pozytywnego stosunku do innych kultur;
 - ✓ docenili kulturę swojego regionu;
 - ✓ zdobyli nowe umiejętności;
 - ✓ dowiedzieli się jak istotne jest działanie lokalne na rzecz integracji społeczności poprzez wydarzenia w obszarze kultury;
 - ✓ przekonali się do aktywnego, zgodnego z naturą spędzania wolnego czasu;
 - ✓ uwierzyli we własne możliwości, poznali swoje zdolności i talenty;
 - ✓ uświadomili sobie swoją sprawczość, nauczyli się rozwiązywać problemy;
 - ✓ wyzwolili w sobie aktywność, chęć do działania;
 - ✓ nauczyli się pokonywać swoje ograniczenia, nabrali pewności siebie w wyrażaniu własnych opinii, myśli i uczuć;
 - ✓ zaspokoiли potrzebę bliskości, odczuwania pozytywnych emocji, nawiązania kontaktów z innymi uczestnikami;
 - ✓ docenili możliwości wynikające ze współpracy w grupie;
 - ✓ zaistnieli nie tylko w roli odbiorców, ale i twórców kultury.
- **Problemy, które udział w projektach pomagał rozwiązać.**
Autorzy projektów, na co dzień pracujący z dziećmi i młodzieżą znają ich problemy i wyzwania, z którymi przychodzi im się mierzyć. Część z nich miało swoje źródło w pandemii i związanym z nią wykluczeniem z regularnych kontaktów z rówieśnikami. Pojawiły się problemy z komunikacją, lęk, trema, trudności w prezentowaniu się szerszej grupie osób, nieumiejętność współpracy w zespole, trudności w mądrym spędzaniu czasu wolnego. Świadomość tych problemów znalazła odzwierciedlenie w pomysłach na projekty, ich celach oraz planowanych w ich ramach działaniach.
- **Wsparcie psychologiczne.**
Wymienione w poprzednim punkcie problemy dzieci i młodzieży sprawiły, że w wielu projektach zorganizowano warsztaty i zajęcia z psychologiem, pedagogiem, socjoterapeutą, psychoterapeutą. Dotyczyły one integracji, motywacji, współpracy, budowania relacji, budowania zespołu, wspierania rozwoju kompetencji społeczno-emocjonalnych, kreowania

pomysłów, decydowania. Uczestnicy mieli możliwość poznać swoje mocne strony, talenty, przeżyli pozytywne emocje, dano im szansę na odniesienie sukcesu.

➤ **Zaangażowanie uczestników.**

Realizatorzy projektów duży nacisk kładli na dawanie uczestnikom autonomii w zakresie realizacji projektów. Młodzi ludzie mieli możliwość współdecydowania o kształcie podejmowanych działań, byli bezpośrednio zaangażowani w ich realizację, co dawało im satysfakcję i poczucie wpływu, byli współautorami „twardych” efektów projektów.

➤ **Powiązanie ze środowiskiem lokalnym, wielopokoleniowość.**

Projekty realizowane w środowisku lokalnym, przyczyniały się do większej identyfikacji uczestników z ich małymi ojczyznami. Mieli oni możliwość poznać historię, zwyczaje, tradycje, kulturę, a także przestrzeń, w której żyją. Często było to możliwe dzięki angażowaniu się w projekty osób starszych. Dzięki nim uczestnicy poznali inne czasy, docenili pracę, wysiłek, zaradność, pomysłowość i wytrwałość starszych ludzi. Relacje międzypokoleniowe budowane były podczas wspólnych zajęć, warsztatów prowadzonych przez osoby starsze, gier i zabaw.

➤ **Działania podejmowane w ramach projektów.**

Na pierwsze miejsce zdecydowanie wysuwają się warsztaty. Ich zadaniem było poszerzenie wiedzy oraz kształtowanie umiejętności w zakresie różnych obszarów kultury, przygotowanie do zrealizowania zaplanowanych w projektach działań podsumowujących, ale też wskazanie młodym ludziom ciekawych możliwości spędzania czasu.

Tematyka warsztatów była tak różnorodna jak tematyka realizowanych projektów. Oto przykłady: warsztaty aktorskie, emisji głosu, filmowe, teatralne, dramy, dziennikarskie, muzyczne, wokalne, choreograficzno-taneczne, tańca dawnego, plastyczne, tworzenia komiksów, tworzenia muralu, rzeźby, fotograficzne, decoupage, ceramiczne, rękodzieła, geologii, iluzji, językowe, kaligrafii, kulinarne, ruchowo-rekreacyjne, savoir vivre, szermierki, szycia, z zakresu występów publicznych. Dla uczestników organizowano też wycieczki: do Zamku Królewskiego w Warszawie, do Centrum Nauki Kopernik, do Programu 3 Polskiego Radia, do teatru „Kubuś”, do Muzeum Starożytnego Hutnictwa Świętokrzyskiego w Nowej Słupi, do Centrum Tradycji, Turystyki i Kultury Gór Świętokrzyskich w Bielinach oraz wyjazdy na: koncert Piaska i zespołu Sound’n’Grace, na wystawę z pracami Banksy’ego, na plener fotograficzny.

W części projektów uczestnicy mieli okazję wziąć udział w różnych grach, zajęciach w terenie.

Sz szczególnie znaczące były działania związane z podsumowaniem projektów, adresowane często do dużej liczby odbiorców w środowisku lokalnym. Były to koncerty, przedstawienia, festyny, wystawy prac, których autorami byli uczestnicy.

➤ **Rezultaty twarde realizowanych projektów.**

Wiele z projektów kończyło się imprezą podsumowującą, podczas której osoby ze środowiska lokalnego miały możliwość naocznie zobaczyć efekty działań w projekcie. Wzięli więc udział w: koncertach muzycznym, spektaklach teatralnych, musicalu, Turnieju Gier Wielkoformatowych, wieczornicy, grze terenowej. Obejrzeni: pokaz mody, MISTERIUM ŻNIWNE, filmy, teledysk, etiudę teatralną, wysłuchali słuchowiska.

”Materialne” efekty projektów to: mural, wystawa prac cyfrowych i cyjanotypowych, kolekcje modowe, scenariusz spektaklu „Zaduszkowe motyle”, przewodnik po Krzemionkach „Niezwyczajny przewodnik, Krzemionki są fajne”, kronika regionu, bajka terapeutyczna w formie game-booka, makieta Placu Pięknej Fizyki, zielniki, instrumenty i mobilne stanowiska muzyczne, kącik pod nazwą „Tradycja. Odległa a bliska...”, instalacja artystyczna „Hamleta w butelce”, scenariusz, scenografia oraz ścieżka dźwiękowa do etiudy, treść tablicy pamiątkowej poświęconej Władysławowi Małeckiemu, nagranie powstałe w Parku Etnograficznym w Tokarni, piosenki na temat legend, scenariusz do spektaklu „Las Świętokrzyski”, patchworkowe obrazy przedstawiające różnorodne motywy związane z kulturą ludową, mini słownik socjolektu młodzieży i języka seniorów, katalog prezentujący prace uczestników, miejsce „pod chmurką”, przestrzeń o charakterze państwa: Państwo Dzieci.

Omówiona powyżej specyfika projektów zrealizowanych w trzech edycjach programu Bardzo Młoda Kultura pokazuje, jak holistyczne podejście do edukacji kulturowej dzieci i młodzieży zaprezentowali jej autorzy, dając młodym ludziom szansę na niezwykle doświadczenia.

IV. Diagnozy lokalne

IV.I. Diagnozy lokalne - zastosowane techniki

Diagnozy lokalne prowadzone były w maju 2024 r. przez 21 liderów partnerstw, które aspirowały do udziału w programie Bardzo Młoda Kultura.

Zgodnie z zaleceniami zaprezentowanymi w publikacji „Instrukcje realizacji diagnoz i ewaluacji - poziom lokalny”, liderzy partnerstw lokalnych prowadzili diagnozy lokalne, wykorzystując trzy techniki: notes kultury, spacer badawczy oraz panel.

Techniki te zostały omówione na spotkaniu dla liderów partnerstw lokalnych zorganizowanym przez operatora regionalnego - Wojewódzki Dom Kultury w Kielcach, 29 kwietnia 2024 r.

Biorąc pod uwagę doświadczenia w zbieraniu danych od uczniów techniką Notes Kultury z poprzedniej edycji programu Bardzo Młoda Kultura, które polegało na codziennym zapisywaniu na specjalnie przygotowanych arkuszach informacji na temat kontaktów z kulturą, zdecydowano, że w bieżącej edycji programu dane zebrane zostaną od uczniów z wykorzystaniem ankiety online, którą młodzież miała wypełniać na telefonach komórkowych. Za takim sposobem zbierania danych przemawiał fakt, że jest to łatwy i przede wszystkim naturalny dla młodzieży sposób działania, a zbierane dane rejestrowane są na dysku i można je szybko przetwarzać.

Postanowiono też zrezygnować z otwartej formy pytań o sposób odbioru oraz tworzenia kultury. W związku z tym wspólnie z uczestnikami spotkania opracowano listy opcji odpowiedzi na te pytania. Obecność na spotkaniu przedstawicieli różnych instytucji kultury, na co dzień pracujących z młodzieżą spowodowała, że powstały dość rozbudowane, ale uwzględniające różne formy kontaktu młodzieży z kulturą listy opcji odpowiedzi na zasadnicze pytania ankiety.

Założenia dotyczące sposobu wypełniania ankiety:

- ✓ każdy uczestnik mógł wskazać od jednej do trzech aktywności w zakresie odbioru kultury w ciągu jednego dnia;
- ✓ w zakresie tworzenia kultury uczestnicy mogli nie wskazać żadnej aktywności, ale mieli możliwość wskazania od jednej do trzech;
- ✓ W odniesieniu do każdej wybranej aktywności w zakresie odbioru i tworzenia kultury należało określić czas jej poświęcony, miejsce, w którym miała miejsce oraz osoby, z którymi była wykonywana.

Ostateczna wersja ankiety wraz z komentarzem jest zamieszczona w **Załączniku nr 3** niniejszego opracowania.

Zadaniem liderów partnerstw lokalnych było przygotowanie potencjalnych uczestników projektów do korzystania z ankiety Notes Kultury poprzez omówienie z nimi:

- ✓ celu diagnozy,
- ✓ techniki Notes Kultury,
- ✓ pytań zawartych w ankiecie, opcji odpowiedzi na pytania,
- ✓ sposobu wypełniania ankiety,
- ✓ sposobu wykorzystania wyników.

Uczniowie wypełniali ankietę Notes Kultury przez siedem kolejnych dni od 13 do 19 maja 2024 r.

Zebrane dane zostały podsumowane dla każdej instytucji oddzielnie, a następnie w połączeniu z efektami spacerów badawczych wykorzystane podczas paneli z uczniami. W efekcie sformułowane zostały wnioski z diagnozy oraz rekomendacje dla liderów partnerstw.

IV.II. Diagnozy lokalne - wyniki

Poniżej zaprezentowane zostały wyniki diagnoz lokalnych sześciu partnerstw, których projekty zostały przyjęte do realizacji w województwie świętokrzyskim w ramach programu Bardzo Młoda Kultura 2024 roku.

Kompletne podsumowania informacji pozyskanych podczas diagnozy zostały przekazane liderom partnerstw po przeprowadzeniu spotkań panelowych z uczestnikami. Informacje te liderzy brali pod uwagę podczas pisania wniosków aplikacyjnych.

W niniejszym opracowaniu zaprezentowano najczęściej występujące odpowiedzi uczestników z Notesu Kultury oraz wybrane, wydaje się, że najistotniejsze z punktu widzenia autorów projektów wnioski ze spaceru badawczego oraz panelu wraz z rekomendacjami.

IV.II.I. Informacje na temat przebiegu diagnozy lokalnej

Tabela nr 3. Sposób prowadzenia diagnozy

| Zastosowana technika | Nazwa lidera/ nazwa projektu | Informacje o sposobie realizacji |
|----------------------|---|--|
| Notes kultury | Centrum Edukacji i Kultury „Szklany Dom” w Ciekotach „Banksy. Kochanowski. Street Art!” | Ankiety wypełniało 15 osób w wieku 11-16 lat Wypełnionych zostało 86 ankiet, co stanowi 82% zakładanej liczby ankiet. |
| Spacer badawczy | | Spacer badawczy został zrealizowany 17 maja 2024 r. W spacerze badawczym wzięło udział 12 uczestników (80% uczestników projektu.) |
| Panel | | 18 czerwca 2024 r. Liczba uczestników: 4 |
| Notes kultury | Centrum Kultury i Sztuki w Połańcu „Nasza Przestrzeń Kultury” | Ankiety wypełniało 6 osób w wieku 13-23 lat Wypełnione zostały 42 ankiety, co stanowi 100% zakładanej liczby ankiet. |
| Spacer badawczy | | Spacer badawczy został zrealizowany 17 maja 2024 r. W spacerze badawczym wzięło udział 8 uczestników |
| Panel | | 13 czerwca 2024 r. Liczba uczestników: 7 |
| Notes kultury | Gminne Towarzystwo Sportowe w Rakowie „Nasz wybór!” | Ankiety wypełniało 8 osób w wieku ???? Wypełnione zostały 55 ankiet, co stanowi 98% zakładanej liczby ankiet. |
| Spacer badawczy | | Spacer badawczy został zrealizowany 16 maja 2024 r. W spacerze badawczym wzięło udział 8 uczestników |
| Panel | | 15 czerwca 2024 r. Liczba uczestników: 8 |
| Notes kultury | Gminne Centrum Kultury, Sportu i Informacji Turystycznej w Rytwianach „Młodzi na scenę” | Ankiety wypełniało 7 osób w wieku 13 do 19 lat Wypełnionych zostało 37 ankiet, co stanowi 78% zakładanej liczby ankiet. |
| Spacer badawczy | | Spacer badawczy został zrealizowany 16 maja 2024 r. W spacerze badawczym wzięło udział 6 uczestników |
| Panel | | 20 czerwca 2024 r. Liczba uczestników: 4 |
| Notes kultury | Zbigniew Lisowski Fundacja Prometeusz, Kielce „Kielce Young Fashion” | Ankiety wypełniało 16 osób w wieku 15 do 23 lat Wypełnione zostały 94 ankiety, co stanowi 84% zakładanej liczby ankiet. |
| Spacer badawczy | | Spacer badawczy został zrealizowany 19 maja 2024 r. W spacerze badawczym wzięło udział 5 uczestników |
| Panel | | 18 czerwca 2024 r. Liczba uczestników: 4 |
| Notes | Związek Polskich Artystów Fotografików | Ankiety wypełniało 12 osób w wieku 13 do 14 lat Wypełnione zostały 82 ankiety, co stanowi 98% zakładanej |

| | | |
|--------------------|---|--|
| kultury | Okręg Świętokrzyski w Kielcach „Młodzi fotografowie z Czarnowa - kreatywne kadry” | liczby ankiet. |
| Spacer badawczy | | Spacer badawczy został zrealizowany 13 maja 2024 r. W spacerze badawczym wzięło udział 11 uczestników |
| Panel | | 13 czerwca 2024 r. Liczba uczestników: 6 |

IV.II.II. Notes Kultury - podsumowanie wyników - odbiór kultury

Pierwsza część ankiety dotyczyła odbioru kultury. Każdy z uczestników mógł wskazać jedną, dwie lub trzy aktywności w zakresie odbioru kultury każdego dnia.

Podsumowanie wyników uczestników wszystkich sześciu projektów pokazuje, że najczęstszą formą kontaktu młodych ludzi z kulturą jest „słuchanie muzyki, oglądanie koncertów, programów muzycznych”. Uczestnicy trzech projektów wskazali tę formę na pierwszym miejscu, a trzech pozostałych, na drugim miejscu. Drugim sposobem młodych ludzi na kontakt z kulturą w charakterze jej odbiorcy jest „oglądanie filmików, memów, tutoriali w Internecie”. Ta aktywność pojawiła się jako pierwsze lub drugie wskazanie uczestników sześciu projektów 5 razy. Jedynie uczestnicy projektu z Rakowa, jako najczęstszy sposób kontaktu z kulturą wskazali „oglądanie filmów/seriali”, a na równi ze słuchaniem muzyki wymienili „czytanie książek/komiksów (również on-line)/e-booków i/lub słuchanie audiobooków”.

Uczestnicy projektów, którzy wypełniali ankietę Notes Kultury są w wieku 11-23, ale jak widać, ich sposób odbioru kultury nie zależy od wieku i pozostaje niezmienny przez wiele lat.

W kolejnym pytaniu ankiety pojawiła się prośba o wskazanie, z kim najczęściej uczestnicy wykonywali aktywności związane z odbiorem kultury.

Biorąc pod uwagę rodzaj tych aktywności zaprezentowany powyżej, nie dziwi fakt, że pierwszym wskazaniem jest w przypadku wszystkich sześciu projektów opcja „sama/sam”. Procent wskazań tej odpowiedzi wynosi od 55% do nawet 91%.

Czasami w słuchaniu muzyki bądź oglądaniu filmików w Internecie towarzyszą uczestnikom koleżanki/koleżdy lub przyjaciele (porównywalna liczba wskazań).

Zgodnie z sugestią dotyczącą techniki Notes Kultury, w ankiecie zapytano uczestników również o to, gdzie wykonują swoje aktywności związane z odbiorem kultury.

Na pierwszym miejscu zawsze wymieniany jest dom (od 64% do 85% wskazań). Na drugim miejscu cztery razy znalazła się opcja „na dworze”, dwa razy jest to opcja „w szkole”.

Podsumowując sposób kontaktu z kulturą w zakresie jej odbioru młodych uczestników sześciu projektów Programu Bardzo Młoda Kultura realizowanych w 2024 r. w województwie świętokrzyskim można stwierdzić, co następuje:

- ✓ Młodzież najchętniej słucha muzyki, ogląda koncerty, programy muzyczne oraz ogląda filmiki, memy, tutoriali w Internecie.
- ✓ Aktywności te najczęściej są realizowane w domu, czasem na dworze lub w szkole.
- ✓ Czasami wymienione formy kontaktu z kulturą realizowane są z koleżankami/kolegami lub przyjaciółmi. Zdecydowanie częściej jednak młodzi ludzie odbierają kulturę sami, bez udziału innych osób.

IV.II.III. Notes Kultury - podsumowanie wyników - tworzenie kultury

Druga część ankiety dotyczyła tworzenia kultury. Uczestnicy mogli nie wskazać żadnej aktywności w zakresie tworzenia kultury w ciągu dnia, ale mieli możliwość wybrać od jednej do trzech aktywności każdego dnia.

Tak jak w przypadku odbioru kultury, aktywności wskazane przez uczestników wszystkich projektów były bardzo podobne, tak w zakresie tworzenia kultury zarysowały się pewne różnice.

Uczestnicy trzech projektów wskazali „śpiewanie” na pierwszym miejscu, a czwartego projektu na drugim. „Rysowanie, malowanie, tworzenie grafik, murali” to pierwszy wybór w jednym projekcie, a w czterech innych ta aktywność znalazła się na drugim bądź trzecim miejscu. Uczestnicy dwóch projektów jako najczęstszą aktywność w zakresie tworzenia kultury wskazali fotografowanie. Granie na instrumentach to najczęstsza aktywność uczestników projektu z Rytwian, a projektowaniem strojów najczęściej zajmują się uczestnicy projektu Kielce Young Fashion realizowanego w Kielcach.

Analiza wniosków projektowych pokazuje, że zainteresowania uczestników pokazane w Notesie Kultury znalazły swoje odzwierciedlenie w działaniach podjętych w projektach:

- ✓ Mural powstał w ramach projektu Banksy. Kochanowski. Street Art!;
- ✓ W Połańcu stworzono przedstawienie muzyczne, powstał też mural;
- ✓ Wystawa prac fotograficznych była zwieńczeniem projektu „Młodzi fotografowie z Czarnowa”;
- ✓ Projekty modowe powstały w projekcie „Kielce Young Fashion”.

Podobnie, jak w przypadku odbioru kultury, młodzież zadeklarowała, że swoją aktywność w zakresie tworzenia kultury podejmuje najczęściej sama (pięć razy to wskazanie znajduje się na pierwszym miejscu), rzadziej robi to z przyjaciółmi lub koleżanką/kolegą. Jedynie uczestnicy projektu z Połańca będący członkami zespołu muzycznego częściej śpiewają z kolegami/koleżankami niż sami.

Uczestników zapytano również o to, gdzie wykonują swoje aktywności związane z tworzeniem kultury. Najczęściej robią to w domu (dom pojawia się na pierwszym miejscu we wszystkich projektach), czasami na dworze lub w szkole. Uczestnicy dwóch projektów wskazują dom kultury, klub osiedlowy, świetlicę środowiskową jako drugie po domu miejsce, w którym podejmują swoją aktywność w tworzeniu kultury.

IV.II.IV. Spacer badawczy

Podczas spacerów badawczych młodzież wskazała miejsca w swoim otoczeniu, w których najchętniej spędza czas. Wśród nich pojawiły się m. in.:

- ✓ miejsca związane z uprawianiem sportu (siłownia, kompleks sportowy, kręgielnie, Skate Park, stacja kajakowa, boisko Orlik);
- ✓ parki, skwery, place zabaw;
- ✓ rynek;
- ✓ galeria handlowa (Galeria Echo);
- ✓ ośrodki kultury (Centrum Kultury i Sztuki w Połańcu, Gminne Centrum Kultury, Sportu i Informacji Turystyczne)
- ✓ Inne (altanka przy SP w Brzezinkach, plac przy świetlicy wiejskiej, kładka koło Kościoła, świetlica, altana, plac targowy, gorzelnia, Rezerwat Przyrody Kadzielnia).

Są to miejsca spotkań, w których młodzież chętnie spędza czas.

Problemy związane z niektórymi z tych miejsc, jakie dostrzegła młodzież są następujące:

- ✓ niewystarczająca infrastruktura (w tym gastronomiczna) - Połaniec, Kielce;
- ✓ słaba dostępność (godziny otwarcia siłowni) - Ciekoty;
- ✓ brak możliwości tworzenia graffiti - Połaniec;
- ✓ brak atrakcyjnych wydarzeń (Kielce, Połaniec). „Według osób oprowadzających jest potrzeba organizacji większej liczby małych wydarzeń, dyskotek, spotkań muzycznych, wesołego miasteczka z atrakcjami dla różnych grup wiekowych” - cytata ze spaceru badawczego - Połaniec;
- ✓ niewystarczająca liczba stałych zajęć, miejsca wspólne dzielone ze starszą młodzieżą, brak miejsca w którym mogliby się spotkać swobodnie bez nadzoru dorosłych - Raków;
- ✓ niewystarczająca infrastruktura (mało i niewygodne miejsca do siedzenia), brak poczucia bezpieczeństwa, zbyt wcześnie zamykana restauracja, hałas, brak miejsca do zostawienia roweru - Rytwiany.

IV.II.V. Panel

Panel był trzecią, ostatnią techniką zastosowaną w ramach diagnozy lokalnej. Był okazją do zaprezentowania i podsumowania informacji zebranych od uczestników dzięki Notesowi Kultury oraz spacerowi badawczemu.

Spotkania panelowe w większości przypadków pozwoliły na sformułowanie następujących wniosków:

- ✓ wskazane w ankietach Notesu Kultury aktywności w ramach tworzenia kultury odzwierciedlają rzeczywiste zainteresowania respondentów;
- ✓ udział w spacerach badawczych pozwolił ich uczestnikom zwrócić uwagę na miejsca wspólnego kontaktu z kulturą, ich zalety i deficyty, a zdiagnozowane w trakcie spacerów badawczych problemy są zgodne z odczuciami uczestników;

Uczestnicy paneli mieli możliwość wyrażenia swoich oczekiwań dotyczących realizacji projektów, w których mieli nadzieję wziąć udział:

- ✓ wykonanie muralu (Ciekoty);
- ✓ tworzenie graffiti (Połaniec);
- ✓ podjęcie działań integrujących społeczność lokalną (Raków);
- ✓ projektowanie ubiorów (jako aktywność związana z zawodem, w którym się kształcą) (Kielce);
- ✓ fotografowanie i edycja zdjęć (Kielce - ZPAF);

Spotkania panelowe stały się też okazją do opowiedzenia o problemach, które udział w projekcie mógłby pomóc uczestnikom rozwiązać:

- ✓ problem integracji w grupie, niewystarczające więzi koleżeńskie (Połaniec);
- ✓ problemy w zakresie kontaktu z kulturą (Rytwiany);
- ✓ problemy w zakresie kontaktu z kulturą m.in.: brak oferty w zakresie odbioru czy tworzenia kultury w środowisku lokalnym - ograniczenia w uczestnictwie w kulturze wynikają najczęściej z niewielkiej dostępnością bezpłatnej oferty kulturalnej zgodnej z oczekiwaniami i potrzebami młodzieży (Kielce - ZPAF).

IV.III. Diagnozy lokalne - podsumowanie

Ostateczne podsumowanie wyników przeprowadzonej diagnozy zostało zaprezentowane przez liderów projektów we wnioskach aplikacyjnych. Oto wybrane fragmenty:

- ✓ „Diagnoza pokazała, że młodzież chce mieć większy udział w odbiorze kultury (...) Młodzież wskazała również brak oferty w zakresie tworzenia kultury w środowisku lokalnym.” (Ciekoty)
- ✓ „Diagnoza młodzieży wskazuje na silną chęć autoprezentacji, chęć występowania dla szerszej grupy odbiorców, dla swoich rówieśników, rodziców, dziadków oraz znajomych, na chęć dzielenia się efektami swojej pracy. Młodzi w dalszym ciągu chcą rozwijać swoje pasje i umiejętności w obrębie muzyki rockowej. (...) Młodzież chce również brać udział w dużych i ambitnych wydarzeniach muzycznych, których w małych środowiskach wiejskich nadal jest niewiele.” (Rytwiany)
- ✓ „Założenia młodzieży co do projektu są proste: chcieliby stworzyć możliwość do pogłębiania zainteresowań kulturą oraz umożliwić sobie i innym ciekawie i miło spędzić wolny czas. Chcą zorganizować różne działania i wydarzenia, aby się coś działo – pokazać, że ich pomysły są dobre i mogą zostać wysłuchane i wsparte w realizacji przez osoby dorosłe oraz różne instytucje.” (Raków)
- ✓ „Młodzież jest zainteresowana nowymi trendami w modzie, zrównoważonym projektowaniem oraz technologiami stosowanymi w branży. Ważne dla nich jest zdobycie praktycznych umiejętności i doświadczenia, które mogą wykorzystać w przyszłej pracy. Uczą się przez praktykę i chcą zdobywać wiedzę w interaktywny sposób.” (Prometeusz - Kielce)

Liderzy projektów dostrzegli potrzeby młodzieży w zakresie:

- ✓ większego udziału w kulturze;
- ✓ autoprezentacji, pokazania siebie i swoich zdolności w środowisku ;
- ✓ dzielenia się efektami swoich działań;
- ✓ rozwijania swoich pasji i zainteresowań;
- ✓ atrakcyjnego spędzania czasu wolnego;
- ✓ docenienia swoich pomysłów przez dorosłych;
- ✓ możliwości realizacji swoich pomysłów;
- ✓ aktywnego uczestnictwa w działaniach w środowisku lokalnym;
- ✓ zdobycia praktycznych umiejętności w zakresie ich zainteresowań.

Sformułowane wnioski z diagnozy zostały uwzględnione podczas planowania projektów przez liderów i miały wpływ na formułowanie celów i projektowanie działań.

Ewaluacja

I. Realizacja projektów lokalnych w województwie świętokrzyskim w 2024 r.

W 2024 r. w ramach Programu Bardzo Młoda Kultura zrealizowano w województwie świętokrzyskim sześć projektów.

Dwa z nich dotyczyły kultury szeroko pojętej, a działania w nich podejmowane dotyczyły wielu aktywności w zakresie kultury. Pozostałe cztery koncentrowały się na jednym głównym obszarze. Opisy projektów oraz partnerstw w ramach projektów zamieszczono w **Załączniku nr 1** i **Załączniku nr 2**.

Tabela nr 4. Wskaźniki opisujące realizację projektów w 2024 r.

| Nazwa projektu | Obszar tematyczny | Wskaźniki opisujące zadanie | | | | |
|---|---------------------------------------|-----------------------------|--|--------------------------------|--------------------------|------------------|
| | | Liczba uczestników | Liczba uczestników z innych grup wiekowych | Liczba zorganizowanych działań | Liczba odbiorców działań | Liczba partnerów |
| Nasz wybór! (Raków) | Kultura | 8 | - | 3 | 456 | 3 |
| Kielce Young Fashion (Kielce) | Moda | 16 | 20 | 3 | 300 | 3 |
| Młodzi na scenę (Rytwiany) | Muzyka | 7 | 4 | 4 | 300 | 3 |
| Nasza Przestrzeń Kultury (Połaniec) | Aktywność społeczno-kulturalna | 25 | 5 | 5 | 1000 | 3 |
| Młodzi fotografowie z Czarnowa - kreatywne kadry (Kielce) | Fotografia | 15 | - | 5 | 30 | 2 |
| Banksy. Kochanowski. Street Art! (Ciekoty) | Malarstwo, sztuka współczesna (mural) | 15 | 6 | 5 | 580 | 4 |
| Łącznie | | 86 | 35 | 25 | 2666 | 18 |

W ramach projektów BMK realizowanych w województwie świętokrzyskim w 2024 r. zaplanowano realizację następujących działań.

Tabela nr 5. Działania w projektach

| Projekt | Zaplanowane działania |
|-------------|---|
| Nasz wybór! | W ramach projektu planuje się przeprowadzenie cyklu warsztatów artystycznych z zakresu ceramiki – lepienie w glinie połączone z nocnym wypałem, fusing szkła, zajęcia z florystyki, warsztaty mixmedia itp. Kino plenerowe oraz piknik dla rodzin będą działaniami otwartymi dla wszystkich mieszkańców. Dziedziny kultury, które zostaną poruszone w ramach projektu to: film, sztuka i jej różne formy, działania aktywizujące mieszkańców w aktywnym spędzaniu czasu wolnego z elementami kultury. |

| | |
|--|---|
| | <p>Proponowane działania wynikają z diagnozy potrzeb oraz ze wskazań dzieci i młodzieży w rozmowach z osobą tworzącą wniosek projektowy. Zaplanowane działania opisane w projekcie są pomysłami młodzieży, która tworzy grupę nieformalną i są zgodne z ich zainteresowaniami i potrzebami.</p> |
| Kielce Young Fashion | <ul style="list-style-type: none"> ➤ Organizacja warsztatów. ➤ Organizacja pokazu mody. ➤ Indywidualne konsultacje. ➤ Promocję wydarzenia w lokalnych mediach i mediach społecznościowych, aby zwiększyć świadomość o projekcie i jego uczestnikach. |
| Młodzi na scenę | <p>W ramach projektu odbędą się 3 koncerty plenerowe, na które młodzież samodzielnie wybierze i zaprosi zespoły muzyczne, każdy koncert poprzedzony będzie występem młodzieży. Aby jeszcze bardziej zintegrować grupę, jak również społeczność po każdym wydarzeniu młodzi zorganizują wspólne ognisko. Projekt zakończy się zorganizowaniem Festiwalu Młodych Talentów, na który zaproszeni zostaną soliści, duety muzyczne oraz amatorskie zespoły, które działają w okolicznych miejscowościach a nie mieli do tej pory okazji zaprezentowania się przed szerszą publicznością. Podstawową dziedziną kultury będzie muzyka.</p> |
| Nasza przestrzeń kultury | <p>Projekt zakłada realizację 4 inicjatyw:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ W ramach projektu zostanie stworzone młodzieżowe MISTERIUM ŻNIWNE. Uczestnicy będą współtwórcami fabuły, scenografii, muzyki, kostiumów i choreografii spektaklu. Inspiracją MISTERIUM ŻNIWNEGO będą tradycje ludowe i związane z nimi obrzędy żniwne. Będzie to nie tylko artystyczny powrót do korzeni, ale również możliwość szlifowania głosu, gry aktorskiej i ludowych tańców. ➤ Kolejne działanie to PLENER „SZTUKA ULICY”, którego inspiracją będzie graffiti jako forma wyrażania siebie. Malowanie graffiti pod kontrolą i na płótnie, pozwoli uczestnikom na specjalny rodzaj emocji, możliwość współzawodnictwa artystycznego i poczucia wolności. ➤ Trzecie działanie to LEŚNY TEAM BUILDING, który poprzez gry integracyjne będzie miał na celu usprawnienie funkcjonowania grupy projektowej. Członkowie grupy w niewymuszony, „zabawowy” sposób wzajemnie poznają swoje mocne i słabe strony, poznają się nawzajem, zdefiniują wzajemne role zespołowe i wzmocnią współpracę. ➤ Ostatnią inicjatywą będą dwa spotkania z psychoterapeutą pod hasłem „DOBRZE JEST SIĘ RÓŻNIĆ”, które pozwolą na stworzenie bezpiecznej przestrzeni do „wygadania się”, ponieważ czasem warto postawić przed młodymi ludźmi wyzwania, którym mogą sprostać trzymając się w grupie. Podczas dwóch spotkań (na rozpoczęcie i zakończenie projektu) młodzi uczestnicy będą ćwiczyć różnorodne kompetencje miękkie takie jak: skuteczna komunikacja, współpraca, rozwiązywanie problemów, wyznaczanie celów, budowanie pozytywnych nawyków. |
| Młodzi fotografowie z Czarnowa - kreatywne kadry | <ul style="list-style-type: none"> ➤ Warsztaty teoretyczne: Uczestnicy zdobędą wiedzę teoretyczną na temat fotografii, technik, historii i znaczenia obrazu, złotego podziału, trójkąta ekspozycji, techniki szlachetnej jaką jest cyjanotypia. ➤ Plener w Wólce Milanowskiej: Działania fotograficzne na otwartej przestrzeni, gdzie młodzież będzie ćwiczyć umiejętności w praktyce. ➤ Zwiedzanie i fotografowanie Muzeum Starożytnego Hutnictwa Świętokrzyskiego w Nowej Słupi, Centrum Tradycji, Turystyki i Kultury Gór Świętokrzyskich w Bielinach: Wyjścia fotograficzno - edukacyjne, które dostarczą inspiracji i wiedzy o lokalnej kulturze. ➤ Warsztaty z techniki szlachetnej cyjanotypii. ➤ Wystawa prac cyfrowych i cyjanotypowych w Wojewódzkim Domu Kultury w Kielcach. |
| Banksy. Kochanowski. Street Art! | <ul style="list-style-type: none"> ➤ Inicjatywa będzie realizowana metodą warsztatową. Uczestnicy wezmą udział w warsztatach plastycznych prowadzonych przez Mikołaja Korusa. ➤ Uczestnicy inicjatywy wezmą udział w wyjeździe edukacyjnym do Muzeum |

| | |
|--|--|
| | Banksy`ego w Krakowie. W wyniku realizacji powstanie mural zaprojektowany i wykonany przez młodzież, inspirowany postacią Jana Kochanowskiego, merch projektowy zaprojektowany przez młodzież (kubki, koszulki, torby). |
|--|--|

Dokumentacja zdjęciowa projektów została zamieszczona w **Załączniku nr 7**.

II. Ewaluacja projektów lokalnych

II.I. Sposób prowadzenia ewaluacji

Po zakończeniu realizacji działań w projektach zdecydowano, że liderzy projektów odpowiedzą na pytania pozwalające podsumować ich efekty za pośrednictwem ankiety online. W podobny sposób zebrane zostały informacje o udziale w projektach od ich uczestników.

Ankieta dla uczestników jest treścią **Załącznika nr 4**, a ankieta dla liderów **Załącznika nr 5** opracowania.

Celem ewaluacji była odpowiedź na pytania:

1. Jak uczestnicy projektów zaangażowali się w realizację projektu? Jakie podejmowali działania?
2. Jak uczestnicy oraz liderzy oceniają realizację projektu?

II.II. Prezentacja danych

Liczba wypełnionych przez uczestników ankiet:

| Nazwa projektu | Liczba uczestników projektu | Liczba wypełnionych ankiet ewaluacyjnych |
|---|-----------------------------|--|
| Nasz wybór! (Raków) | 8 | 4 |
| Kielce Young Fashion (Kielce) | 25 | 5 |
| Młodzi na scenę (Rytwiany) | 7 | 6 |
| Nasza Przestrzeń Kultury (Połaniec) | 25 | 20 |
| Młodzi fotografowie z Czarnowa - kreatywne kadry (Kielce) | 15 | 13 |
| Banksy. Kochanowski. Street Art! (Ciekoty) | 15 | 12 |
| Łącznie | 95 | 60 (co stanowi 63% liczby uczestników) |

Ankiety skierowaną do liderów projektów wypełniły po dwie osoby w projektach „Młodzi fotografowie z Czarnowa” i „Nasza przestrzeń kultury” oraz po jednej osobie z pozostałych projektów (łącznie 8 ankiet).

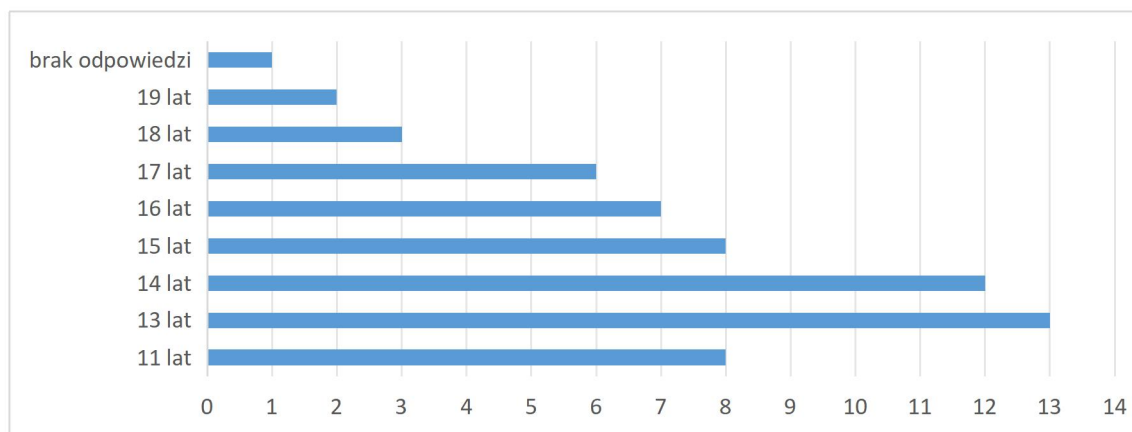
Aby ocenić realizację projektów w ramach Programu Bardzo Młoda Kultura w roku 2024, zdecydowano się na zaprezentowanie łącznie wszystkich zebranych odpowiedzi uczestników (60) oraz liderów (8).

W zbiorczym podsumowaniu wyników ankiet uczestników przeanalizowano odpowiedzi na pytania 1., 2., 4., 5., 6., 7. Pytanie 3. dotyczyło działań zaplanowanych i opisanych we wnioskach aplikacyjnych. Podsumowanie odpowiedzi na to pytanie zostanie zaprezentowane przy okazji omawiania działań podejmowanych przez uczestników w projektach.

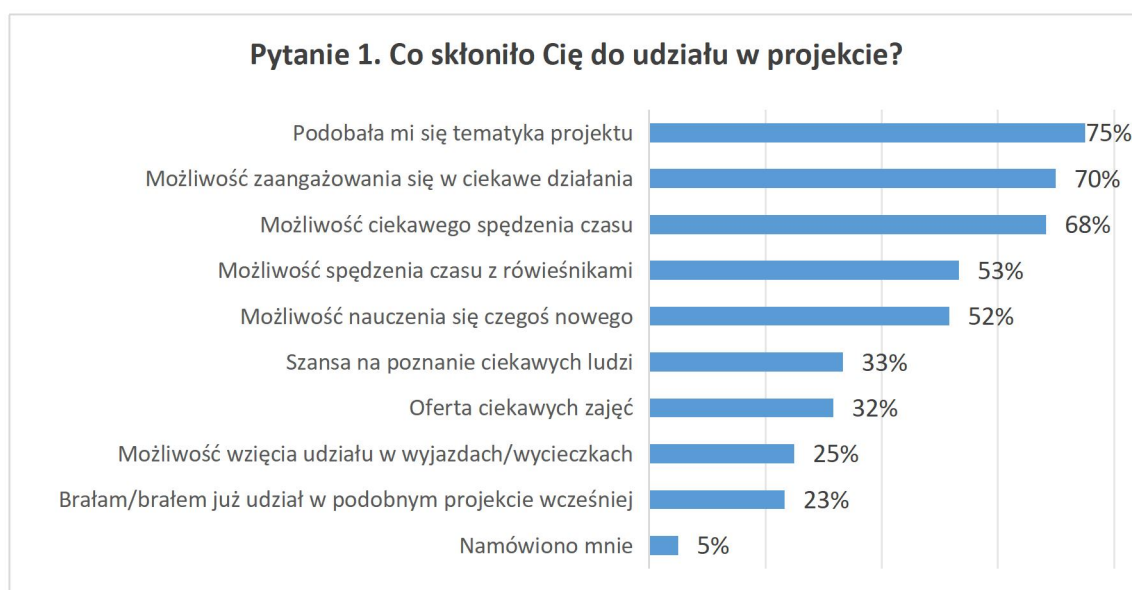
II.II.I Charakterystyka respondentów.

Ankiety wypełnili uczestnicy w wieku od 11 do 19 lat. Przeważały dziewczęta (42 - 70% respondentów).

Wykres nr 1. Wiek respondentów.



Wykres nr 2. Odpowiedź uczestników na pytanie 1. „Co skłoniło Cię do udziału w projekcie?”



Do uczestnictwa w projektach skłoniło młodych ludzi przede wszystkim: ciekawa tematyka, możliwość zaangażowania się w ciekawe działania oraz ciekawego spędzenia czasu z rówieśnikami.

II.II.II Jak uczestnicy projektów zaangażowali się w ich realizację? Jakie działania podejmowali?

Wykres nr 4. Odpowiedź uczestników na pytanie 3. „Jak oceniasz swoje zaangażowanie w projekcie?”



95% respondentów oceniło swoje zaangażowanie w realizację projektu jako duże i bardzo duże. Zaangażowanie uczestników w projektach polegało na podejmowaniu różnych aktywności wynikających z charakteru projektu. W pytaniu 3. ankiety dla uczestników (**Załącznik nr 5**) wymieniono listy działań dla każdego z projektów opracowane na podstawie wniosków aplikacyjnych, z prośbą o wskazanie tych działań, w które respondenci byli zaangażowani.

Zanim dokonana zostanie analiza wskazań respondentów dotyczących podejmowanych w projektach aktywności, należy zwrócić uwagę na fakt, że liczba uczestników poszczególnych projektów, którzy wypełnili ankietę wyniosła od 4 do 20. Jest to na tyle mało, że bardzo ostrożnie należy podejść do formułowania wniosków na podstawie uzyskanych odpowiedzi. Niemniej jednak dają się zauważyć pewne tendencje w odpowiedziach uczestników.

Uczestnicy angażowali się w różne działania. Czasem przeważały działania związane z merytorycznym aspektem projektu (udział w warsztatach, plenerze, tworzenie fotografii, tworzenie kreacji), w części projektów uczestnicy angażowali się w równie dużym stopniu w działania związane z planowaniem, organizacją i realizacją wydarzeń, promocją działań w środowisku, co pozostawało w zgodzie z zakładaną podmiotowością uczestników w projektach.

Na temat zaangażowania młodzieży w działania projektowe wypowiedzieli się w ankiecie liderzy projektów:

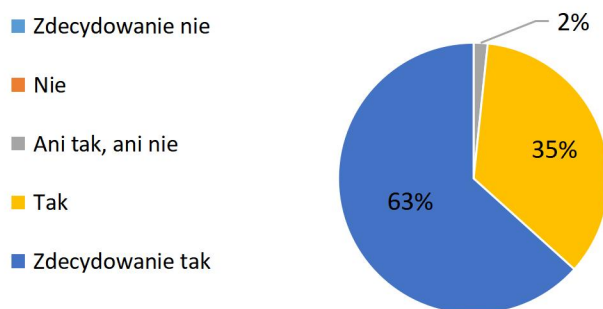
- ✓ „Uczestnicy w dużym stopniu angażowali się w realizację projektu co było wynikiem ich osobistych potrzeb i zamierzonych celów.”
„Uczestnicy podejmowali w projekcie następujące działania: przygotowali projekt muralu zarówno w formie jak i treści, pojechali do Krakowa, by zwiedzić jedyne w Polsce Muzeum Banksy’ego, najbardziej cenionego twórcy murali oraz form z gatunku street art. Wzięli udział w warsztatach plastycznych, przygotowujących do malowania muralu, które poprowadził Mikołaj Korus, artysta malarz młodego pokolenia. Efektem wspólnego działania było wielkie malowanie muralu na budynku szkoły, do której chodzą uczestnicy projektu. Zgodnie z pomysłem młodzież zaprojektowała również merch czyli specjalne gadzety projektowe z murałem w roli głównej: koszulki, kubki, torby i pocztówki.” (**Banksy. Kochanowski. Street Art!**)
- ✓ „Byli aktywnymi odbiorcami wydarzeń w projekcie chętnie podejmowali się wyzwań i aktywnie wypełniali stawiane sobie zadania.” (**Nasz wybór**)
- ✓ „Młodzież odgrywała decydującą i najważniejszą rolę, była głównym inicjatorem i realizatorem działań. Młodzi sami wybierali „muzycznych gości”, ustalali terminy koncertów, dobierali odpowiedni repertuar, organizowali transport, niezbędne sprzęty oraz instrumenty, zadbali o promocję wydarzeń. Sami zorganizowali wydarzenie podsumowujące.” (**Młodzi na scenę**)
- ✓ „Uczestnicy wzięli udział w planowaniu poszczególnych działań, współpracowali z CKiSz i innymi uczestnikami projektu, efektywnie porozumiewali się w zespole, podejmowali decyzje związane z realizacją projektu, wyrażali swój punkt widzenia i wspólnie rozwiązywali problemy.” (**Nasza przestrzeń kultury**).
- ✓ „Bardzo chętnie uczestniczyli we wszystkich etapach projektu, spacerze badawczym, warsztatach teoretycznych, zajęciach plenerowych, warsztatach z cyjanotypii, wernisażu wystawy.” (**Młodzi fotografowie z Czarnowa**)
- ✓ „Tworzyli kreacje na pokaz mody - tworzenie i rozwijanie koncepcji kolekcji, szkicowanie i projektowanie, wybór materiałów i zakup tkanin, szycie i przygotowanie ubrań, udział w pokazie i promowanie swojego wizerunku, uczestniczyli w sesji foto wraz z modelkami i modelami.” (**Kielce Young Fashion**).

Uczestnicy projektów byli zaangażowani w ich realizację zarówno w działania o charakterze merytorycznym, jak i działania organizacyjne, związane z planowaniem, podejmowaniem decyzji we współpracy z pozostałymi uczestnikami projektów.

II.II.III Jak uczestnicy oraz liderzy oceniają realizację projektu?

Wykres nr 5. Odpowiedź uczestników na pytanie 5. „Czy jesteś zadowolona/y ze swojego udziału w projekcie?”

5. Czy jesteś zadowolona/y ze swojego udziału w projekcie?



Spostrzeżenia liderów dotyczące tego, co ich zdaniem udało się w projektach wydają się być dobrym wyjaśnieniem tak wysokiego poziomu zadowolenia uczestników:

- ✓ „Najważniejszymi sukcesami w odniesieniu do młodych to przede wszystkim obserwowane jak podczas trwania projektu młodzież rozwijała w sobie pewność siebie, umiejętności współpracy, rozwiązywania trudnych sytuacji, negocjacji, odwagi do wychodzenia poza szkołę ze swoimi pomysłami.” (**Młodzi na scenę**)
- ✓ „Młodzież miała okazję zintegrować się w grupie, podejmować decyzje i być odpowiedzialnym za nie. Mieli możliwość poznać swoje mocne i słabe strony. Nabyli pewności siebie.”(**Nasza przestrzeń kultury**)

Uczestnicy w pytaniu 6. ankiety (pytanie otwarte) mieli możliwość powiedzieć, co najbardziej podobało im się w projekcie.

Jedną grupę odpowiedzi stanowiły te, które dotyczyły ogólnej oceny projektów i były podobne w odniesieniu do większości z nich. Uczestnikom najbardziej w projekcie podobało się: (odpowiedzi uporządkowano od najczęściej występujących)

- ✓ czas spędzony ze znajomymi;
- ✓ wszystko;
- ✓ ciekawe spędzenie czasu;
- ✓ współpraca z innymi uczestnikami;
- ✓ zdobywanie nowych doświadczeń i umiejętności;
- ✓ kontakt z osobami z tą samą pasją;
- ✓ to, że mogłam decydować w wielu kwestiach związanych z realizacją projektu;
- ✓ wspólne działania, burza mózgów;
- ✓ szansa wystąpienia przed publicznością.

Druga grupa odpowiedzi dotyczyła merytorycznego aspektu realizowanych działań:

- ✓ pokaz, możliwość przedstawienia swoich projektów dużej ilości ludzi, sposób prezentowania projektów (**Kielce Young Fashion**);
- ✓ cyjanotypia, robienie zdjęć, wycieczka do Nowej Słupi i Wólki Milanowskiej, dowiedzenie się czegoś nowego, omawianie zdjęć, które zrobiliśmy, warsztaty, robienie koszulek (**Młodzi fotografowie z Czarnowa**);
- ✓ możliwość tworzenia muzyki z rówieśnikami, koncerty (**Młodzi na scenę**);
- ✓ wycieczka do Krakowa, malowanie, malowanie muralu, to że mogłam rozwinąć swoje umiejętności plastyczne (**Banksy. Kochanowski. Street Art!**);

Na szczególne podkreślenie zasługują odpowiedzi 20 uczestników projektu „Nasza przestrzeń kultury”, choćby ze względu na liczbę odpowiedzi, a co za tym idzie możliwość dowiedzenia się, co naprawdę doceniono w projekcie:

- ✓ Stworzenie teledysku (9 osób). „Bardzo podobało mi się tworzenie teledysku, wiele się przy nim nauczyłem tzn. różnych technik”. „wisienną na torcie myślę, że jest wspólne stworzenie naszego teledysku”.

- ✓ Spotkania z Panią psychoterapeutką (8osób). „Po zrealizowaniu projektu zauważyłem, że jestem bardziej otwartą osobą, myślę, że to po spotkaniach z panią terapeutką”. „Chciałabym jeszcze by były kontynuowane spotkania z psychoterapeutką”. „Spotkania z Panią psycholog wzmocniły moje poczucie wartości.” „Super były też spotkania z psychoterapeutą i myślę, że większość z nas chciałaby je powtórzyć!”.
- ✓ Przedstawienie Misterium Żniwne (3 osoby). „Misterium Żniwne było bardzo fanie odebrane, my jako grupa włożyliśmy w nie sporo pracy”.
- ✓ Wystawa graffiti (2 osoby). „Myślę, że GRAFFITI to jest to!”. 2
- ✓ Wystawa poplenerowa Sztuka Ulicy.
- ✓ „Odnalazłem w sobie talent do malowania”.

Na pytanie skierowane do liderów o to, co ich zdaniem przetrwa z projektu u uczestników, pojawiły się takie odpowiedzi:

- ✓ „Moim zdaniem poczucie, że udało się młodzieży zrobić coś fajnego, pokazać się z innej strony. Świadomość własnej wartości, otwarcia się na nowe doświadczenia. Wewnętrzna przemiana i chęć kontynuowania projektów społecznych.” (Nasza przestrzeń kultury)
- ✓ „Młodzi do dnia dzisiejszego spotykają się regularnie i tworzą zgrana grupę przyjaciół. Ich pasje w dalszym ciągu są rozwijane. (Młodzi na scenę)

Liderzy zostali też zapytani o to, jakie kompetencje uzyskali uczestnicy dzięki udziałowi w projektach. Zwrócono uwagę na cztery grupy kompetencji.

- ✓ Kompetencje merytoryczne związane z tematyką projektu:
 - tworzenie kreacji na pokaz mody, tworzenie i rozwijanie koncepcji kolekcji, szkicowanie i projektowanie, wybór materiałów, szycie i przygotowanie ubrań (Kielce Young Fashion);
 - wzrost umiejętności plastycznych i wiedzy na temat sztuki współczesnej, umiejętność malowania na ścianie (Banksy. Kochanowski. Street Art!);
 - rozwój umiejętności fotograficznych - obsługa aparatu, kompozycja zdjęć, znajomość zasad trójpodziału, zasad trójkąta ekspozycji; poznanie sylwetki fotografów z terenu Kielc oraz światowych fotografów; poznanie historycznych technik fotografii (Młodzi fotografowie z Czarnowa).
- ✓ Kompetencje społeczne - umiejętności:
 - komunikacji;
 - współpracy w grupie;
 - prezentacji publicznej;
 - współpracy z organizacjami;
 - budowania relacji.
- ✓ Kompetencje osobiste:
 - wiara we własne możliwości;
 - motywacja do działania;
 - przełamanie lęku przed wystąpieniami;
 - wzrost poczucia własnej wartości;
 - wzrost odpowiedzialności;
 - potrzeba osiągnięcia sukcesów i samodzielności.
- ✓ Kompetencje organizacyjne - umiejętność organizacji i promocji wydarzenia kulturalnego.

Dostrzeżone przez liderów kompetencje uczestników współgrają z wypowiedziami młodzieży i z założeniami dotyczącymi projektów opisanymi we wnioskach aplikacyjnych.

Po zaprezentowaniu wypowiedzi uczestników i liderów nie zaskakuje fakt, że 95% respondentów chętnie uczestniczyłoby w podobnych projektach w przyszłości.

Wykres nr 6. Odpowiedzi uczestników na pytanie 7. Czy chciałabyś/chciałbyś wziąć udział w podobnym projekcie w przyszłości?



Zarówno liderzy, jak i uczestnicy projektów wysoko ocenili ich realizację, dostrzegli pozytywne efekty udziału w projektach, osiągnięte kompetencje zarówno w zakresie merytorycznym, jak i społecznym, osobistym, organizacyjnym. Duże korzyści młodzi ludzie odnieśli z uczestnictwa w działaniach podjętych w ramach projektów.

III. Jak projekty realizowane w 2024 r. wspierają podmiotowe uczestnictwo młodzieży w kulturze

Przystępując do podsumowania zrealizowanych w 2024 roku projektów, należy mieć na uwadze, że „Głównym celem programu Bardzo Młoda Kultura 2023-2025 jest rozwój podmiotowego uczestnictwa młodzieży w kulturze. Program zakłada wykorzystywanie metod edukacji kulturowej do animowania zmian społecznych przyczyniając się do kreatywnego, sprawczego i innowacyjnego działania młodzieży, a także kształtowania u niej postaw oraz umiejętności: współpracy, zaufania społecznego i odpowiedzialności.”³⁸

Źródłami wiedzy o tym, na ile realizowane projekty wspierały podmiotowe uczestnictwo młodzieży w kulturze są:

- ✓ wnioski aplikacyjne, z których dowiadujemy się o zakładanych celach projektów, kompetencjach, które powinni zdobyć uczestnicy projektów, sposobach angażowania uczestników w realizację działań projektowych;
- ✓ odpowiedzi uczestników projektów na pytania zadane w ankiecie podsumowującej ich udział w projektach;
- ✓ odpowiedzi liderów projektów na temat realizacji projektów.

We wnioskach aplikacyjnych liderzy zaprezentowali cele projektów oraz zakładane kompetencje uczestników.

Tabela nr 6. Zakładane w projektach cele i kompetencje uczestników

| Projekt | Cele | Zakładane kompetencje uczestników |
|-------------|--|--|
| Nasz wybór! | – Rozbudzenie i zaspokojenie potrzeb kulturalnych wśród młodzieży, dzieci oraz pozostałych mieszkańców Rakowa i okolic poprzez zwiększenie | – Kompetencje społeczne i kulturalne. – Rozwinięcie aktywności twórczej. – Wzmocnienie więzów międzypokoleniowych i społecznych. |

³⁸ O programie. Bardzo Młoda Kultura – co to takiego? [O programie | Narodowe Centrum Kultury](#)

| | | |
|--|---|---|
| | <p>oferty kulturalno-edukacyjnej na terenie Rakowa.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Zaktywizowanie młodych do bezpośredniej organizacji i udziału w działaniach projektowych. | <ul style="list-style-type: none"> - Wyzbycie się kompleksów związanych z pochodzeniem ze społeczności wiejskiej. - Wzmocnienie kontaktu ze środowiskiem lokalnym. - Wiara w siebie i w swoje umiejętności. |
| Kielce Young Fashion | <ul style="list-style-type: none"> - Wspieranie młodych, utalentowanych projektantów mody z województwa Świętokrzyskiego, poprzez organizację konkursu, który da im możliwość zaprezentowania swoich umiejętności i pomysłów szerszej publiczności oraz ekspertom z branży mody. | <ul style="list-style-type: none"> - Zdobywanie praktycznej wiedzy i umiejętności z zakresu projektowania mody, technologii stosowanych w branży. |
| Młodzi na scenę | <ul style="list-style-type: none"> - Włączanie lokalnej społeczności w szerokie uczestnictwo w kulturze, poprzez prezentację dorobku muzycznego młodzieży w przestrzeni publicznej w formie otwartych wydarzeń artystycznych. - Rozwój umiejętności młodzieży w zakresie krytycznego i twórczego uczestnictwa w kulturze. - Umacnianie tożsamości społeczności lokalnej. | <ul style="list-style-type: none"> - Rozwinięcie umiejętności muzycznych. - Wzrost umiejętności organizacyjnych. - Wzrost poczucia pewności siebie. - Umiejętność obcowania z publicznością. - Rozwinięcie umiejętności autoprezentacji - Rozwinięcie umiejętności współpracy, rozwiązywania trudnych sytuacji, negocjacji. - Zwiększenie odwagi do wychodzenia poza szkołę ze swoimi pomysłami. |
| Nasza przestrzeń kultury | <ul style="list-style-type: none"> - Zwiększenie zaangażowania młodzieży do aktywnego współuczestnictwa, współtworzenia i współdziałania w środowisku lokalnym przy jednoczesnym wzmocnieniu postaw społecznych i integracji grupowej. - Włączenie młodzieży w życie społeczno-kulturalne, stworzenie możliwości rozwoju i nabywania różnych umiejętności. - Wzbogacenie oferty kulturalnej Połańca. - Wsparcie grupy młodych ludzi, zmotywowanie ich do poszukiwania własnych dróg rozwoju i potrzeby zmiany. - Rozwój grupy młodzieży na płaszczyźnie kulturalnej dzięki realizacji 4 inicjatyw społeczno-artystycznych. | <ul style="list-style-type: none"> - Umiejętność współpracy. - Rozwinięcie postaw tolerancji i rozumienia różnych punktów widzenia. - Rozwijanie umiejętności podejmowania decyzji. |
| Młodzi fotografowie z Czarnowa - kreatywne kadry | <ul style="list-style-type: none"> - Rozwój umiejętności fotograficznych. - Rozwój kreatywności w wyrażaniu siebie. - Zachęta do aktywności na świeżym powietrzu: plener w różnych lokalizacjach pozwoli młodzieży odkrywać okolicę. | <ul style="list-style-type: none"> - Umiejętność obsługi aparatu, kompozycji zdjęć, edycji, grafiki i innych aspektów fotografii. - Tworzenie kreatywnych fotografii. - Umiejętność czerpania inspiracji z natury i otoczenia. |
| Banksy. Kochanowski. Street Art! | <ul style="list-style-type: none"> - Inspiracja sztuką i twórczością Banksy'ego i Jana Kochanowskiego. - Rozbudzenie w uczestnikach lokalnego | <ul style="list-style-type: none"> - Umiejętność wspólnego tworzenia sztuki. - Umiejętność komunikacji i współpracy |

| | | |
|--|--|---|
| | <p>potencjału miejsca.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Wzrost umiejętności plastycznych i wiedzy na temat sztuki współczesnej. - Zachęcenie do uczestniczenia w kulturze poprzez odwiedziny w muzeum sztuki współczesnej. - Integracja grupy uczestników. - Nawiązanie nowych znajomości. - Wiara we własne siły i zdolności. - Budowanie poczucia wspólnoty. | <p>w grupie.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Umiejętności plastyczne. - Poszerzenie wiedzy na temat sztuki współczesnej. |
|--|--|---|

Istnieją niewątpliwie różnice w formułowaniu celów projektów oraz postrzeganiu przez ich autorów kompetencji uczestników, które powinni oni nabyć dzięki udziałowi w projektach. Warto jednak podkreślić, że często na plan pierwszy wysuwają się cele projektów dotyczące rozwoju szeroko rozumianych kompetencji społecznych (np.: wzmocnieniu postaw społecznych i integracji grupowej, rozwój umiejętności młodzieży w zakresie krytycznego i twórczego uczestnictwa w kulturze, budowanie poczucia wspólnoty) oraz kompetencji osobistych. Jako kolejne cele wymieniane są te dotyczące zdobycia praktycznych umiejętności związanych z konkretną dziedziną kultury (rozwój umiejętności muzycznych, plastycznych, fotografii), które również są ważne, ale nie mogą i nie powinny przesłonić idei projektów realizowanych w Programie Bardzo Młoda Kultura. Podobne spostrzeżenia dotyczą zakładanych do osiągnięcia kompetencji uczestników projektów - udział w projektach ma skutkować umiejętnością współpracy w grupie, podejmowania wyzwań, rozwiązywania problemów, zwiększać pewność siebie, wiarę we własne możliwości, stawania się aktywnym odbiorcą i twórcą kultury.

Planując projekty liderzy uwzględniali wyniki prowadzonej diagnozy oraz wiedzę o potrzebach młodzieży pozyskaną z bezpośrednich z nią kontaktów, dzięki czemu młodzi ludzie mogli identyfikować się z powstałymi projektami. „Proponowane działania wynikają z diagnozy potrzeb oraz ze wskazań dzieci i młodzieży w rozmowach z osobą tworząca wniosek projektowy. Zaplanowane działania opisane w projekcie są pomysłami młodzieży, która tworzy grupę nieformalną i są zgodne z ich zainteresowaniami i potrzebami.”³⁹

Realizacja działań w projektach zakładała aktywność uczestników na każdym ich etapie, przyjmowania odpowiedzialności, podejmowania wyzwań. „Młodzież ponadto chce się wczuć w rolę organizatorów, sami chcą wybrać swoich muzycznych gości, opracować repertuar koncertów oraz plakaty promujące i chcą wystąpić przed każdym z zespołów jako suport.”⁴⁰

„Młodzież podczas trwania projektu realizowała się na różnych płaszczyznach, często po raz pierwszy w danej dziedzinie. Samodzielne planowanie a później realizacja danego zadania nie zawsze była prosta, jednak z pewnością zaowocuje w przyszłości.” (wypowiedź z ankiety - **Młodzi na scenę**)

Fakt wspierania podmiotowego uczestnictwa młodzieży w kulturze w projektach BMK zdają się potwierdzać wskazania respondentów w pytaniu nr 2 ankiety.

³⁹ Wniosek projektowy. Nasz wybór! – młodzieżowe działania kulturalne w Rakowie.

⁴⁰ Wniosek projektowy. Młodzi na scenę.

Wykres nr 7. Wskazania uczestników w pkt 2. ankiety „Z poniższej listy stwierdzeń wskaż wszystkie, które uznajesz za prawdziwe. Podczas trwania projektu:”



Zaangażowanie, współpraca, możliwość przedstawiania swojego punktu widzenia oraz opinii, które były brane pod uwagę podczas realizacji działań, miały miejsce podczas działań projektowych i zostało to potwierdzone przez zdecydowaną większość respondentów (co najmniej 63% z nich uznało jako prawdziwe te stwierdzenia).

O podmiotowe uczestnictwo młodzieży w kulturze zadbali liderzy projektów poprzez:

- ✓ Rozpoznanie potrzeb uczestników, jak również ich problemów podczas prowadzonej diagnozy, oraz dzięki bezpośrednim rozmowom z młodymi ludźmi.
- ✓ Uwzględnienie tej wiedzy na etapie tworzenia pomysłu na projekt oraz podczas opracowania wniosku aplikacyjnego.
- ✓ Zadbanie o to, aby stworzyć uczestnikom przestrzeń do zaangażowania się w realizację projektu na wszystkich jego etapach, uwzględnianie opinii młodych ludzi, stwarzanie im możliwości podejmowania decyzji, współpracy.

Odpowiedzi uczestników w ankiecie potwierdzają podmiotowy aspekt projektów. A pointą niech staną się wypowiedzi dwóch uczestniczek projektu Nasza Przestrzeń Kultury z Połanica: „Miałam szansę na wyrażenie własnego zdania a tym samym dołączenie własnych pomysłów”. „Podobało mi się to, że mogłam decydować w wielu kwestiach związanych z realizacją projektu, **czułam to, że jest on nasz** i przez to tak aktywnie braliśmy w tym udział”.

IV. Oferta szkoleniowo-warsztatowa oraz oferta działań sieciująco-integracyjnych

Informacje uzyskane od operatora:

- ✓ Wszystkie partnerstwa umieszczały informację na fp Bardzo Młoda Kultura 2023-2025 świętokrzyskie (Facebook).
- ✓ W ramach sieciowania była utworzona specjalna grupa w celu wymiany doświadczeń i inspiracji pomiędzy partnerstwami.
- ✓ Każde partnerstwo było w stałym kontakcie z koordynatorem z ramienia województwa, mieli pomoc merytoryczną i księgową.

Poniżej daty i tematyka warsztatów:

- ✓ 29.04 odbyły się warsztaty "Diagnoza lokalna. Narzędzia do jej przeprowadzenia" – zajęcia poprowadziła Maria Myzik we współpracy z Anną Przeorską ze Świętokrzyskiego Centrum Doskonalenia Nauczycieli w Kielcach.
- ✓ 19.06 odbyły się warsztaty pt. „Jak angażować społeczność lokalną w działania w ramach partnerstwa?” - warsztaty poprowadził edukator, ekspert NGO's, Mariusz Breński. Uczestnicy warsztatów zdobyli potężną dawkę wiedzy i praktycznych umiejętności, które później przydadzą im się podczas pracy w ramach zawiązanych partnerstw lokalnych i pisania i realizowania projektów. Potrafią lepiej nawiązywać relacje z podmiotami, z którymi później będą współpracować i lepiej poruszać się w środowisku lokalnym, w którym będą realizowane projekty.
- 17.10 zostały przeprowadzone warsztaty on-line na temat opracowania ewaluacji przez partnerstwa - warsztaty przeprowadziła Anna Przeorska.
- ✓ 22.10 zrealizowane zostały warsztaty pn. „ODWAŻNI I PEWNI SIEBIE. WARSZTAT ROZWOJU WŁASNEJ WARTOŚCI” - warsztat filmowo-psychologiczny z prelekcją i projekcją filmową. Prowadzący:
 - Alicja Moderau**, psycholożka, psychoterapeutka, Pracownia Blżej Siebie. Pracuje z małymi, dorastającymi i całkiem już dorosłymi dziećmi. Podstawą jej pracy jest relacja terapeutyczna oparta na empatii, otwartości i wspólnym poszukiwaniu. Szkoli innych i siebie, uczy jak rozumieć swoje (wewnętrzne) dziecko. Lubi pracę z symbolami, metaforami i wszelkimi wyrazami artystycznymi.
 - Anna Równy**, trenerka i metodyczka edukacji filmowej. Autorka programów edukacji filmowej dla dzieci i młodzieży oraz cykli filmowych dla widzów dorosłych, w tym seniorów. W swoich działaniach łączy wiedzę filmoznawczą z psychoedukacją, traktując film jako narzędzie w pracy wychowawczej i dydaktycznej. Szczególnie ceni metody aktywizujące problemowe skłaniające do samodzielnego myślenia i krytycznej analizy.
 - Jarosław Skulski**, filmoznawca, prelegent.

V. Mapa sieci

Wojewódzki Dom Kultury im. J. Piłsudskiego w Kielcach już trzeci raz jest operatorem regionalnym w programie Bardzo Młoda Kultura w województwie świętokrzyskim. Do 2023 roku zrealizowano w Programie 57 projektów. W partnerstwach uczestniczyło w tym czasie około 200 podmiotów (szczegółowe dane dotyczące podmiotów zaangażowanych w realizację projektów zaprezentowano w **Tabeli nr 1. Liczba podmiotów zaangażowanych w partnerstwa w projektach realizowanych w ramach BMK w latach 2016-2024 wg powiatów**).

W **Załączniku nr 1: Partnerstwa w projektach zrealizowanych w ramach Programu Bardzo Młoda Kultura w województwie świętokrzyskim w latach 2016-2024** przedstawiono wszystkich partnerów w projektach realizowanych w ciągu 8 lat.

Porównując listę podmiotów w partnerstwach w roku 2024, z tymi, które uczestniczyły w realizacji projektów we wcześniejszych latach można zauważyć, że:

Po raz pierwszy udział w projektach wzięły następujące podmioty:

- ✓ z powiatu kieleckiego:
 - ✓ Gminne Towarzystwo Sportowe w Rakowie,
 - ✓ Gmina Raków;
- ✓ z Kielc:
 - ✓ Związek Polskich Artystów Fotografików Okręg Świętokrzyski w Kielcach,
 - ✓ Fundacja Prometeusz,
 - ✓ SCENA MIMESIS
- ✓ z powiatu staszowskiego:
 - ✓ Centrum Kultury i Sztuki w Połańcu
 - ✓ Studio Piosenki Sidus
 - ✓ Urząd Miasta i Gminy Połaniec.

W efekcie poszerzone zostało grono partnerów w projektach w stosunku do stanu z 2023 roku o nowe podmioty.

Podsumowanie

W niniejszym opracowaniu starano się pokazać sposób realizacji Programu Bardzo Młoda Kultura w województwie świętokrzyskim w latach 2016-2024. Szczególną uwagę poświęcono projektom realizowanym w roku 2024, prezentując wyniki prowadzonej diagnozy, podejmowane w ramach realizacji projektów działania oraz ewaluację projektów, ale istotne wydawało się też zaprezentowanie całości działań w czasie ośmiu lat realizacji programu.

Warto w tym miejscu przypomnieć przywołany w rozdziale **I.I Definicja pojęcia** sposób rozumienia pojęcia „edukacja kulturowa”:

„Edukacja kulturowa, w najogólniejszym sensie, jest procesem przygotowania do bardziej aktywnego, świadomego, często też krytycznego uczestnictwa w kulturze.”⁴¹

„Edukacja kulturowa” ma być więc, (...) pojęciem na tyle szerokim, aby objąć działania edukacyjne, dotyczące: zarówno kultury artystycznej, jak i życia codziennego; zarówno tradycyjnych, jak i nowych mediów; zarówno sfery symbolicznej, jak i materialnej; zarówno tego, co interesuje wielu ludzi na świecie, jak i tego, czym fascynują się tylko mieszkańcy konkretnego miejsca na ziemi; zarówno kultury własnej, jak i kultur innych. Kultura jest formą naszego bycia wśród innych i sposobem angażowania się w sensowne relacje.”⁴²

Dokonując przeglądu wszystkich zrealizowanych projektów, ich różnorodności, działań, jakie podjęto, efektów, jakie uzyskano, można stwierdzić, że duża grupa młodych ludzi została zaangażowana do uczestnictwa w kulturze i poddana licznym działaniom edukacyjnym wyczerpującym zakres przywołany w przytoczonej wyżej definicji.

Wiele instytucji kultury, edukacyjnych, fundacji, stowarzyszeń, osób prywatnych zrobiło wiele, aby edukacja kulturowa stała się ważna, potrzebna i zajęła należne sobie miejsce w pracy z dziećmi i młodzieżą. Wydaje się, że kontynuowanie działań w ramach kolejnych projektów w Programie Bardzo Młoda Kultura jest wskazane i powinno być priorytetem dla instytucji kultury województwa świętokrzyskiego.

⁴¹ Marta Kosińska, Edukacja kulturowa w: Rafał Koschany, Agata Skórzyńska - redakcja, Edukacja kulturowa. Poręcznik, Centrum Kultury ZAMEK, Poznań 2014

⁴² Rafał Koschany, Agata Skórzyńska - redakcja, Edukacja kulturowa. Podręcznik, Centrum Kultury ZAMEK, Poznań 2014

Załączniki

Załącznik nr 1: Partnerstwa w projektach zrealizowanych w ramach Programu Bardzo Młoda Kultura w województwie świętokrzyskim w latach 2016-2024

| POWIAT KIELECKI | | |
|-----------------|--|---|
| Rok | Instytucje kultury i inne | Instytucje edukacyjne |
| 2016 | <ul style="list-style-type: none"> - Pałacyk Henryka Sienkiewicza w Oblęgorku - Gminny Ośrodek Kultury Sportu i Rekreacji w Pawłowie - Rodzinny Dom Dziecka nr 4 w Daleszycach - Teatr Zbożowy w Kielcach - Fundacja Studio TM w Kielcach | <ul style="list-style-type: none"> - Zespół Placówek Oświatowych w Oblęgorku |
| | <ul style="list-style-type: none"> - Centrum Tradycji, Turystyki i Kultury Gór Świętokrzyskich w Bielinach - Koło Gospodyń Wiejskich w Bielinach | <ul style="list-style-type: none"> - Zespół Szkół Samorządowych im. Jana Pawła II w Bielinach - Gimnazjum im. Jana Pawła II w Bielinach |
| 2017 | <ul style="list-style-type: none"> - Kapkazy Szkoła Wrażliwości - Marta Siewierska radna sołectwa Zagórze - Stowarzyszenie na Rzecz Odnowy Wsi „Odnowica” - Hanna Świątkowska radna gminy Bodzentyn - Jadwiga Dulęba radna gminy Bodzentyn | <ul style="list-style-type: none"> - Zespół Szkół we Wzdole Rządowym |
| 2018 | <ul style="list-style-type: none"> - Stowarzyszenie Edukacji Pozaformalnej KALEJDOSKOP - Świetlica AKTYWATOR - Gminna Biblioteka Publiczna w Pierzchnicy - Dom Opieki Rodzinnej Borowiecki Jan w Pierzchnicy - Urząd Gminy Pierzchnica - Fundacja Rozwoju Regionu Pierzchnica - Gminna Mleczarnia w Pierzchnicy | <ul style="list-style-type: none"> - Uniwersytet Jana Kochanowskiego w Kielcach |
| 2019 | <ul style="list-style-type: none"> - Starostwo Powiatowe w Kielcach - Gminna Biblioteka Publiczna w Łopusznie - Młodzieżowa Rada Gminy Łopuszno - Koło Gospodyń Wiejskich w Lasocinie - Gminny Ośrodek Kultury w Łopusznie | <ul style="list-style-type: none"> - Powiatowy Zespół Szkół w Łopusznie |
| | <ul style="list-style-type: none"> - Centrum Kultury i Sportu w Chęcinach - Ochotnicza Straż Pożarna w Ostrowie - Chęciński Uniwersytet Trzeciego Wieku | <ul style="list-style-type: none"> - Szkoła Podstawowa w Tokarni |
| | <ul style="list-style-type: none"> - Gminny Ośrodek Kultury w Górnicy (filia w Krajnie) - Biblioteka Publiczna w Górnicy (filia w Krajnie) - Koło Gospodyń Wiejskich „Parcelanki” | <ul style="list-style-type: none"> - Szkoła Podstawowa im. ks. Jerzego Popiełuszki w Krajnie |

| | | |
|------|---|---|
| | <ul style="list-style-type: none"> - Fundacja Promocji i Rozwoju Sportu PROLAND SPORT - Starostwo Powiatowe w Kielcach | <ul style="list-style-type: none"> - Powiatowy Zespół Szkół w Bodzentynie |
| 2020 | <ul style="list-style-type: none"> - Centrum Edukacji i Kultury „Szklany Dom” w Ciekotach | <ul style="list-style-type: none"> - Szkoła Podstawowa im. Jana Pawła II w Masłowie - Szkoła Podstawowa w Mąchocicach Kapitulnych |
| | <ul style="list-style-type: none"> - Stowarzyszenie WESOŁA54 - Muzeum Samochodu Jana Pawła 2 w Cedzynie - Galeria Rękodzieła Marianna Iwan | <ul style="list-style-type: none"> - Szkoła Podstawowa im K. Makuszyńskiego w Niestachowie |
| | <ul style="list-style-type: none"> - Gminne Towarzystwo Sportowe w Rakowie | <ul style="list-style-type: none"> - Szkoła Podstawowa im. Św. Jana Pawła II w Rakowie |
| | | <ul style="list-style-type: none"> - Centrum Kultury i Sportu w Chęcinach - Świętokrzyski Światowy Geopark UNESCO - Świętokrzyski Klub Alpinistyczny |
| 2023 | <ul style="list-style-type: none"> - Centrum Kultury i Sportu w Chęcinach - Stowarzyszenie Asumpt - Lokalne Centrum Wolontariatu w Chęcinach | |
| | <ul style="list-style-type: none"> - Związek Kół Gospodyń Wiejskich Powiatu Kieleckiego - Stowarzyszenie Uniwersytet Trzeciego Wieku w Łopusznie - Stowarzyszenie Wspierania Inicjatyw Lokalnych „Skala” - Koło Gospodyń Wiejskich Sasanki z Mniowa | |
| | <ul style="list-style-type: none"> - Uniwersytet Trzeciego Wieku w Łopusznie - Związek Kół Gospodyń Wiejskich Powiatu Kieleckiego - Rada Seniorów Powiatu Kieleckiego - Stowarzyszenie Wspierania Inicjatyw Lokalnych "Skala" | |
| | <ul style="list-style-type: none"> - Fundacja Artis Modo w Brzezinach - Koło Gospodyń Wiejskich w Brzezinach Betulanki - Nieformalna grupa młodzieży z gminy Szydłów | |
| 2024 | <ul style="list-style-type: none"> - Centrum Edukacji i Kultury „Szklany Dom” - Nieformalna grupa młodzieży z gminy Mastów - Mikołaj Korus - prowadzący zajęcia | <ul style="list-style-type: none"> - Szkoła Podstawowa w Brzezinkach |
| | <ul style="list-style-type: none"> - Gminne Towarzystwo Sportowe w Rakowie - Gmina Raków - Nieformalna grupa młodzieżowa – 8 osób | |

| MIASTO KIELCE | | |
|---------------|---------------------------|-----------------------|
| Rok | Instytucje kultury i inne | Instytucje edukacyjne |

| | | |
|------|---|---|
| 2016 | <ul style="list-style-type: none"> - Fundacja Studio TM w Kielcach - Teatr Zbożowy w Kielcach | <ul style="list-style-type: none"> - Zespół Placówek Oświatowych w Oblęgorku |
| 2019 | <ul style="list-style-type: none"> - Stowarzyszenie „Świętokrzyska Republika Studencka” - Dom Kultury Białogon | <ul style="list-style-type: none"> - Samorząd Uniwersytetu Jana Kochanowskiego w Kielcach - Samorząd Politechniki Świętokrzyskiej - Koła naukowe działające przy Uniwersytecie UJK w Kielcach |
| 2020 | <ul style="list-style-type: none"> - Stowarzyszenie „Impakt” Kielce - Osiedlowy Klub Kultury „Miniatura” | <ul style="list-style-type: none"> - Szkoła Podstawowa nr 28 w Kielcach - Szkoła Podstawowa nr 24 w Kielcach - Szkoła Języków Obcych SMART |
| | <ul style="list-style-type: none"> - Kieleckie Centrum Kultury - Polski Związek Niewidomych Okręg Świętokrzyski | <ul style="list-style-type: none"> - Zespół Państwowych Szkół Muzycznych im. Ludomira Różyckiego w Kielcach |
| 2021 | <ul style="list-style-type: none"> - Stowarzyszenie „Impakt” Kielce - Fundacja „Pasjonaci Społeczni” - Dom Spokojnej Książki - Fundacja Pasjodzielnia | |
| 2024 | <ul style="list-style-type: none"> - Związek Polskich Artystów Fotografików Okręg Świętokrzyski w Kielcach | <ul style="list-style-type: none"> - Szkoła Podstawowa nr 18 im. Z. Kruszelnickiego „Wilka” w Kielcach |
| | <ul style="list-style-type: none"> - Zbigniew Lisowski Fundacja Prometeusz - Fundacja SCENA MIMESIS - Portal internetowy związany z modą Fashion&Style - Radio Rekord Świętokrzyskie - promocja - Telewizja Kielce - promocja - Echo Dnia Świętokrzyskie - promocja | <ul style="list-style-type: none"> - Centrum Kształcenia Awans Kielce – Technik Przemysłu Mody - promocja wydarzenia wśród młodzieży - Liceum Sztuk Plastycznych w Kielcach - promocja wydarzenia wśród młodzieży |

| POWIAT KONECKI | | |
|----------------|---|--|
| Rok | Instytucje kultury i inne | Instytucje edukacyjne |
| 2018 | <ul style="list-style-type: none"> - Miejsko-Gminny Ośrodek Kultury i Sportu w Stąporkowie - Dyskusyjny Klub Książki działający przy Bibliotece Publicznej w Stąporkowie, Bartłomiej Misiowiec - Studium Instrumentów Etnicznych - Piotr Stefański | <ul style="list-style-type: none"> - Publiczna Szkoła Podstawowa nr 1 im. Kornela Makuszyńskiego w Stąporkowie - Publiczna Szkoła Podstawowa nr 2 w Stąporkowie - Publiczna Szkoła Podstawowa im. Ppor Kornela Niedzielskiego „Dobosz” w Nieklaniu Wielkim - Publiczna szkoła Podstawowa im. Polskich Olimpijczyków w Krasnej - Niepubliczna Szkoła Podstawowa w Odrowążu - Niepubliczna Szkoła Podstawowa z Uprawnieniami Szkoły Publicznej w Gosaniu |
| 2019 | <ul style="list-style-type: none"> - Małgorzata Żurawska - niezależna animatorka - Centrum Kultury i Aktywności Lokalnej w Gowarczowie - Gmina Gowarczów | <ul style="list-style-type: none"> - Szkoła Podstawowa w Gowarczowie |
| 2020 | <ul style="list-style-type: none"> - Miejsko-Gminny Ośrodek Kultury i Sportu w Stąporkowie - Urząd Miasta i Gminy w Stąporkowie | <ul style="list-style-type: none"> - Publiczna Szkoła Podstawowa nr 1 im. Kornela Makuszyńskiego w Stąporkowie - Publiczna Szkoła Podstawowa nr 2 w |

| | |
|------|--|
| | <ul style="list-style-type: none"> - Publiczna Szkoła Podstawowa im. Ppor. Karola Niedzielskiego „Dobosza” w Niekłaniu Wielkim - Publiczna Szkoła Podstawowa im. Polskich Olimpijczyków w Krasnej - Katolicka Szkoła Podstawowa im. Matki Bożej Wychowawczynie w Odrowążu - Zespół Szkół Ponadpodstawowych im. Stanisława Staszica w Stąporkowie |
| 2020 | <ul style="list-style-type: none"> - Centrum Kultury i Aktywności Lokalnej w Gowarczowie - Urząd Gminy w Gowarczowie - Szkoła Podstawowa im. Jana Pawła II w Gowarczowie |
| 2021 | <ul style="list-style-type: none"> - Miejsko-Gminny Ośrodek Kultury i Sportu w Stąporkowie - Placówka Wsparcia Dziennego „Dobra Przestrzeń” w Stąporkowie - Placówka Wsparcia Dziennego „Dobra Przestrzeń” w Hucisku - Publiczna Szkoła Podstawowa nr 1 im. Kornela Makuszyńskiego w Stąporkowie - Publiczna Szkoła Podstawowa nr 2 w Stąporkowie - Publiczna Szkoła Podstawowa im. ppor. Karola Niedzielskiego „Dobosza” w Niekłaniu Wielkim - Publiczna Szkoła Podstawowa im. Polskich Olimpijczyków w Krasnej - Niepubliczna Szkoła Podstawowa w Odrowążu - Niepubliczna Szkoła Podstawowa z uprawnieniami Szkoły Publicznej w Gosaniu |

| POWIAT STARACHOWICKI | | |
|----------------------|--|---|
| Rok | Instytucje kultury i inne | Instytucje edukacyjne |
| 2018 | <ul style="list-style-type: none"> - Młodzieżowy Dom Kultury w Starachowicach - Starachowickie Centrum Kultury (późniejszy Park Kultury) - Kapela Ludowa Dziecięcego Zespołu Folklorystycznego „Kukułeczka” | |
| 2019 | <ul style="list-style-type: none"> - Stowarzyszenie „Głowa do góry” - Młodzieżowy Dom Kultury w Starachowicach | |
| 2020 | <ul style="list-style-type: none"> - Stowarzyszenie „Między wierszami” - Park Kultury w Starachowicach | <ul style="list-style-type: none"> - I Liceum Ogólnokształcące w Starachowicach |
| 2021 | <ul style="list-style-type: none"> - Park Kultury w Starachowicach | <ul style="list-style-type: none"> - Zespół Edukacyjno-Przedszkolny „Szkoła z Pasją” im. Elżbiety Sołtys w Ostrowcu Świętokrzyskim |

| POWIAT SANDOMIERSKI | | |
|---------------------|--|-----------------------|
| Rok | Instytucje kultury i inne | Instytucje edukacyjne |
| 2018 | <ul style="list-style-type: none"> - Muzeum Okręgowe w Sandomierzu - Sandomierskie Centrum Kultury - Urząd Miejski w Sandomierzu, - Gminna Bibliotek Publiczna w Obrazowie - Stowarzyszenie „Cztery Źródła” | |

| | |
|------|--|
| | <ul style="list-style-type: none"> w Grabinie - Gminny Ośrodek Kultury w Łoniowie - Polskie Towarzystwo Turystyczno – Krajoznawcze Oddział w Sandomierzu - Stowarzyszenie Miłośników Wsi Bogoria Skotnicka - Fundacja Haereditas Sancti Iacobi - Świętokrzyski Ogród Inspiracji u Przybyszów - niezależne animatorki: Jagoda Szczęsna, Iwona Ordon, Marta Szyra |
| 2021 | <ul style="list-style-type: none"> - Fundacja „Teatr Wyobraźni” z Baranowa Sandomierskiego - Miejsko-Gminny Ośrodek Kultury i Sportu w Koprzywnicy <p style="text-align: right;">Publiczna Szkoła Podstawowa w Głazowie</p> |
| 2023 | <ul style="list-style-type: none"> - Stowarzyszenia Rekonstrukcji Historycznych "Avito Vivit Honore" - Młodzież z gminy Szydłów (5-osobowa grupa nieformalna) <ul style="list-style-type: none"> - Gminna Biblioteka Publiczna w Obrazowie - Ochotnicza Straż Pożarna w Obrazowie - Koło Gospodyń Wiejskich „Żurawinki” - Nasz Region |

| POWIAT STASZOWSKI | | |
|--------------------------|--|--|
| Rok | Instytucje kultury i inne | Instytucje edukacyjne |
| 2017 | <ul style="list-style-type: none"> - Gminne Centrum Kultury w Szydłowie - Publiczna Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Staszowie - Staszowski Ośrodek Kultury - Miejska Biblioteka w Staszowie | <ul style="list-style-type: none"> - Ośrodek Rehabilitacyjno-Edukacyjno-Wychowawczy w Staszowie - Przedszkola zlokalizowane na terenie gminy Szydłów - Żłobki zlokalizowane na terenie gmin Staszów i Szydłów |
| 2019 | <ul style="list-style-type: none"> - Miejsko-Gminne Centrum Kultury w Szydłowie - Publiczna Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Staszowie | <ul style="list-style-type: none"> - Powiatowy Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli w Staszowie - Punkt Przedszkolny w Szydłowie - Punkt Przedszkolny w Solcu - Publiczne Przedszkole w Szydłowie Przedszkole nr 8 w Staszowie |
| 2023 | <ul style="list-style-type: none"> - Gminne Centrum Kultury, Sportu i Informacji Turystycznej w Rytwianach - Instruktor muzyki Łukasz Borkowski - Nieformalna grupa młodzieży | |
| 2024 | <ul style="list-style-type: none"> - Gminne Centrum Kultury, Sportu i Informacji Turystycznej w Rytwianach - Młodzież - Instruktor muzyki | |
| | <ul style="list-style-type: none"> - Centrum Kultury i Sztuki w Połańcu - Studio Piosenki Sidus - Urząd Miasta i Gminy Połaniec | |

| POWIAT OPATOWSKI | | |
|------------------|--|--|
| Rok | Instytucje kultury i inne | Instytucje edukacyjne |
| 2017 | <ul style="list-style-type: none"> - Stowarzyszenie „Głowa do góry” w Rżuchowie - Biblioteka i Ośrodek Kultury Gminy Sadowie | <ul style="list-style-type: none"> - Szkoła Podstawowa im. Batalionów Chłopskich w Sadowiu |
| 2020 | <ul style="list-style-type: none"> - Stowarzyszenie "Głowa do góry" w Rżuchowie | <ul style="list-style-type: none"> - Zespół Szkół w Sadowiu - Publiczna Szkoła Podstawowa im. Walentego Stefańskiego w Bodzechowie |
| 2021 | <ul style="list-style-type: none"> - Stowarzyszenie „Głowa do Góry” w Rżuchowie - Harcerze ZHP z hufca Starachowice | <ul style="list-style-type: none"> - Szkoła Podstawowa im. Batalionów Chłopskich w Sadowiu |

| POWIAT OSTROWIECKI | | |
|--------------------|---|--|
| Rok | Instytucje kultury i inne | Instytucje edukacyjne |
| 2016 | <ul style="list-style-type: none"> - Muzeum Historyczno-Archeologiczne w Ostrowcu Świętokrzyskim - Zespół Edukacyjny „Dwunastka” | <ul style="list-style-type: none"> - Zespół Szkół Publicznych w Bodzechowie - Publiczne Gimnazjum im. Św. Jana Pawła II w Bodzechowie - Publiczne Gimnazjum w Szewnie |
| 2020 | <ul style="list-style-type: none"> - Miejsko-Gminna Biblioteka Publiczna w Kunowie - Świetlica Środowiskowa w Kunowie - Stowarzyszenie Kulturotwórcze Nie z tej Bajki - Zespoły śpiewacze z Kunowa, Bukowia, Nietuliska Małego i Chocimowia | |
| 2021 | <ul style="list-style-type: none"> - Miejsko-Gminna Biblioteka Publiczna w Kunowie - Dzienny Dom Senior + w Kunowie - Świetlica Środowiskowa w Kunowie - Klub Kobiet Kreatywnych w Kunowie | <ul style="list-style-type: none"> - Publiczna Szkoła Podstawowa im. Antoniego Hedy „Szarego” w Kunowie - Publiczna Szkoła Podstawowa w Wymysłowie - Zespół Szkolno-Przedszkolny w Janiku - Szkoła Podstawowa im. Stanisława Staszica w Nietulisku Dużym |

| POWIAT PIŃCZOWSKI | | |
|-------------------|--|--|
| Rok | Instytucje kultury i inne | Instytucje edukacyjne |
| 2018 | <ul style="list-style-type: none"> - Koło Gospodyń Wiejskich w Młodzawach „Młodzawy dziś i jutro” - Stowarzyszenie Rozwoju Młodzaw „Nasza przyszłość” - Pińczowskie Samorządowe Centrum Kultury - Świetlica w Młodzawach | <ul style="list-style-type: none"> - Szkoła Podstawowa w Młodzawach |
| 2020 | <ul style="list-style-type: none"> - Pińczowskie Samorządowe Centrum Kultury - Koło Gospodyń Wiejskich w Kozubowie - Zarząd Osiedla Gacki | <ul style="list-style-type: none"> - Szkoła Podstawowa w Kozubowie - Szkoła Podstawowa i Przedszkole w Gackach - Szkoła Podstawowa nr 1 w Pińczowie - Szkoła Podstawowa nr 2 w Pińczowie |
| 2021 | <ul style="list-style-type: none"> - Pińczowskie Samorządowe Centrum Kultury - Koło Gospodyń Wiejskich i świetlica | <ul style="list-style-type: none"> - Szkoła Podstawowa w Kozubowie - Szkoła Podstawowa nr 1 w Pińczowie - Szkoła Podstawowa nr 2 w Pińczowie |

| |
|--|
| <ul style="list-style-type: none"> - Wiejska w Kozubowie - Świetlica Wiejska w Skrzypcu - Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy w Pińczowie - Grupa Pasjonatów „Odkrwy Natury” - Nadleśnictwo Pińczów |
|--|

| POWIAT BUSKI | | |
|--------------|--|--|
| Rok | Instytucje kultury i inne | Instytucje edukacyjne |
| 2016 | <ul style="list-style-type: none"> - Buskie Samorządowe Centrum Kultury - Klub Młodzieżowy Wolna Strefa w Busku Zdroju | <ul style="list-style-type: none"> - I Liceum Ogólnokształcące w Busku-Zdroju - Zespół Szkół Specjalnych Górka w Busku-Zdroju - Samorządowe Gimnazjum nr 2 w Busku-Zdroju |
| | <ul style="list-style-type: none"> - Stowarzyszenie Koło Gospodyń Wiejskich „Kępianki” - Europejskie Centrum Bajki im. Koziółka Matołka w Pacanowie | <ul style="list-style-type: none"> - Szkoła Podstawowa im. Jana Brzechwy w Ratajach Słupskich |
| 2023 | <ul style="list-style-type: none"> - Europejskie Centrum Bajki im. Koziółka Matołka w Pacanowie - Nieformalna grupa młodzieży z terenu gminy Pacanów - Koło Gospodyń Wiejskich w Zborówku | <ul style="list-style-type: none"> - Szkoła Podstawowa im. Kornela Makuszyńskiego w Pacanowie |

| POWIAT KAZIMIERSKI | | |
|--------------------|---|---|
| Rok | Instytucje kultury i inne | Instytucje edukacyjne |
| 2017 | <ul style="list-style-type: none"> - Stowarzyszenie „Towarzystwo Kultur Wszelakich” w Skalbmierzu - Miejsko-Gminna Biblioteka Publiczna w Skalbmierzu - Miejsko-Gminny Ośrodek Kultury w Skalbmierzu | <ul style="list-style-type: none"> - Zespół Placówek Oświatowych w Skalbmierzu |

| POWIAT SKARŻYSKI | | |
|------------------|--|--|
| Rok | Instytucje kultury i inne | Instytucje edukacyjne |
| 2017 | <ul style="list-style-type: none"> - Miejskie Centrum Kultury im. Leopolda Staffa w Skarżysku-Kamiennej | <ul style="list-style-type: none"> - Gimnazjum nr 2 w Skarżysku-Kamiennej |

| |
|----------------------------|
| POWIAT JĘDRZEJOWSKI |
|----------------------------|

| |
|----------------------------|
| POWIAT WŁOSZCZOWSKI |
|----------------------------|

Załącznik nr 2: Projekty realizowane w ramach Programu Bardzo Młoda Kultura w województwie świętokrzyskim w latach 2016-2018, 2019-2021, 2023-2024

Operator: Wojewódzki Dom Kultury im. Józefa Piłsudskiego w Kielcach.

Rok 2016

| Nazwa projektu /źródło informacji | Partnerstwo | Opis | Tematyka obszar |
|--|---|---|-----------------------------------|
| 1. | 2. | 3. | 4. |
| <p>1. Janko Muzykant Modern</p> <ul style="list-style-type: none"> - Wniosek projektowy uzyskany od operatora - Świętokrzyska Akademia Edukacji Kulturowej. Publikacja podsumowująca projekt by Bardzo Młoda Kultura - Issuu | <ul style="list-style-type: none"> - Fundacja Studio TM w Kielcach - Pałacyk Henryka Sienkiewicza w Oblęgorku - Gminny Ośrodek Kultury Sportu i Rekreacji w Pawłowie - Rodzinny Dom Dziecka nr 4 w Daleszycach - Teatr Zbożowy w Kielcach - Zespół Placówek Oświatowych w Oblęgorku | <p>Celem działań było poszerzenie świadomości kulturowej uczestników, rozwój ich zainteresowań i kompetencji kulturowych, integracja, twórcza interpretacja dzieł H. Sienkiewicza, poznanie historii w sposób niestandardowy, Projekt to konfrontacja młodzieży współczesnej z młodzieżą XIX w. (bohaterowie utworów H. Sienkiewicza), dialog międzykulturowy za pomocą tekstów literackich, muzyki i tańca. To także interpretacja dzieł noblisty, próba opowiedzenia znanych historii na nowo. Uczestnicy wzięli udział w warsztatach integracyjnych, choreograficzno-tanecznych, mieli możliwość wymiany doświadczeń, wyrażenia własnych emocji.</p> | Literatura (choreografia, taniec) |
| <p>2. Bielińskie gimnazjum kultury</p> <ul style="list-style-type: none"> - Wniosek projektowy uzyskany od operatora - Świętokrzyska Akademia Edukacji Kulturowej. Publikacja podsumowująca projekt by Bardzo Młoda Kultura - Issuu | <ul style="list-style-type: none"> - Centrum Tradycji, Turystyki i Kultury Gór Świętokrzyskich w Bielinach - Koło Gospodyń Wiejskich w Bielinach - Zespół Szkół Samorządowych im. Jana Pawła II w Bielinach - Gimnazjum im. Jana Pawła II w Bielinach | <p>Zorganizowano warsztaty integracyjne, plastyczne, z zakresu dramy i animacji teatru, śpiewu, tańca, a także ruchowo-rekreacyjne. Udział w projekcie pozwolił uczestnikom odkryć swoje zdolności, pobudził do aktywnego spędzania czasu. Projekt stworzył możliwość zaspokojenia potrzeby bliskości, odczuwania pozytywnych emocji, nawiązania kontaktów z innymi uczestnikami, wyrażania myśli i uczuć. Uczestnicy przygotowali spektakl teatralny.</p> | Teatr (plastyka, śpiew, taniec) |

| | | | |
|--|---|--|--|
| <p>3. Szukam szukania mi trzeba <u>Świętokrzyska Akademia Edukacji Kulturowej. Publikacja podsumowująca projekt by Bardzo Młoda Kultura - Issuu</u></p> | <ul style="list-style-type: none"> - Buskie Samorządowe Centrum Kultury - Klub Młodzieżowy Wolna Strefa w Busku Zdroju - I Liceum Ogólnokształcące w Busku-Zdroju - Zespół Szkół Specjalnych Górka w Busku-Zdroju - Samorządowe Gimnazjum nr 2 w Busku-Zdroju | <p>Celem projektu było zdobycie kompetencji medialnych, zachęcenie młodych ludzi do zabierania głosu w różnych kwestiach, pobudzenie kreatywności i otwartości na nowe doświadczenia. Młodzież wzięła udział w warsztatach filmowych, fotograficznych oraz warsztatach tworzenia komiksów jako graficznej formy wyrazu.</p> | <p>Media (film, fotografia grafika)</p> |
| <p>4. Zaduszki kontra Halloween</p> <ul style="list-style-type: none"> - Wniosek projektowy uzyskany od operatora - <u>Świętokrzyska Akademia Edukacji Kulturowej. Publikacja podsumowująca projekt by Bardzo Młoda Kultura - Issuu</u> | <ul style="list-style-type: none"> - Stowarzyszenie Koło Gospodyń Wiejskich „Kępianki” - Europejskie Centrum Bajki im. Koziołka Matołka w Pacanowie - Szkoła Podstawowa im. Jana Brzechwy w Ratajach Słupskich | <p>Projekt poruszał dwie kwestie: radzenia sobie ze śmiercią kogoś bliskiego oraz obchodów dnia Wszystkich Świętych, Zaduszek w konfrontacji z Halloween. Dzięki projektowi uczestnicy zdobyli wiedzę na temat różnego typu kultur, zwyczajów oraz tradycji. Celem projektu było wypracowanie kompromisu między dwoma różnymi stanowiskami dotyczącymi obchodów świąt i wypracowanie i stworzenie nowej formuły obchodów święta zgodnej z poglądami uczestników, którzy podczas warsztatów psychologicznych uczyli się też, jak radzić sobie z emocjami związanymi ze śmiercią bliskiej osoby oraz jak wspierać osoby, które taką stratę przeżyły. Uczestnicy wspierani przez trenerów stworzyli scenariusz spektaklu „Zaduszkowe motyle”.</p> | <p>Zwyczaj w różnych kulturach (teatr)</p> |
| <p>5. Ambasadorzy Krzemionek</p> <ul style="list-style-type: none"> - <u>Świętokrzyska Akademia Edukacji Kulturowej. Publikacja podsumowująca projekt by Bardzo Młoda Kultura - Issuu</u> | <ul style="list-style-type: none"> - Muzeum Historyczno-Archeologiczne w Ostrowcu Świętokrzyskim - Zespół Edukacyjny „Dwunastka” - Zespół Szkół Publicznych w Bodzechowie, - Publiczne Gimnazjum im. Św. Jana Pawła II w Bodzechowie - Publiczne Gimnazjum w Szewnie | <p>Głównym celem projektu było związanie lokalnej społeczności z Muzeum Archeologicznym Rezerwat Krzemionki oraz uświadomienie rangi zabytku. Uczestnicy projektu zapoznali się ze specyfiką pracy muzeum, procesem przygotowywania wystaw, odwiedzili pracownie konserwacji zabytków. Poznali specyfikę pracy archeologa. Następnie brali udział w tworzeniu przewodnika po Krzemionkach „Niezwykajny przewodnik, Krzemionki są fajne”. Gimnazjaliści wzięli udział w warsztatach poświęconych fotografii, a następnie wykonali fotografie wykorzystane do tworzenia wystawy i filmu promującego projekt.</p> | <p>Zabytki regionu (fotografia)</p> |

Rok 2017

| Nazwa projektu /źródło informacji | Partnerstwo | Opis | Tematyka/ obszar |
|---|--|---|--|
| 1. | 2. | 3. | 4. |
| <p>6. Nam się nie nudzi gdy źródło nas budzi</p> <ul style="list-style-type: none"> - Wniosek projektowy uzyskany od operatora - <u>Świętokrzyska Akademia Edukacji Kulturowej. Publikacja podsumowująca projekt by Bardzo Młoda Kultura - Issuu</u> | <ul style="list-style-type: none"> - Kapkazy Szkoła Wrażliwości - Marta Siewierska radna sołectwa Zagórze - Stowarzyszenie na Rzecz Odnowy Wsi „Odnowica” - Hanna Świątkowska radna gminy Bodzentyn - Jadwiga Dulęba radna gminy Bodzentyn - Zespół Szkół we Wzdole Rządowym | <p>Celem projektu było zachęcenie uczestników do podejmowania oraz organizowania aktywnych form spędzania czasu w sposób mądry, w zgodzie z naturą, a także do bliższego poznania przestrzeni, w której żyją.</p> <p>Zorganizowano liczne warsztaty oraz wycieczki.</p> <p>Podczas warsztatów teatralnych dzieci pokonywały własne ograniczenia: lęk, tremę, wstyd.</p> <p>Podczas działań projektowych możliwe było poznanie potrzeb dzieci, danie im możliwości wpływu na realizację zajęć.</p> <p>Dzieci poznały historię i obyczaje regionu, opracowały kronikę regionu, zapisując opowieści i przyśpiewki.</p> | <p style="text-align: center;">Ekologia (teatr, plastyka)</p> |
| <p>7. SmykoŚwiaty</p> <ul style="list-style-type: none"> - Wniosek projektowy uzyskany od operatora - <u>Świętokrzyska Akademia Edukacji Kulturowej. Publikacja podsumowująca projekt by Bardzo Młoda Kultura - Issuu</u> | <ul style="list-style-type: none"> - Gminne Centrum Kultury w Szydłowie - Publiczna Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Staszowie - Staszowski Ośrodek Kultury - Miejska Biblioteka w Staszowie - Ośrodek Rehabilitacyjno-Edukacyjno-Wychowawczy w Staszowie - przedszkola zlokalizowane na terenie gminy Szydłów - żłobki zlokalizowane na terenie gmin Staszów i Szydłów | <p>Celem projektu było dostarczenie dzieciom możliwości doświadczenia różnych form sztuki, rozwijanie ich percepcji, budowanie ich wrażliwości, uczenia ich rozumienia różnorodnych zjawisk w otaczającej rzeczywistości oraz kształtowanie w nich poczucia sprawczości.</p> <p>Uczestnictwo w warsztatach wzbudziło ciekawość poznawczą dzieci, pozwoliło na stymulację motoryki dużej i małej, rozwinęło umiejętności komunikacyjne.</p> <p>Celem projektu było również wzbudzenie świadomości wśród rodziców, opiekunów i pedagogów pomoc w zrozumieniu roli i wpływu działań twórczych oraz kontaktu ze sztuką na rozwój najmłodszych dzieci.</p> <p>Podczas projektu pracowano z rodzinami (głównie rodzicami i dziećmi). Budowano współpracę między rodzicami. Kolejnym celem było umożliwienie pracownikom oświaty i kultury poznanie nowych metod pracy oraz pogłębienie wiedzy na temat oddziaływania sztuki na rozwój dzieci.</p> | <p style="text-align: center;">Kultura w życiu małych dzieci</p> |

| | | | |
|--|--|---|-------------------------------------|
| <p>8. Mali odkrywcy wyobraźni</p> <ul style="list-style-type: none"> - Wniosek projektowy uzyskany od operatora - <u>Świętokrzyska Akademia Edukacji Kulturowej. Publikacja podsumowująca projekt by Bardzo Młoda Kultura - Issuu</u> | <ul style="list-style-type: none"> - Stowarzyszenie „Głowa do góry” - Rżuchów, Sadowie - Biblioteka i Ośrodek Kultury Gminy Sadowie - Szkoła Podstawowa w Sadowiu | <p>Celem projektu było zaktywizowanie grupy dzieci poprzez ich udział w zajęciach twórczych i integracyjnych. Zajęcia te nauczyły dzieci kreować rzeczywistość wokół nich, nauczyły je współpracy w grupie, decydowania i logicznego myślenia. Dzieci uczyły się jak rozwiązywać problemy, odpowiadać za siebie i za grupę.</p> <p>Zrealizowano wiele zajęć integracyjnych, warsztatowych, zorganizowano wycieczkę do Zamku Królewskiego w Warszawie oraz Centrum Nauki Kopernik. Dzieci stworzyły bajkę terapeutyczną w formie game-booka, makietę Placu Pięknej Fizyki, zielniki, zbudowały własne instrumenty i mobilne stanowiska muzyczne. Realizatorzy projektu podążali za pomysłami i potrzebami uczestników.</p> | Bajka (plastyka, muzyka) |
| <p>9. Się Staję</p> <ul style="list-style-type: none"> - Wniosek projektowy uzyskany od operatora - <u>Świętokrzyska Akademia Edukacji Kulturowej. Publikacja podsumowująca projekt by Bardzo Młoda Kultura - Issuu</u> | <ul style="list-style-type: none"> - Miejskie Centrum Kultury im. Leopolda Staffa w Skarżysku-Kamiennej - Gimnazjum nr 2 w Skarżysku-Kamiennej | <p>Projekt miał na celu wyposażenie uczestników w narzędzia służące do świadomego i aktywnego uczestnictwa w kulturze. Jego celem była współpraca młodzieży z fachowcami z dziedziny aktorstwa, tańca, śpiewu, technik multimedialnych. Zrealizowano warsztaty teatralne, wokalne, taneczne i muzyczne. Młodzież miała okazję zaprezentowania zdobytych umiejętności: tworzyli spektakl, nagrywali filmy, występowali podczas lokalnych imprez. Głównym założeniem projektu był kontakt z kulturą i przemiana odbiorców kultury w jej twórców.</p> <p>Efektom pracy uczestników projektu był musical.</p> | Teatr, film (śpiew, muzyka) |
| <p>10. Cudze chwalicie, swego nie znacie</p> <ul style="list-style-type: none"> - Wniosek projektowy uzyskany od operatora - <u>Świętokrzyska Akademia Edukacji Kulturowej. Publikacja podsumowująca</u> | <ul style="list-style-type: none"> - Stowarzyszenia „Towarzystwo Kultur Wszelakich” w Skalbmierzu - Miejsko-Gminna Biblioteka Publiczna w Skalbmierzu - Miejsko-Gminny Ośrodek Kultury w Skalbmierzu - Zespół Placówek Oświatowych w Skalbmierzu | <p>Głównym celem projektu było przybliżenie uczestnikom bogactwa regionu, kształtowanie szacunku do dziedzictwa kulturowego regionu. Diagnoza pokazała, że miejsca unikatowe na skalę krajową są słabo rozpoznawalne przez młodzież. Dzięki projektowi uczestnicy poznali historię regionu oraz odwiedzili najbardziej atrakcyjne miejsca w okolicy. Odbyły się warsztaty filmowe i fotograficzne, dzięki którym</p> | Historia regionu (film, fotografia) |

| | | | |
|---|--|--|--|
| <p><u>projekt by Bardzo Młoda Kultura - Issuu</u></p> | | <p>uczestnicy uwiecznili najciekawsze miejsca na filmach i fotografiach. Uczestnicy spotkali się ze starszymi mieszkańcami regionu, mieli możliwość posłuchać ich opowiadań. Uczestnicy byli współodpowiedzialni za przebieg projektu, co wpłynęło na ich poczucie własnej wartości. Zebrane podczas wycieczek pamiątki zostały wykorzystane do stworzenia mapy wspomnień.</p> | |
|---|--|--|--|

Rok 2018

| Nazwa projektu /źródło informacji | Partnerstwo | Opis | Tematyka/ obszar |
|--|--|---|--|
| 1. | 2. | 3. | 4. |
| <p>11. Menu Kultury – edukacja kulturowa na serio - <u>Świętokrzyska Akademia Edukacji Kulturowej. Publikacja podsumowująca projekt by Bardzo Młoda Kultura - Issuu</u></p> | <ul style="list-style-type: none"> - Muzeum Okręgowe w Sandomierzu - Sandomierskie Centrum Kultury - Urząd Miejski w Sandomierzu, - Gminna Bibliotek Publiczna w Obrazowie, - Stowarzyszenie „Cztery Źródła” w Grabinie - Gminny Ośrodek Kultury w Łoniewie - Polskie Towarzystwo Turystyczno – Krajoznawcze Oddział w Sandomierzu - Stowarzyszenie Miłośników Wsi Bogoria Skotnicka - Fundacja Haereditas Sancti Iacobi, - Świętokrzyski Ogród Inspiracji u Przybyszów - niezależne animatorki: Jagoda Szczęsna, Iwona Ordon, Marta Szpyra | <p>Celem projektu było zaktywizowanie uczestników do kontaktu z kulturą, sprawienie, by stali się jej odbiorcami i twórcami. Założeniem projektu było pobudzenie kreatywności, aktywności społecznej oraz przynależności do konkretnej grupy. Zorganizowano spotkania integracyjne uczestników z animatorami kultury, zorganizowano warsztaty teatralne, plastyczne, fotograficzne, filmowe oraz muzyczno-wokalne. Uczestnicy mieli bezpośredni wpływ na prowadzone działania. W efekcie projektu wzrosła pewność siebie uczestników, poczucie sprawczości, wzmocnione zostały kompetencje społeczne. Finalnym produktem projektu była wystawa prac, film, koncert oraz etiuda teatralna.</p> | <p>Szeroko pojęta kultura (teatr, plastyka, fotografia, film, muzyka, śpiew)</p> |
| <p>12. Tradycja. Odległa, a bliska - <u>Świętokrzyska Akademia Edukacji Kulturowej. Publikacja podsumowująca projekt by Bardzo</u></p> | <ul style="list-style-type: none"> - Stowarzyszenie Rozwoju Młodzaw „Nasza przyszłość” - Koło Gospodyń Wiejskich w Młodzawach - „Młodzawy dziś i jutro” - Pińczowskie Samorządowe Centrum | <p>Jednym z głównych założeń projektu było wzmocnienie umiejętności społecznych, poczucia własnej wartości uczestników oraz zbudowanie więzi międzypokoleniowych. Uczestnicy podczas warsztatów poznawali historię regionu, zdobyli</p> | <p>Historia, tradycje regionu</p> |

| | | | |
|--|---|--|--|
| <p><u>Młoda Kultura - Issuu</u></p> | <p>Kultury</p> <ul style="list-style-type: none"> - Świetlica w Młodzawach - Szkoła Podstawowa w Młodzawach | <p>wiedzę na temat tradycji. Dzieci poznały inne czasy, doceniły pracę, wysiłek, zaradność, pomysłowość i wytrwałość starszych ludzi. Dzięki udziałowi w zajęciach, w dzieciach rozbudzano kreatywność, chęć do spędzania aktywnie wolnego czasu. Dzieci zdobyły wiadomości i umiejętności związane z tradycją regionu. Na zakończenie projektu w szkole zorganizowano kącik pod nazwą „Tradycja. Odległa a bliska...”</p> | |
| <p>13. A ku ku folk'n'roll</p> <ul style="list-style-type: none"> - <u>Świętokrzyska Akademia Edukacji Kulturowej. Publikacja podsumowująca projekt by Bardzo Młoda Kultura - Issuu</u> | <ul style="list-style-type: none"> - Młodzieżowy Dom Kultury w Starachowicach - Fundacja „Kukułeczka” - Starachowickie Centrum Kultury | <p>Projekt miał na celu likwidację skrzepowania wywołanego występami dzieci i młodzieży w zespołach ludowych, budowanie relacji artystycznych z przedstawicielami innych gatunków muzycznych oraz inspirowanie ich muzyką ludową. W ramach warsztatów odbyły się spotkania integracyjne oraz warsztaty muzyczne dla członków młodzieżowej grupy rokowej z MDK oraz zespołu ludowego „Kukułeczki”. Ich zwieńczeniem był koncert prezentujący efekty wspólnej pracy.</p> | Muzyka |
| <p>14. FANTASTyczny Stąporków</p> <ul style="list-style-type: none"> - <u>Świętokrzyska Akademia Edukacji Kulturowej. Publikacja podsumowująca projekt by Bardzo Młoda Kultura - Issuu</u> | <ul style="list-style-type: none"> - Miejsko-Gminny Ośrodek Kultury i Sportu w Stąporkowie - Dyskusyjny Klub Książki działający przy Bibliotece Publicznej w Stąporkowie, Bartłomiej Misiowiec - Studium Instrumentów Etnicznych - Piotr Stefański - Publiczna Szkoła Podstawowa nr 1 im. Kornela Makuszyńskiego w Stąporkowie - Publiczna Szkoła Podstawowa nr 2 w Stąporkowie - Publiczna Szkoła Podstawowa im. Ppor. Kornela Niedzielskiego „Dobosz” w Nieklaniu Wielkim - Publiczna szkoła Podstawowa im. Polskich | <p>Głównym założeniem projektu było pobudzenie wśród dzieci i młodzieży kreatywności pozwalającej stworzyć przestrzeń kulturową, w której mogą rozwijać swoje pasje i zainteresowania artystyczne i literackie. Projekt miał za zadanie zniwelować problemy z komunikacją interpersonalną oraz poprawić umiejętność współpracy. Podczas warsztatów uczestnicy poznawali walory gminy Stąporków, budowali tożsamość z regionem. Uczestnicy wydali zbiór opowiadań fantasy, opatrzyli je ilustracjami. Stworzyli też choreografię taneczną, która zaprezentowali podczas finału podsumowującego projekt.</p> | Literatura (fantasy) (plastyka, choreografia, taniec, gry RPG, Cosplay - tworzenie przebrań) |

| | | | |
|--|--|---|---|
| | <p>Olimpijczyków w Krasnej</p> <ul style="list-style-type: none"> - Niepubliczna Szkoła Podstawowa w Odrowążu - Niepubliczna Szkoła Podstawowa z Uprawnieniami Szkoły Publicznej w Gosaniu | | |
| <p>15. Smartfon w ręce, głowa w trawie - kulturalnie o zabawie</p> <p>- <u>Świętokrzyska Akademia Edukacji Kulturowej. Publikacja podsumowująca projekt by Bardzo Młoda Kultura - Issuu</u></p> | <ul style="list-style-type: none"> - Stowarzyszenie Edukacji Pozaformalnej KALEJDOSKOP - Świetlica AKTYWATOR - Gminna Bibliotekę Publiczną w Pierzchnicy - Dom Opieki Rodzinnej Borowiecki Jan w Pierzchnicy - Urząd Gminy Pierzchnica - Fundacja Rozwoju Regionu Pierzchnica - Gminna Mleczarnia w Pierzchnicy - Uniwersytet Jana Kochanowskiego w Kielcach | <p>Kluczowym założeniem projektu było uświadomienie młodzieży zagrożeń wynikających z nowoczesnych środków przekazu (smartfonów, tabletów) oraz ukierunkowanie ich na świadome i pozytywne ich wykorzystanie w obrębie kultury.</p> <p>Celem projektu była integracja, poczucie wspólnotowości i aktywizacja lokalnego środowiska poprzez zaangażowanie w jego działania. Udział w warsztatach spowodował wzrost poczucia własnej wartości uczestników oraz pewności siebie. Uczestnicy nabrali przekonania, że sami w sposób odpowiedzialny mogą decydować o swojej przyszłości. Uczestnicy odwiedzali różne miejsca kultury (kino, teatr), wzięli udział w warsztatach motywacyjno-integracyjnych.</p> <p>„Jako realizatorzy kładziemy duży nacisk na: integrację, poczucie wspólnotowości, odpowiedzialności, zaangażowanie oraz walor sprawczości w grupie uczestniczącej w projekcie. Nie ukrywamy, że przekazujemy młodzieży płaszczyznę organizacyjną, motywujemy do wychodzenia z propozycjami, zachęcamy działania.”</p> | <p>Świadomy udział w kulturze (kino, teatr)</p> |

Rok 2019

| Nazwa projektu /źródło informacji | Partnerstwo | Opis | Tematyka/ obszar |
|--|---|--|---|
| 1. | 2. | 3. | 4. |
| <p>16. Młoda kultura. Muzyczna mixtura</p> <ul style="list-style-type: none"> - Publikacja podsumowująca projekt Bardzo Młoda Kultura. Świętokrzyskie 2019-2021 | <ul style="list-style-type: none"> - Starostwo Powiatowe w Kielcach - Gminna Biblioteka Publiczna w Łopusznie - Młodzieżowa Rada Gminy Łopuszno - Koło Gospodyń Wiejskich w Lasocinie - Gminny Ośrodek Kultury w Łopusznie - Powiatowy Zespół Szkół w Łopusznie | <p>Organizatorzy zaprosili do udziału młodych ludzi w wieku 13-19 lat, którzy interesują się muzyką, tańcem i modą 60,70,80,90-tych oraz chcą wzmocnić swoje kompetencje kulturowe i działać w grupie rówieśników. Uczestnicy wzięli udział w warsztatach tanecznych, warsztatach szycia i przerabiania strojów z wybranych epok, zbierania rekwizytów muzycznych i plakatów jak również maraton filmów muzycznych. W ramach projektu młodzież odwiedziła również Program 3 Polskiego Radia i spotkała się z dziennikarzem Markiem Niedźwiedzkim oraz skorzystała z warsztatów muzycznych w Muzeum Polskiej Piosenki w Opolu. Finałowym działaniem projektu było zorganizowanie wydarzenia przypominającego cztery dekady muzyki: lata 60., 70., 80., 90. podczas którego uczestnicy zaprezentowali muzykę rozrywkową z tamtych czasów, wystawę fotografii, a także zaprezentowali gościom pokaz tańców.</p> | <p>Muzyka (choreografia, moda, zwyczaje, szycie, film muzyczny)</p> |
| <p>17. Planszogranie to rozrywka i główkowanie – Chęciński turniej gier wielkoformatowych</p> <ul style="list-style-type: none"> - Publikacja podsumowująca projekt Bardzo Młoda Kultura. Świętokrzyskie 2019-2021 - <u>Twórcza zabawa podczas realizacji Turnieju Gier Wielkoformatowych - START - Gminny Portal Internetowy - Chęciny</u> | <ul style="list-style-type: none"> - Centrum Kultury i Sportu w Chęcinach - Ochotnicza Straż Pożarna w Ostrowie - Chęciński Uniwersytet Trzeciego Wieku - Szkoła Podstawowa im. Janusza Korczaka w Tokarni | <p>Projekt zakładał zainspirowanie dzieci i młodzieży z Ostrowa, Tokarni i Czerwonej Góry, do zorganizowania Turnieju Gier Wielkoformatowych dla swoich mieszkańców. Dzieci wzięły udział w warsztatach w Zagrodzie Edukacyjnej „Ostoja Dworska” w Małogoszczu, gdzie zdobyły podstawową wiedzę do samodzielnego wykonania gier i zabaw. „W trzech świetlicach odbyły się spotkania poświęcone twórczej pracy, gdzie dzieci pod okiem instruktorów i partnerów projektu tworzyły gry swoich marzeń. (...) Powstały niezwykle ciekawe prace, które zapewniły doskonałą zabawę mieszkańcom podczas Turnieju Gier</p> | <p>Gry wielkoformatowe</p> |

| | | | |
|---|--|--|--|
| <p>checiny.pl</p> | | <p>Wielkoformatowych” 29 września br. zorganizowane zostały Turnieje w trzech miejscowościach, gdzie najmłodszy zaprosili do wspólnej zabawy rodziców oraz mieszkańców.</p> | |
| <p>18. Hamlet w butelce - Publikacja podsumowująca projekt Bardzo Młoda Kultura. Świętokrzyskie 2019-2021 - „Hamlet w butelce” Portal Informacji Kulturalnej Województwa Świętokrzyskiego kielce.pl</p> | <ul style="list-style-type: none"> - Stowarzyszenie „Głowa do góry” - Młodzieżowy Dom Kultury w Starachowicach | <p>Projekt „Hamlet w butelce” to działania artystyczne grupy młodzieży zainteresowanej działalnością społeczną na rzecz otaczającego świata, skupionych na wtórnym wykorzystaniu surowców do działań artystycznych prezentowanych w przestrzeni publicznej. Głównymi realizatorami projektu była młodzież w wieku od 12 do 17 lat, która działając w ramach warsztatów integracyjnych, teatralnych i ekoplastyki przygotowała etiudę teatralną i instalację artystyczną „Hamleta w butelce”, która zwróciła uwagę na problem z zalewającym nas zewsząd plastikiem. Młodzież zebrała z terenu miasta jak najwięcej plastikowych śmieci i z nich właśnie stworzyła instalację. Została ona wykorzystana podczas etudy teatralnej „Hamlet w butelce”. Widowisko jakie powstało w ramach projektu zaprezentowano podczas 9. Nocy Teatralnych, które odbyły się 20 września w hali spustowej Muzeum Przyrody i Techniki w Starachowicach.</p> | <p>Teatr (ekologia)</p> |
| <p>19. Młodzi dla młodych. Grywalizacja sposobem na profilaktykę - Publikacja podsumowująca projekt Bardzo Młoda Kultura. Świętokrzyskie 2019-2021</p> | <ul style="list-style-type: none"> - Stowarzyszenie „Świętokrzyska Republika Studencka” - Samorząd Uniwersytetu Jana Kochanowskiego w Kielcach - Samorząd Politechniki Świętokrzyskiej - Dom Kultury Białogon - Koła naukowe działające przy Uniwersytecie UJK w Kielcach | <p>Projekt dotyczył profilaktyki uzależnień w szkołach oraz placówkach oświatowych poprzez organizację gry miejskiej. Propagowano w niej profilaktykę uzależnień oraz wskazywano młodzieży alternatywne sposoby spędzania czasu wolnego. Uczniowie wzięli udział w warsztatach z zakresu muzyki, plastyki, rękodzieła, aktorstwa i fotografii. Udział w projekcie pozwolił uczestnikom rozwinąć swoje społeczne i kulturowe kompetencje. Pozwolił też uczestnikom nauczyć się twórczo wyrażać siebie.</p> | <p>Gra miejska (muzyka, plastyka, rękodzieło, aktorstwo, fotografia)</p> |

| | | | |
|---|--|--|---|
| <p>20. Gotowi do sztuki – cykl interaktywnych warsztatów twórczych dla dzieci i młodzieży</p> <ul style="list-style-type: none"> - Publikacja podsumowująca projekt Bardzo Młoda Kultura. Świętokrzyskie 2019-2021 | <ul style="list-style-type: none"> - Miejsko-Gminne Centrum Kultury w Szydłowie - Powiatowy Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli w Staszowie - Publiczna Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Staszowie - Przedszkola z gminy Szydłów: Punkt Przedszkolny w Szydłowie, Punkt Przedszkolny w Solcu, Publiczne Przedszkole w Szydłowie, Przedszkole nr 8 w Staszowie | <p>Projekt miał za zadanie pomóc dzieciom w wieku 3 do 6 lat w dostępie do kultury. Dzieci uczestniczyły w kreatywnych zabawach, rozwijały swoje umiejętności manualne. Projekt był też okazją do poznania przez pracowników kultury oraz oświaty nowych technik pracy z dziećmi oraz udoskonalenia warsztatu zawodowego podczas szkoleń. Dla dzieci zorganizowano pięć warsztatów z zakresu muzyki, plastyki, ruchu, ilustracji. Projekt zakończyło spotkanie pracowników kultury i oświaty, podczas którego planowaną dalszą współpracę.</p> | <p>Kultura dzieci (plastyka, muzyka, ruch)</p> |
| <p>21. Teatr bliżej nas</p> <ul style="list-style-type: none"> - Publikacja podsumowująca projekt Bardzo Młoda Kultura. Świętokrzyskie 2019-2021 - <u>TEATR BLIŻEJ NAS - GMINA GOWARCZÓW (gowarczow.pl)</u> | <ul style="list-style-type: none"> - Małgorzata Żurawska - niezależna animatorka - Centrum Kultury i Aktywności Lokalnej w Gowarczowie - Gmina Gowarczów - Szkoła Podstawowa w Gowarczowie | <p>„Projekt „Teatr bliżej Nas” miał na celu przybliżenie dzieciom i młodzieży magię teatru. Uczestnicy wzięli udział w wyjeździe do teatru „Kubuś” oraz w lekcji teatralnej. Zorganizowano warsztaty muzyczne, plastyczne oraz pisarskie. Zajęcia umożliwiły uczestnikom stworzenie własnej scenografii, scenariusza, ścieżki dźwiękowej do etiudy. Uczestnicy stworzyli własny scenariusz, wykreowali postacie, stworzyli scenografię oraz ścieżkę dźwiękową do etiudy.</p> | <p>Teatr (plastyka, muzyka, pisanie)</p> |
| <p>22. Z czarownicą za pan brat – odtóż smartfon, zwiedzaj świat</p> <ul style="list-style-type: none"> - Publikacja podsumowująca projekt Bardzo Młoda Kultura. Świętokrzyskie 2019-2021 - plakat-z-czarownicą.pdf (krajno.pl) | <ul style="list-style-type: none"> - Gminny Ośrodek Kultury w Górnice (filia w Krajnie) - Biblioteka Publiczna w Górnice (filia w Krajnie) - Koło Gospodyń Wiejskich „Parcelanki” w Górnice - Szkoła Podstawowa im. ks. Jerzego Popiełuszki w Krajnie | <p>Celem projektu było wprowadzenie budowanie u dzieci i młodzieży tożsamości regionalnej, poznanie swojej „małej ojczyzny”, jej kultury i historii. Uczestnicy poznali legendy regionu, jego przyrodę, Wybrana przez uczestników, najciekawsza legenda została zaprezentowana na scenie. Na zakończenie projektu zorganizowano Wieczornicę, podczas której wspólnie muzykowano i gotowano regionalne potrawy.</p> | <p>Tradycje regionalne (teatr, muzyka, gotowanie)</p> |

| | | | |
|---|--|---|---|
| <p>23. Kultura pod chmurką</p> <ul style="list-style-type: none"> - Publikacja podsumowująca projekt Bardzo Młoda Kultura. Świętokrzyskie 2019-2021 - Aktualności Starostwo Powiatowe w Kielcach (kielce.pl) | <ul style="list-style-type: none"> - Fundacja Promocji i Rozwoju Sportu PROLAND SPORT - Starostwo Powiatowe w Kielcach - Powiatowy Zespół Szkół w Bodzentynie | <p>Celem „Kultury pod chmurką” było stworzenie niezwyklej przestrzeni, w której młodzież mogłaby spędzać wolny czas, zacieśniać więzi, rozwijać swoje pasje i zainteresowania kulturalne. Działania obejmowały m.in., zaprojektowanie miejsca „pod chmurką”, jego zbudowanie i aranżację, a następnie organizację różnorodnych wydarzeń kulturalno-rozrywkowych z jego wykorzystaniem. Zorganizowano zajęcia o charakterze integracyjnym: warsztaty z psychologiem, wyjazd na koncert Piaska i zespołu Sound’n’Grace na kielecką Kadzielnię w celu integracji grupy oraz praktycznego spojrzenia na sposób organizacji wydarzeń plenerowych, a także wyjazdy na biegi organizowane przez Fundację, podczas których młodzież pomagała w organizacji wydarzenia masowego. Młodzi ludzie odbyli dwa spotkania warsztatowe z decoupageu, zorganizowali „popołudnie z książką” oraz konkurs karaoke. Zwieńczeniem realizacji projektu było spotkanie ewaluacyjne połączone z „kinem plenerowym” oraz spotkanie służące ostatecznej dekoracji powstałej przestrzeni poprzez sadzenie rozmaitych roślin i krzewów.</p> | <p>Zagospodarowanie przestrzeni (muzyka, decoupage, literatura)</p> |
|---|--|---|---|

Rok 2020

| Nazwa projektu /źródło informacji | | Opis | Tematyka/obszar |
|--|---|--|-----------------|
| 1. | 2. | 3. | 4. |
| <p>24. I Film Good!</p> <ul style="list-style-type: none"> - Publikacja podsumowująca projekt Bardzo Młoda Kultura. Świętokrzyskie 2019-2021 | <ul style="list-style-type: none"> - Miejsko-Gminny Ośrodek Kultury i Sportu w Stąporkowie - Centrum Kultury i Aktywności Lokalnej w Gowarczowie - Urząd Miasta i Gminy w Stąporkowie - Publiczna Szkoła Podstawowa nr 1 im. Kornela Makuszyńskiego w Stąporkowie | <p>Pomysł projektu powstał jako odpowiedź na potrzebę prezentacji swoich działań w Internecie przez jego uczestników. Zorganizowane zostały warsztaty dotyczące nagrywania oraz montażu filmów. Dzięki nim, pod okiem profesjonalistów powstały filmy z zakresu kultury oraz sztuki, a uczestnicy mieli okazję spełnić się w rolach redaktorów, montażystów, kamerzystów oraz realizatorów</p> | <p>Film</p> |

| | | | |
|---|--|---|---|
| | <ul style="list-style-type: none"> - Publiczna Szkoła Podstawowa nr 2 w Stąporkowie - Publiczna Szkoła Podstawowa im. ppor. Karola Niedzielskiego „Dobosza” w Nieklaniu Wielkim - Publiczna Szkoła Podstawowa im. Polskich Olimpijczyków w Krasnej - Katolicka Szkoła Podstawowa im. Matki Bożej Wychowawczynie w Odrowążu - Zespół Szkół Ponadpodstawowych im. Stanisława Staszica w Stąporkowie | filmów. Warsztaty zintegrowały zespół, pomogły rozwinąć kompetencje społeczne. | |
| <p>25. Kim był Władysław Malecki?</p> <ul style="list-style-type: none"> - Publikacja podsumowująca projekt Bardzo Młoda Kultura. Świętokrzyskie 2019-2021 - <u>Centrum Edukacji i Kultury Szklany Dom (maslow.pl)</u> | <ul style="list-style-type: none"> - Centrum Edukacji i Kultury „Szklany Dom” w Ciekotach - Szkoła Podstawowa im. Jana Pawła II w Masłowie - Szkoła Podstawowa w Mąchocicach Kapitulnych | <p>„Projekt miał za zadanie przypomnieć postać XIX-wiecznego malarza pejzażysty Władysława Maleckiego, który urodził się w Masłowie. Dziś o jego twórczości i działalności wiedzą tylko wielbiciele malarstwa i historycy sztuki. To projekt wychodzący naprzeciw potrzebom młodzieży z terenu gminy Masłów, która szukała twórczych inspiracji i chciała zdecydować o kształcie zajęć. (...) Uczestnicy zapoznali się z postacią malarza oraz poznali historię swojej miejscowości.</p> <p>Zorganizowane zostały warsztaty wspierające rozwój kompetencji społeczno-emocjonalnych oraz artystyczne przygotowujące uczestników do wykonania muralu, który powstał na ścianie sali gimnastycznej Szkoły Podstawowej im. Jana Pawła II w Masłowie. Młodzież opracowała również treść tablicy pamiątkowej poświęconej Władysławowi Małeckiemu.</p> | Malarstwo (mural) |
| <p>26. Kunów tańczy i śpiewa, całe świętokrzyskie ołśniewa</p> <ul style="list-style-type: none"> - Publikacja podsumowująca projekt Bardzo Młoda Kultura. Świętokrzyskie 2019-2021 | <ul style="list-style-type: none"> - Miejsko-Gminna Biblioteka Publiczna w Kunowie - Świetlica Środowiskowa w Kunowie - Zespoły śpiewacze z Kunowa, Bukowia, Nietuliska Małego i Chocimowia | <p>Celem projektu było poznanie przez uczestników tradycji ziemi świętokrzyskiej. Na zorganizowanych warsztatach młodzież poznała taniec ludowy, przyśpiewki oraz gwarę świętokrzyską. Ważnym elementem projektu była integracja środowisk dzieci, młodzieży oraz dorosłych, której celem było nauczenie młodych ludzi szacunku do kultury</p> | Tradycja regionu (taniec, śpiew, zabawy ludowe) |

| | | | |
|--|--|---|--|
| | | ludowej regionu. Podczas warsztatów młodzież została zaangażowana w działalność zespołów śpiewaczych oraz wzięła udział w tradycyjnych zabawach ludowych. Efektem projektu było wydanie nagrania w Parku Etnograficznym w Tokarni. | |
| <p>27. Młodzi przewodnicy świętokrzyscy na tropie legendy</p> <ul style="list-style-type: none"> - Publikacja podsumowująca projekt Bardzo Młoda Kultura. Świętokrzyskie 2019-2021 | <ul style="list-style-type: none"> - Stowarzyszenie WESOŁA54 - Muzeum Samochodu Jana Pawła 2 w Cedzynie - Galeria Rękodzieła Marianna Iwan - Szkoła Podstawowa im K. Makuszyńskiego w Niestachowie | <p>Projekt miał na celu zainspirowanie młodzieży do innowacyjnego spojrzenia na wybrane legendy regionu. Uczestnicy rozwijali swoje kompetencje artystyczne i społeczne na warsztatach literackich, językowych, ceramicznych, teatralnych, a także spełniali się w roli przewodników. Efektem projektu były stworzone przez uczestników piosenek na temat legend, a także scenariusz do spektaklu „Las Świętokrzyski”</p> | Literatura (turystyka, plastyka, śpiew teatr, rękodzieło) |
| <p>28. Państwo to dzieci</p> <ul style="list-style-type: none"> - Publikacja podsumowująca projekt Bardzo Młoda Kultura. Świętokrzyskie 2019-2021 | <ul style="list-style-type: none"> - Stowarzyszenie "Głowa do góry" w Rzuchowie - Zespół Szkół w Sadowiu - Publiczna Szkoła Podstawowa im. Walentego Stefańskiego w Bodzechowie | <p>Celem projektu było rozwinięcie świadomości ekologicznej, a także umiejętności komunikacyjnych i społecznych. Zorganizowano warsztaty: artystyczne, integracyjne, tworzenia papieru. Wykorzystując zdobyte umiejętności, dzieci stworzyły prywatną przestrzeń o charakterze państwa: Państwo Dzieci. Dzieci planowały swoje państwo: rysowały, budowały i wymyślały, co w tym państwie może się dziać. Efektem końcowym było opracowanie gry terenowej, w ramach której można było poruszać się po Państwie Dzieci. Ważnym elementem projektu było uwrażliwienie dzieci na otaczający ich świat oraz podejście do natury i ochrony środowiska.</p> | Ekologia (plastyka, tworzenie papieru, zagadki) |
| <p>29. Pokłóćmy się/Pogódźmy się</p> <ul style="list-style-type: none"> - Publikacja podsumowująca projekt Bardzo Młoda Kultura. Świętokrzyskie 2019-2021 | <ul style="list-style-type: none"> - Stowarzyszenie „Między wierszami” - Park Kultury w Starachowicach - I Liceum Ogólnokształcące w Starachowicach | <p>Celem projektu był wzrost kompetencji w zakresie kultury słowa, aktywności publicznej, umiejętności dyskusyjnej. Uczestnicy poznali ewolucję dyskusji publicznej, poznali zasady i sposoby dyskusyjnej, nauczyli się pokonywać tremę podczas publicznych występów. W ramach projektu zorganizowano warsztaty integracyjne, dziennikarskie, aktorskie oraz z zakresu występów publicznych.</p> | Kultura słowa (dziennikarstwo, aktorstwo, wystąpienia publiczne) |

| | | | |
|---|---|---|--|
| <p>30. Posmakuj świata!</p> <ul style="list-style-type: none"> - Publikacja podsumowująca projekt Bardzo Młoda Kultura. Świętokrzyskie 2019-2021 - <u>Posmakuj Świata z Impaktem! - Bardzo Młoda Kultura 2019-2021 (youtube.com)</u> | <ul style="list-style-type: none"> - Stowarzyszenie „Impakt” Kielce - Szkoła Podstawowa nr 28 w Kielcach - Szkoła Podstawowa nr 24 w Kielcach - Szkoła Języków Obcych SMART - Osiedlowy Klub Kultury „Miniatura” | <p>„Posmakuj świata!” to dwumiesięczny projekt, podczas którego odbyło się osiem spotkań językowo-kulinarno-filmowych w Kielcach i okolicach, każdorazowo dla około 20 dzieci w wieku 12-15 lat. W pierwszej części studenci kierunków lingwistycznych, nauczyciele ze szkoły językowej SMART oraz zaproszeni zagraniczni goście uczyli języków obcych w sposób przyjemny, połączony z zabawami i aktywizującymi dzieci zadaniami. Odkrywali przed dziećmi nie tylko przydatne zwroty i wierszyki, ale i opowiadali co nieco o kulturze danego kraju. Druga część spotkania to część kulinarna – uczestnicy przygotowywali potrawy z danego kraju, próbując nowych smaków i ucząc się obierania, gotowania, przyrządzania i doprawiania potraw. Trzecia część poświęcona była na pokaz filmu z danego kraju – biorąc pod uwagę wiek uczestników, były to filmy dla dzieci i młodzieży. Projekt przyczynił się do lepszego poznania kultur różnych krajów, dostrzec podobieństwa i różnice, wyeliminowania stereotypów. Podczas spotkań wypracowywano u uczestników pozytywny stosunek do innych kultur.</p> | <p>Inne kultury (gotowanie, język, film)</p> |
| <p>31. Świętokrzyski ETNOManiak</p> <ul style="list-style-type: none"> - Publikacja podsumowująca projekt Bardzo Młoda Kultura. Świętokrzyskie 2019-2021 - <u>Gmina Raków - Bardzo Młoda Kultura - Świętokrzyski ETNOManiak (rakow.pl)</u> | <ul style="list-style-type: none"> - Gminne Towarzystwo Sportowe w Rakowie - Szkoła Podstawowa im. Św. Jana Pawła II w Rakowie | <p>Projekt powstał z myślą o dzieciach i młodzieży zamieszkujących gminę Raków, dla których kultura ludowa, dziedzictwo kulturowe naszego regionu jest nieznaną formą kultury. Działania projektowe miały na celu zapoznanie młodego pokolenia z dziedzictwem regionu poprzez rozbudzanie zainteresowań artystycznych oraz wnikliwe zgłębianie zasobów kultury i sztuki ludowej w sztuce zdobniczej, rzeźbie, ceramice, muzyce ludowej, dla zachowania przekazu i kontynuowaniu tradycji. Uczestnicy działań podczas organizowanych warsztatów i spotkań zapoznali się ze światem barwnych opowieści, wzorów, kolorów, materiałów i narzędzi twórców ludowych. Dla uczestników projektu zorganizowano warsztaty</p> | <p>Dziedzictwo kulturowe regionu (sztuka ludowa, patchwork, ceramika, rzeźba, pieśni i przysłówki)</p> |

| | | | |
|---|---|--|----------------------------------|
| | | <p>projektowania folklorystycznych form dekoracyjnych. Podczas warsztatów z twórcą ludowym dzieci i młodzież mogły zgłębić tajniki wykonywania dawnych gałkankowych lalek. Warsztaty obejmowały również tworzenie dekoracyjnych form artystycznych związanych z folklorem i ludowością. W ramach działania powstały patchworkowe obrazy przedstawiające różnorodne motywy związane z kulturą ludową – kwiaty, ptaszki, koguciki itp. W sierpniu zorganizowano również wyjazdowe warsztaty ceramiczne do artystki ludowej do Obic, gdzie, mogli nauczyć się pracy z gliną – jak stworzyć rzeźbę ludową oraz naczynia użytkowe na kole garncarskim. We wrześniu uczestnicy wzięli udział w warsztatach rzeźby, warsztatach muzycznych – regionalne pieśni i przyśpiewki oraz warsztatach z poszukiwania zaginionej historii.</p> | |
| <p>32. Widzimy się!</p> <ul style="list-style-type: none"> - Publikacja podsumowująca projekt Bardzo Młoda Kultura. Świętokrzyskie 2019-2021 - <u>Połączą świat dzieci zdrowych i niewidomych</u> (tvswietokrzyska.pl) | <ul style="list-style-type: none"> - Kieleckie Centrum Kultury - Polski Związek Niewidomych Okręg Świętokrzyski - Zespół Państwowych Szkół Muzycznych im. Ludomira Różyckiego w Kielcach | <p>Realizacja projektu była odpowiedzią na problem, jakim jest wykluczenie osób z niepełnosprawnością. Działania w projekcie miały zintegrować dzieci widzące ze środowiskiem dzieci niewidzących. Uczestnicy w wieku od 8 do 13 lat wzięli udział w zajęciach z edukacji kulturalnej, a także plastycznych, muzycznych, smaku oraz filmu. W ramach przedsięwzięcia odbyło się 5 zajęć warsztatowych. Spotkania pozwoliły pokazać i poczuć kulturę za pomocą zmysłów innych niż wzrok i równie dobrze przy tym się bawić. Podczas zajęć pracowały słuch, dotyk, smak oraz węch, dlatego zdrowym dzieciom zostały zawiązane oczy. Warsztaty odbyły się w konwencji poznawania przez zabawę. Dzięki wspólnym działaniom i zabawie udało się udowodnić, że można zlikwidować bariery między dziećmi widzącymi i niewidzącymi.</p> | <p>Plastyka Muzyka Smak Film</p> |

| | | | |
|---|--|--|--|
| <p>33. Zróbmy sobie arcydziełko!</p> <ul style="list-style-type: none"> - Publikacja podsumowująca projekt Bardzo Młoda Kultura. Świętokrzyskie 2019-2021 <u>ZRÓBMY SOBIE ARCYDZIEŁKO - Nie z tej Bajki (webd.pro)</u> | <ul style="list-style-type: none"> - Stowarzyszenie Kulturotwórcze Nie z tej Bajki - Szkoła Podstawowa w Ożarowie | <p>W ramach projektu uczniowie dokonali własnej interpretacji wybranych dzieł sztuki. Interpretacja polegała na zrozumieniu dzieła, poprzez poznanie kontekstu jego powstania i poprzez odniesienie do współczesnego świata dziecka. Przygotowanie reinterpretacji dzieła wymagało dogłębnego poznania danego dzieła, czy to elementów rzeczywistych przedstawionych w obrazie czy znaczeń symbolicznych czy metaforycznych, jakie dzieło w sobie zawiera. Z pomocą eksperta poznano epokę i twórcę dzieła. Reinterpretacja/przebieranka miała wprowadzić w świat sztuki, oswoić młodego widza z często poważnymi tematami, które porusza. Dzieci odgrywały role, dzięki czemu musiały wykazać się twórczą wyobraźnią podczas aranżowania reinterpretacji. Trzeba było znaleźć odpowiednie miejsce, zadbać o podobne oświetlenie ale przede wszystkim o dobór rekwizytów i strojów, które będą przypominać lub kojarzyć się z tymi nieosiągalnymi z dawnych epok. Projekt służył wzmocnieniu edukacji kulturowej poprzez eliminowanie barier pomiędzy strefą edukacji a kultury, odpowiadał on na potrzeby kulturalne dzieci, które poza obowiązkowymi zajęciami plastycznymi nie mają możliwości rozwijania się artystycznie.</p> | <p>Sztuki wizualne</p> |
| <p>34. Ul kULtury</p> <ul style="list-style-type: none"> - Publikacja podsumowująca projekt Bardzo Młoda Kultura. Świętokrzyskie 2019-2021 - <u>Gmina Pińczów: Zakończył się projekt "Ul kULtury". To było niesamowite połączenie sztuki, kultury i ekologii (DUŻO ZDJĘĆ) Echo Dnia Świętokrzyskie</u> | <ul style="list-style-type: none"> - Pińczowskie Samorządowe Centrum Kultury - Koło Gospodyń Wiejskich w Kozubowie - Zarząd Osiedla Gacki - Szkoła Podstawowa w Kozubowie - Szkoła Podstawowa i Przedszkole w Gackach - Szkoła Podstawowa nr 1 w Pińczowie - Szkoła Podstawowa nr 2 w Pińczowie | <p>Tematem przewodnim projektu były pszczoły, co pozwoliło zwrócić uwagę uczestników na ochronę przyrody. Wspólnym mianownikiem działań była ekologia i kultura. Głównym celem projektu było angażowanie mieszkańców, grup nieformalnych w działania wzmacniające świadomość ekologiczną, poznawanie i czerpanie z zasobów swojego lokalnego środowiska, rozwijanie pasji, ale przede wszystkim budowanie relacji i inspirowanie się nawzajem do działania w kulturze. W ramach projektu zorganizowano cykl warsztatów rękodzielniczych: tworzenie ekologicznych</p> | <p>Ekologia, ochrona przyrody (rękodzieło, szycie, ceramika, plastyka)</p> |

| | | | |
|---|---|---|--|
| | | „woskowijek”, wspólne szycie i malowanie eko-toreb, warsztaty ceramiczne, plastyczne, konkurs na logo, spotkanie z pszczelarzem i poznawanie fascynującego świata pszczół. Na zakończenie projektu zorganizowano „Pszczeli piknik”. | |
| 35. Spotkania z kulturą z czterech stron świata - Publikacja podsumowująca projekt Bardzo Młoda Kultura. Świętokrzyskie 2019-2021 | - Centrum Kultury i Aktywności Lokalnej w Gowarczowie - Urząd Gminy w Gowarczowie - Szkoła Podstawowa im. Jana Pawła II w Gowarczowie | Projekt pozwolił uczestnikom otworzyć się na inne kultury. Zorganizowano cztery warsztaty artystyczne, podczas których „zabrano” uczestników w podróż po różnych zakątkach świata. Podczas spotkań uczestnicy poznawali śpiew, taniec, instrumenty z innych kultur (m. in. afrykańskie, indyjskie). | Inne kultury (śpiew, taniec, instrumenty muzyczne) |

Rok 2021

| Nazwa projektu /źródło informacji | Partnerstwo | Opis | Tematyka/obszar |
|---|--|---|---|
| 1. | 2. | 3. | 4. |
| 36. OLKA – Objazdowe Letnie Kino Animacyjne - Publikacja podsumowująca projekt Bardzo Młoda Kultura. Świętokrzyskie 2019-2021 | - Stowarzyszenie „Impakt” Kielce - Fundacja „Pasjonaci Społeczni” - Dom Spokojnej Książki - Fundacja Pasjodzielnia | Projekt był odpowiedzią na poczucie izolacji oraz oderwanie dzieci od normalności w związku z pandemią. Projekt nie zakładał dotarcia do jednej docelowej grupy. Zadaniem projektu było dotarcie do 10 instytucji w województwie świętokrzyskim i prowadzenie animacji ściśle związanych z edukacją kulturową. Na zakończenie każdego ze spotkań dzieci wraz z rodzicami oglądały film. | Edukacja kulturowa (film) |
| 37. Gram o siebie - Publikacja podsumowująca projekt Bardzo Młoda Kultura. Świętokrzyskie 2019-2021 | - Stowarzyszenie „Głowa do Góry” Rżuchów - Szkoła Podstawowa im. Batalionów Chłopskich w Sadowiu - Harcerze ZHP z hufca Starachowice | Pomysł projektu powstał po wizycie harcerzy w siedzibie stowarzyszenia. W ramach projektu odbyły się zajęcia integracyjne - uczestnicy określali swoją rolę w grupie, badali swoje kompetencje, określali swoje preferencje i zdolności. Podczas warsztatów uczestnicy uczyli się planować gry w terenie, opracować ich scenariusze, tworzyć opowieści, opracowywać zadania, tworzyć zagadki, przenosić pomysły do działania. Wspólnie z harcerzami i studentami zajmującymi się realizacją gier w terenie opracowano grę terenową. Finałowym elementem projektu był udział w grze terenowej. | Gry terenowe (zagadki, tworzenie opowieści) |

| | | | |
|---|---|---|--|
| <p>38. Międzypokolenio wa Rakiet Pomysł</p> <p>- Publikacja podsumowująca projekt Bardzo Młoda Kultura. Świętokrzyskie 2019-2021</p> | <ul style="list-style-type: none"> - Miejsko-Gminna Biblioteka Publiczna w Kunowie - Dzienny Dom Senior + w Kunowie - Świetlica Środowiskowa w Kunowie - Klub Kobiet Kreatywnych w Kunowie - Publiczna Szkoła Podstawowa im. Antoniego Hedy „Szarego” w Kunowie - Publiczna Szkoła Podstawowa w Wymysłowie - Zespół Szkolno-Przedszkolny w Janiku - Szkoła Podstawowa im. Stanisława Staszica w Nietulisku Dużym | <p>W działaniach uczestniczyli: dzieci, młodzież oraz seniorzy z gminy Kunów. Projekt składał się z cyklu wakacyjnych spotkań warsztatowych zrealizowanych w dwóch modułach: „Wakacje młodego inżyniera” oraz „Kreatywne rękodzieło”.</p> <p>Dzieci ze szkół podstawowych w Kunowie, Janiku, Wymysłowie i Nietulisku Dużym (...) świetnie bawiły się na zajęciach z eksperymentowania i elektryki, wykorzystując przedmioty codziennego użytku takie jak spinacze, czy elementy pochodzące z recyklingu. Pod okiem instruktorów dzieci samodzielnie odkrywały tajniki majsterkowania, programowania, budowały roboty, czy inne ciekawe konstrukcje aby doświadczać, eksperymentować i bawić się nauką.</p> <p>Oprócz tego brały udział w warsztatach z zakresu rękodzieła, tworząc wspólnie z seniorami.</p> | <p>Nauka Rękodzieła (majsterkowanie, elektryczność, elektronika)</p> |
| <p>39. Coolturalni – Orientalni</p> <p>- Publikacja podsumowująca projekt Bardzo Młoda Kultura. Świętokrzyskie 2019-2021</p> <p>- <u>Bardzo Młoda Kultura 2019–21. Świętokrzyskie "COOLTURALNI-ORIENTALNI" - MGOKISMGOKIS (staporkowmgokis.pl)</u></p> | <ul style="list-style-type: none"> - Miejsko-Gminny Ośrodek Kultury i Sportu w Stąporkowie - Placówka Wsparcia Dziennego „Dobra Przestrzeń” w Stąporkowie - Placówka Wsparcia Dziennego „Dobra Przestrzeń” w Hucisku - Publiczna Szkoła Podstawowa nr 1 im. Kornela Makuszyńskiego w Stąporkowie - Publiczna Szkoła Podstawowa nr 2 w Stąporkowie - Publiczna Szkoła Podstawowa im. ppor. Karola Niedzielskiego „Dobosza” w Niekłaniu Wielkim - Publiczna Szkoła Podstawowa im. Polskich Olimpijczyków w Krasnej - Niepubliczna Szkoła Podstawowa w Odrowążu - Niepubliczna Szkoła | <p>Celem projektu było przeprowadzenie cyklu warsztatów przybliżających kulturę Wschodu. Dzieci uczestniczyły w swoistej podróży po kulturze Orientu, której motywem przewodnim była mandala będąca symbolem doskonałości i pełnej harmonii. Przedsięwzięcie polegało na poszukiwaniu przyczyn dlaczego praca z mandalą miała pomóc rozwinąć siebie, dlaczego w wielu kulturach wykorzystywano koło w szczególny sposób. Uczestnicy w swoich poszukiwaniach byli wspierani przez specjalistów z danych dziedzin- pedagoga i psychologa, instruktora jogi i antropologa kultury, charyzmatycznego muzyka i animatora, artystów plastyków. Dzieci po wielomiesięcznej przerwie spowodowanej pandemią na nowo nauczyły się jak pracować w zespole, twórczo myśleć, nazywać emocje oraz komunikować się ze sobą. Uczestnictwo w projekcie wpłynęło na wzmocnienie i rozwój umiejętności twórczych dzieci, podniesie poczucie własnej wartości i sprawczości. Współautorstwo</p> | <p>Kultura wschodu (joga, muzyka, plastyka)</p> |

| | | | |
|---|---|--|---|
| | Podstawowa z uprawnieniami Szkoły Publicznej w Gosaniu | książki i muralu, wystawa końcowa prac plastycznych pozwoliły zaistnieć dzieciom jako odbiorcom ale przede wszystkim jako twórcom kultury. Uczestnicy wzięli też udział w warsztatach motywacyjno-integrujących prowadzonych przez psychologa, pedagoga i socjoterapeutę. | |
| 40. Wspinaczkowy szlak zdobywców - Publikacja podsumowująca projekt Bardzo Młoda Kultura. Świętokrzyskie 2019-2021 | - Centrum Kultury i Sportu w Chęcinach - Świętokrzyski Światowy Geopark UNESCO - Świętokrzyski Klub Alpinistyczny | Dzieci i młodzież z czterech miejscowości Gminy Chęciny spędzały wakacje zdobywając nowe umiejętności w ramach projektu „Wspinaczkowy Szlak Zdobyców”. Społeczność lokalna mobilizowała uczestników do udziału w warsztatach z zakresu geologii, przyrody, kultury, a wszystko to działo się w połączeniu z nauką wspinaczki. Zorganizowane zostały zajęcia wspinaczkowe. Na Kadzielni uczestnicy zwiedzali trasy turystyczne wraz z jaskiniami. Uczestnicy byli zaangażowani w tworzenie harmonogramu prac w projekcie. Finałowym elementem projektu było przygotowanie wyprawokrywców dla mieszkańców gminy Chęciny | Wspinaczka (geologia, przyroda, podróże) |
| 41. Od kultury do natury - Publikacja podsumowująca projekt Bardzo Młoda Kultura. Świętokrzyskie 2019-2021 - <u>BMK 2021: warsztaty dla dzieci i młodzieży realizowane w ramach projektu "Od kultury do natury" Portal Informacji Kulturalnej Województwa Świętokrzyskiego (kielce.pl)</u> | - Pińczowskie Samorządowe Centrum Kultury - Koło Gospodyń Wiejskich i świetlica Wiejska w Kozubowie - Świetlica Wiejska w Skrzypcu - Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy w Pińczowie - Grupa Pasjonatów „Odkrwy Natury - Nadleśnictwo Pińczów - Szkoła Podstawowa w Kozubowie - Szkoła Podstawowa nr 1 w Pińczowie - Szkoła Podstawowa nr 2 w Pińczowie | Tematem projektu była natura, jej zasoby i ochrona. Podczas warsztatów z czerpania papieru dzieci uczyły się, jak robi się pulpę ze ścinków biurowych – po to, aby w ekologiczny i recyklingowy sposób z odpadków papierniczych zrobić nowe arkusze papieru. Samodzielnie operowały ramką do czerpania papieru, formowały arkusze i odciskały go. Powstał papier ekologiczny typu paper mache. Później każdy z uczestników dowolnie ozdobił swoje arkusze suszoną leśną i polną roślinnością. W drugiej części zajęć dzieci „drukowały roślinami” na specjalnie przygotowanych arkuszach. – Dzieci drukowały ze świeżej matrycy liści i traw. Na unerwioną część rośliny nanosiły farbę, po czym odciskały ją na papierze za pomocą dłoni i w ten sposób tworzyły plakaty oraz pocztówki. Zorganizowano też warsztaty związane z krawiectwem, kosmetyką, ceramiką, kulinariami | Natura/Ekologia (tworzenie papieru, prace plastyczne, krawiectwo, kosmetyka, ceramika, potrawy) |

| | | | |
|--|--|---|--|
| | | <p>oraz wycieczki. Dzieci wykonywały poidelka dla leśnych zwierząt oraz potrawy z leśnej roślinności.</p> | |
| <p>42. Odkryj teatr wyobraźni</p> <ul style="list-style-type: none"> - Publikacja podsumowująca projekt Bardzo Młoda Kultura. Świętokrzyskie 2019-2021 | <ul style="list-style-type: none"> - Fundacja „Teatr Wyobraźni” z Baranowa Sandomierskiego - Miejsko-Gminny Ośrodek Kultury i Sportu w Koprzywnicy - Publiczna Szkoła Podstawowa w Głazowie | <p>Uczestnikami projektu były dzieci i młodzież, które uczyły się tworzyć scenariusz audycji, miały warsztaty z emisji głosu oraz z pracy z mikrofonem w teatrze radiowym. Uczestnicy mogli wczuć się w rolę reżysera i realizatora dźwięku. Finalnie uczestnicy stworzyli słuchowisko, o którego tematyce sami decydowali.</p> | <p>Teatr radiowy (reżyseria, realizacja dźwięku, emisja głosu)</p> |
| <p>43. Opowiem Ci o mnie</p> <ul style="list-style-type: none"> - Publikacja podsumowująca projekt Bardzo Młoda Kultura. Świętokrzyskie 2019-2021 | <ul style="list-style-type: none"> - Park Kultury w Starachowicach - Zespół Edukacyjno-Przedszkolny „Szkoła z Pasją” im. Elżbiety Sołtyś w Ostrowcu Świętokrzyskim | <p>Istotny w projekcie był wpływ uczestników na kreowanie działań projektowych. Zadaniem uczestników było wyszukanie w swoim środowisku osób posiadających pasje, realizujących ciekawe zadania, a następnie sfotografowanie ich i opisanie.</p> <p>Młodzi ludzie pod okiem instruktorów poznali tajniki storytellingu, fotografii, fotografii reportażowej po to by opowiedzieć o pasjach swoich lub swoich bliskich.</p> <p>Powstałe historie zostały zaprezentowane na wystawie zarówno w formie online, jak i tradycyjnej.</p> <p>Dzięki udziałowi w projekcie uczestnicy mieli możliwość wyrażania siebie oraz dostrzeżenia wartości drugiego człowieka.</p> | <p>Storytelling, Fotografia, Fotografia reportażowa</p> |

Rok 2023

| Nazwa projektu /źródło informacji | Partnerstwo | Opis | Tematyka/ obszar |
|---|---|--|--|
| 1. | 2. | 3. | 4. |
| <p>44. Kulturalny Wehikuł Czasu - checińskie partnerstwo na rzecz Młodych</p> <ul style="list-style-type: none"> - Wniosek projektowy uzyskany od operatora - <u>Kulturalny Wehikuł Czasu – Checińskie Partnerstwo na rzecz Młodych</u> (checiny.pl) | <ul style="list-style-type: none"> - Centrum Kultury i Sportu w Chęcinach - Stowarzyszenie Asumpt - Lokalne Centrum Wolontariatu w Chęcinach - Gmina Chęciny | <p>Głównym celem projektu był twórczy rozwój młodzieży i jej umiejętności poprzez aktywne uczestnictwo w kreowaniu działań kulturalnych w społeczności lokalnej.</p> <p>W projekcie uwzględnione zostały ciekawe działania, takie jak warsztaty iluzji, ceramiki, spotkanie muzyczne, młodzieżowy wyjazd do centrum iluzji i trickartu oraz wydarzenie artystyczne w stylu lat 70' i 80' wraz z pokazem iluzji i dodatkowymi atrakcjami.</p> <p>Dzięki udziałowi w projekcie młodzież doświadczyła planowania i przeprowadzania wydarzeń kulturalnych. Uczestnicy nabyli umiejętności w zakresie komunikowania i promowania podejmowanych inicjatyw.</p> <p>Dowiedzieli się jak istotne jest działanie lokalne na rzecz integracji społeczności poprzez wydarzenia w obszarze kultury.</p> | <p>Kreowanie działań kulturalnych (iluzja, ceramika, muzyka, moda)</p> |
| <p>45. No network connection - kreatywna energia bez internetu</p> <ul style="list-style-type: none"> - Wniosek projektowy uzyskany od operatora | <ul style="list-style-type: none"> - Związek Kół Gospodyń Wiejskich Powiatu Kieleckiego - Stowarzyszenie Uniwersytet Trzeciego Wieku w Łopusznie - Stowarzyszenie Wspierania Inicjatyw Lokalnych „Skała” - Koło Gospodyń Wiejskich Sasanki z Mniowa | <p>Celem projektu było poznanie przez uczestników swoich mocnych stron, swoich talentów, docenienie znaczenia współpracy, przeżycie pozytywnych emocji, pozwolenie każdemu uczestnikowi na odniesienie sukcesu.</p> <p>Projekt bazował na kilku filarach, które pozbawione były działań w sieci, bez smartfonów, internetu i prądu.</p> <p>Zorganizowano:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Zajęcia budowania relacji, głównie w przestrzeni outdoorowej: na zewnątrz w kontakcie z naturą. - Zajęcia z kaligrafii, ręcznego pisania listów, pisania na maszynie do pisania, pisania kartek i wysłania ich do wybranych osób. - Wielopokoleniowe "gry bez prądu" z wykorzystaniem elementów recyklingu. - Zajęcia "Zręczni, oburęczni". | <p>„Kultura bez sieci i prądu” (kaligrafia, gry terenowe, rękodzieło, bushcraft - przetwarzanie w naturze)</p> |

| | | | |
|--|---|---|---|
| | | <p>Uczestnicy dowiedzieli się, jak w zabawie i w życiu korzystać z igły, kordonka, guzików, płótna, dermy, ręcznej piłki do drewna, ręcznej wiertarki, młotka, gwoździ, kluczy do urządzeń, nożyczek, papieru ściernego, sznurka, haczyków, desek.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Bushcraft – ćwiczenie umiejętności związanych z przetrwaniem i życiem w naturze / w lesie przy użyciu jej naturalnych zasobów. Weekendowy wyjazd bez smartfonów, elektrycznych i elektronicznych narzędzi – nauka i integracja. - Wyjazd studyjny do Planetarium – Śląskiego Parku Nauki w Chorzowie połączony z warsztatami. | |
| <p>46. Na talerzu i w słowniku. Między socjolektem młodzieży a językiem seniorów</p> <ul style="list-style-type: none"> - Wniosek projektowy uzyskany od operatora | <ul style="list-style-type: none"> - Uniwersytet Trzeciego Wieku w Łopusznie - Związek Kół Gospodyń Wiejskich Powiatu Kieleckiego - Rada Seniorów Powiatu Kieleckiego - Stowarzyszenie Wspierania Inicjatyw Lokalnych "Skała" | <p>Projekt miał charakter wielopokoleniowy. Z jednej strony integrował młode pokolenie z grupą seniorów, z drugiej uczył rozumienia języka, socjolektu i poszukiwania wspólnego mianownika w postaci kuchni i słownika. Projekt miał na celu wzmocnienie tożsamości kulturowej, kulinarnej i gwary przez organizację pozarządowe. Pokazał również socjolekt młodzieży jako język żywy, rozwijający się.</p> <p>Działania w projekcie. Warsztaty:</p> <ul style="list-style-type: none"> - budowanie relacji międzypokoleniowej z użyciem narzędzi animacyjnych, interakcji oraz gier i zabaw wielopokoleniowych; - Wielopokoleniowe warsztaty savoir vivre; - warsztaty językowe dla seniorów - socjolekt młodzieży; - warsztaty językowe dla młodych - gwara, język seniorów; - warsztaty kulinarne - kuchnia tradycyjna i kuchnia młodzieżowa. <p>Utworzenie mini słownika socjolektu młodzieży i języka seniorów. Zorganizowanie wyjazdu na zakończenie projektu połączone z zaprezentowaniem wytworów swojego pokolenia: młodzieży i seniorów.</p> | <p>Język, zmiany w języku (gry i zabawy, gwara, savoir vivre, kuchnia młodzieżowa i tradycyjna)</p> |

| | | | |
|---|--|--|---|
| <p>47. Młodzi na drodze kultury</p> <ul style="list-style-type: none"> - Wniosek projektowy uzyskany od operatora | <ul style="list-style-type: none"> - Fundacja Artis Modo - Koło Gospodyń Wiejskich w Brzezinach Betulanki - Nieformalna grupa młodzieży z gminy Szydłów | <p>W ramach projektu zorganizowano cykl 6 warsztatów dla młodzieży zakończonych nagraniem przez młodzież teledysku. Założeniem projektu była pomoc młodzieży w poznaniu swoich talentów oraz pokonanie wstydu w prezentowaniu swoich talentów rówieśnikom. Dla uczestników zorganizowano cykl warsztatów: wokalnych, tanecznych, aktorskich, fotograficznych, dubbingowych, makijażu. Efektem spotkań było nagranie przez uczestników teledysku, który zaprezentowano na spotkaniu podsumowującym.</p> | <p>Teledysk (śpiew, taniec, aktorstwo, fotografia, dubbing, makijaż)</p> |
| <p>48. KOZAcka paczka!</p> <ul style="list-style-type: none"> - Wniosek projektowy uzyskany od operatora | <ul style="list-style-type: none"> - Europejskie Centrum Bajki im. Koziołka Matołka w Pacanowie - Nieformalna grupa młodzieży z terenu gminy Pacanów - Koło Gospodyń Wiejskich w Zborówku - Szkoła Podstawowa im. Kornela Makuszyńskiego w Pacanowie | <p>W ramach projektu zaplanowano zmianę w lokalnej przestrzeni publicznej Pacanowa dokonaną przez uczestników. Uczestnicy realizowali swoje pasje artystyczne, aktywnie spędzali czas wolny. Młodzież spędzała czas ze starszym pokoleniem, pedagogami, artystami. Zorganizowano warsztaty:</p> <ul style="list-style-type: none"> - zabawa w indiańskich klimatach, w ramach której młodzież podzielona na drużyny (Niebieskich i Czerwonych) rozwiązywała zagadki, szukała indiańskich rekwizytów i tworzyła biżuterię, a na koniec zbudowała namiot tipi, - warsztaty graffiti w skateparku Parku Edukacyjnego "Akademia Bajki", - zajęcia zumbi, - warsztaty taneczne, - warsztaty dla dzieci i młodzieży, podczas których uczestnicy mieli wyjątkową okazję nauczyć się własnoręcznie wytwarzać bransoletki i wisiorki z makramowych splotów. <p>Na zakończenie uczestnicy stworzyli artystyczną ścianę w Pacanowie.</p> | <p>Aktywność artystyczna (tworzenie biżuterii, graffiti, taniec, makrama)</p> |
| <p>49. MBM - Młode Brzmienie Muzyki</p> <ul style="list-style-type: none"> - Wniosek projektowy uzyskany od operatora | <ul style="list-style-type: none"> - Gminne Centrum Kultury, Sportu i Informacji Turystycznej w Rytwianach - Instruktor muzyki Łukasz Borkowski - Nieformalna grupa młodzieży | <p>Uczestnikami projektu była grupa młodzieży grająca na instrumentach muzycznych chcąc doskonalić się w tym zakresie. Projekt zagwarantował uczestnikom przestrzeń do aktywności muzycznej oraz wsparcie instruktora, który pomagał w aranżowaniu utworów. Uczestnicy zaplanowali koncepcję koncertu oraz zaprezentowali go</p> | <p>Muzyka</p> |

| | | | |
|---|---|--|---|
| | | społeczności lokalnej. | |
| <p>50. Bardzo Młodzi Rycerze</p> <ul style="list-style-type: none"> - Wniosek projektowy uzyskany od operatora - Podsumowanie projektu "<u>Bardzo Młodzi Rycerze</u>", zrealizowanego przez <u>Muzeum Zamkowe w Sandomierzu Portal Informacji Kulturalnej Województwa Świętokrzyskiego (kielce.pl)</u> | <ul style="list-style-type: none"> - Muzeum Zamkowe w Sandomierzu - Stowarzyszenie Rekonstrukcji Historycznych "Avito Vivit Honore" - Młodzież z gminy Szydłów (5-osobowa grupa nieformalna) | <p>Projekt polegał na zorganizowaniu zaprojektowanych przez profesjonalnych historyków serii warsztatów dla dzieci i młodzieży z niewielkich miejscowości. Podczas warsztatów uczestnicy zdobywali wiedzę na temat szeroko pojętej kultury rycerskiej.</p> <p>Tematyka warsztatów:</p> <ul style="list-style-type: none"> - nauka szermierki mieczem; - nauka tańca dawnego; - wykłady o historii etosu kultury rycerskiej. <p>Na zakończenie projektu zorganizowano wydarzenie podsumowujące, podczas którego uczestnicy zaprezentowali swoje umiejętności.</p> | Kultura rycerska (szermierka, taniec dawny, historia) |
| <p>51. COOL-turalny Obrazów skrojony dla młodych</p> <ul style="list-style-type: none"> - Wniosek projektowy uzyskany od operatora - Projekt "<u>COOL-turalny Obrazów skrojony dla młodych</u>" <u>Portal Informacji Kulturalnej Województwa Świętokrzyskiego (kielce.pl)</u> | <ul style="list-style-type: none"> - Gminna Biblioteka Publiczna w Obrazowie - Ochotnicza Straż Pożarna w Obrazowie - Koło Gospodyń Wiejskich „Żurawinki” - Nasz Region | <p>Działania projektowe miały w założeniu zwiększyć dostępność atrakcji kulturalnych dla młodzieży z terenów wykluczonych z życia kulturalnego. Zaproponowane gry i zabawy podnosiły kompetencje społeczne dzieci i młodzieży, uczyły współpracy w grupie, wzmacniały przywiązanie do rodzinnych stron i wzbudzały potrzebę rozwijania swojej kreatywności.</p> <p>Zrealizowane zostały warsztaty artystyczne: ceramika, grafika, grafika wielkopowierzchniowa (murale), fotografia plenerowa - związane z lokalną symboliką, tożsamością.</p> <p>Uczestnicy wzięli też udział w warsztatach „Siła tożsamości” (budowanie zespołu, współpracy, kreowanie pomysłów, decydowanie metodą DESIGN CHANGE).</p> <p>Zwieńczeniem projektu było zorganizowanie koncertu muzycznego wraz z wydarzeniami towarzyszącymi.</p> | Kultura (ceramika, grafika, murale, fotografia, muzyka) |

Rok 2024

| Nazwa projektu (źródło informacji) | Partnerstwo | Opis | Tematyka/ obszar |
|---|---|--|--|
| 1. | 2. | 3. | 4. |
| <p>52. Banksy. Kochanowski. Street Art!</p> <ul style="list-style-type: none"> - Wniosek projektowy uzyskany od operatora | <ul style="list-style-type: none"> - Centrum Edukacji i Kultury „Szklany Dom” - Nieformalna grupa młodzieży z gminy Masłów - Mikołaj Korus - prowadzący zajęcia - Szkoła Podstawowa w Brzezinkach | <p>Inicjatywa jest wynikiem potrzeby grupy młodzieży z miejscowości Brzezinki, która zgłosiła się ze swoim pomysłem do Centrum Edukacji i Kultury „Szklany Dom” w Ciekotach. Miało to związek z nadaniem szkole, w której się uczą, imienia Jana Kochanowskiego. Młodzież poprosiła o pomoc w organizacji działań, które będą miały na celu zaprojektowanie i namalowanie muralu przedstawiającego Jana Kochanowskiego na ścianie budynku szkoły.</p> <p>Diagnoza pokazała, że młodzież chce mieć większy udział w odbiorze kultury. Młodzież wskazała również brak oferty w zakresie tworzenia kultury w środowisku lokalnym.</p> <p>Cele inicjatywy:</p> <ul style="list-style-type: none"> - inspiracja sztuką i twórczością Banksyego i Jana Kochanowskiego, - wzrost umiejętności plastycznych i wiedzy na temat sztuki współczesnej, - zachęcenie do uczestniczenia w kulturze, - nauka komunikacji i współpracy w grupie, - integracja grupy uczestników, - nawiązanie nowych znajomości, - uwierzenie we własne siły i zdolności, - budowanie poczucia wspólnoty. <p>Działania:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Wyjazd na wystawę z pracami Banksy`ego i zapoznanie się z jego artystycznym CV dzięki multimedialnej formie wystawy. - Spotkania warsztatowe poświęcone tworzeniu muralu. <p>Efektom projektu jest mural stworzony przez uczestników.</p> | <p>Malarstwo, sztuka współczesna (mural)</p> |

| | | | |
|--|--|--|---|
| <p>53. Nasz wybór! – młodziżowe działania kulturalne w Rakowie</p> <ul style="list-style-type: none"> - Wniosek projektowy uzyskany od operatora | <ul style="list-style-type: none"> - Gminne Towarzystwo Sportowe w Rakowie - Nieformalna grupa młodzieżowa – 8 osób - Gmina Raków | <p>Celem inicjatywy jest rozbudzenie i zaspokojenie potrzeb kulturalnych wśród młodzieży, dzieci oraz pozostałych mieszkańców Rakowa i okolic poprzez zwiększenie oferty kulturalno-edukacyjnej na terenie Rakowa. Celem projektu jest również zaktywizowanie młodych do bezpośredniej organizacji i udziału w działaniach projektowych. W ramach projektu przeprowadzono cykl warsztatów artystycznych z zakresu ceramiki – lepienie w glinie połączone z nocnym wypałem, fusing szkła, zajęcia z florystyki, warsztaty mixmedia itp. Kino plenerowe oraz piknik dla rodzin były działaniami otwartymi dla wszystkich mieszkańców. Dziedziny kultury, które zostały poruszone w ramach projektu to: film, sztuka i jej różne formy. Działania projektowe były prowadzone przez młodzież przy wsparciu osób dorosłych.</p> | <p>Kultura (film, ceramika, fusing szkła, florystyka, mixmedia)</p> |
| <p>54. MŁODZI FOTOGRAFOWIE Z CZARNOWA-KRETYWNE KADRY</p> <ul style="list-style-type: none"> - Wniosek projektowy uzyskany od operatora | <ul style="list-style-type: none"> - Związek Polskich Artystów Fotografików Okręg Świętokrzyski w Kielcach - Szkoła Podstawowa nr 18 im. Z. Kruszelnickiego „Wilka” w Kielcach | <p>Cele projektu:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Rozwój umiejętności fotograficznych: (obsługa aparatu, kompozycja zdjęć, edycja, grafika). - Rozbudzenie kreatywności i umiejętności wyrażanie siebie. - Zachęta do aktywności na świeżym powietrzu (plener w różnych lokalizacjach). <p>Podjęte działania:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Warsztaty teoretyczne (fotografia, techniki, historia i znaczenie obrazu, złotego podziału, trójkąta ekspozycji, techniki szlachetnej jaką jest cyjanotypia). - Plener w Wólce Milanowskiej: Działania fotograficzne na otwartej przestrzeni, gdzie młodzież będzie ćwiczyć umiejętności w praktyce. - Zwiedzanie i fotografowanie Muzeum Starożytnego Hutnictwa Świętokrzyskiego w Nowej Słupi, Centrum Tradycji, Turystyki i Kultury Gór Świętokrzyskich w Bielinach: Wyjścia fotograficzno - edukacyjne, które dostarczyły inspiracji i wiedzy o lokalnej | <p>Fotografia</p> |

| | | | |
|---|--|--|-------------|
| | | <p>kulturze.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Warsztaty z techniki szlachetnej cyjanotypii. - Wystawa prac cyfrowych i cyjanotypowych w Wojewódzkim Domu Kultury w Kielcach. | |
| <p>55. Kielce Young Fashion</p> <ul style="list-style-type: none"> - Wniosek projektowy uzyskany od operatora | <ul style="list-style-type: none"> - Zbigniew Lisowski Fundacja Prometeusz - Fundacja SCENA MIMESIS - Prezes Hubert Stachura - Portal internetowy związany z modą Fashion&Style - Radio Rekord Świętokrzyskie - promocja - Telewizja Kielce - promocja - Echo Dnia Świętokrzyskie - promocja - Centrum Kształcenia Awans Kielce – Technik Przemysłu Mody - promocja wydarzenia wśród młodzieży - Liceum Sztuk Plastycznych w Kielcach - promocja wydarzenia wśród młodzieży | <p>Projekt "Kielce Young Fashion" miał na celu wspieranie młodych, utalentowanych projektantów mody z województwa świętokrzyskiego, poprzez organizację konkursu, który da im możliwość zaprezentowania swoich umiejętności i pomysłów szerszej publiczności oraz ekspertom z branży mody.</p> <p>Cele projektu:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Stworzenie platformy, która umożliwi młodym projektantom mody z województwa świętokrzyskiego rozwijanie i prezentowanie swoich umiejętności. - Dostarczenie uczestnikom praktycznych umiejętności z zakresu projektowania mody. - Zachęcanie do kreatywnego myślenia i innowacyjnych rozwiązań w projektowaniu mody, promując unikalne i zrównoważone podejście do mody. - Umożliwienie młodym projektantom nawiązywania kontaktów z doświadczonymi profesjonalistami z branży mody. - Promowanie województwa świętokrzyskiego jako miejsca pełnego młodych talentów i kreatywnych inicjatyw. <p>Wybrane efekty:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Stworzone Kolekcje Modowe - każdy uczestnik przygotowuje po 2 kreacje, które zostaną zaprezentowane podczas finałowego pokazu mody. - Zorganizowanie pokazu mody. - Wydanie katalogu prezentującego prace uczestników, który będzie dystrybuowany wśród lokalnych i regionalnych instytucji kulturalnych oraz szkół. | <p>Moda</p> |

| | | | |
|---|--|---|--|
| <p>56. Młodzi na scenę</p> <ul style="list-style-type: none"> - Wniosek projektowy uzyskany od operatora | <ul style="list-style-type: none"> - Gminne Centrum Kultury, Sportu i Informacji Turystycznej w Rytwianach - Młodzież - Instruktor muzyki | <p>Projekt „Młodzi na scenę” jest kontynuacją projektu „MBM - Młode Brzmienia Muzyki” z ubiegłorocznej edycji programu Bardzo Młoda Kultura. Diagnoza potrzeb młodzieży pokazała potrzebę autoprezentacji, chęć występowania dla szerszej grupy odbiorców, chęć dzielenia się efektami swojej pracy. Młodzi w dalszym ciągu chcą rozwijać swoje pasje i umiejętności w obrębie muzyki rockowej. Młodzież chce również brać udział w dużych i ambitnych wydarzeniach muzycznych, których w małych środowiskach wiejskich nadal jest niewiele. Kontakt z profesjonalnymi muzykami pozwala nie tylko doskonalić warsztat ale również wzmacnia poczucie własnej wartości i wiary w sukces sceniczny. Projekt niweluje uprzedzenie do prowincjonalności własnego miejsca zamieszkania, jako czegoś gorszego, zaściankowego i bez perspektyw. Koncerty umożliwią im interakcję pomiędzy wykonawcą a widzem co przełoży się na aspekt włączający całą społeczność w lokalną kulturę oraz na spontaniczne i niewymuszone z nią obcowanie.</p> | <p>Muzyka</p> |
| <p>57. Nasza przestrzeń kultury</p> <ul style="list-style-type: none"> - Wniosek projektowy uzyskany od operatora | <ul style="list-style-type: none"> - Centrum Kultury i Sztuki w Połańcu - Studio Piosenki Sidus - Urząd Miasta i Gminy Połaniec | <p>Inicjatywa miała na celu zwiększenie zaangażowania młodzieży do aktywnego współuczestnictwa, współtworzenia i współdziałania w środowisku lokalnym przy jednoczesnym wzmocnieniu postaw społecznych i integracji grupowej. Celem inicjatywy było również włączenie młodzieży w życie społeczno - kulturalne, stworzenie możliwości nabywania różnych umiejętności oraz wzbogacenie oferty kulturalnej Połania. W ramach projektu zostało stworzone młodzieżowe MISTERIUM ŻNIWNE. Uczestnicy byli współtwórcami fabuły, scenografii, muzyki, kostiumów i choreografii spektaklu. Inspiracją MISTERIUM ŻNIWNEGO są tradycje ludowe i związany z nimi obrzęd żniwny. Kolejne działanie to PLENER „SZTUKA ULICY”, którego inspiracją jest graffiti jako forma wyrażania</p> | <p>Aktywność społeczno-kulturalna (Przedstawienie. Graffiti. Gry integracyjne)</p> |

| | | | |
|--|--|---|--|
| | | <p>siebie. Malowanie graffiti pozwala uczestnikom na specjalny rodzaj emocji, możliwość współzawodnictwa artystycznego i poczucia wolności.</p> <p>Trzecie działanie to LEŚNY TEAM BUILDING, który poprzez gry integracyjne miał na celu usprawnienie funkcjonowania grupy projektowej.</p> <p>Ostatnia inicjatywa to dwa spotkania z psychoterapeutą pod hasłem „DOBRE JEST SIĘ RÓŻNIĆ”, które pozwoliły na stworzenie bezpiecznej przestrzeni do „wygadania się”.</p> | |
|--|--|---|--|

Załącznik nr 3: Ankieta Notes Kultury

Uwagi do sposobu wypełniania ankiety:

Tworząc ankietę online założono, że :

- każdy uczeń wskaże co najmniej jedną aktywność w zakresie odbioru kultury w ciągu jednego dnia, ale nie musi wskazywać ich więcej;
- Uczeń może nie wskazać żadnej aktywności w zakresie tworzenia kultury.

W związku z powyższym wymuszono wypełnienie odpowiedzi jedynie na pytania: O.1.1, O.1.2, O.1.3, O.1.4.

Na pozostałe pytania uczniowie mogli nie udzielić odpowiedzi.

Notes kultury

Wskaż Twoje spotkania z kulturą, które miały miejsce dzisiaj. Wybierz te, którym poświęciłeś/poświęciłeś dzisiaj najwięcej czasu. W zakresie odbioru kultury wskaż jedną dwie lub trzy aktywności. Każdą z nich zaznacz odpowiednio w pytaniach: O.1.1, O.2.1, O.3.1.

W zakresie tworzenia kultury wskaż również jedną dwie lub trzy aktywności. Każdą z nich zaznacz odpowiednio w pytaniach: T.1.1, T.2.1, T.3.1. Jeśli takich aktywności w dniu dzisiejszym nie podjąłeś/nie podjęłaś, to nie zaznaczaj żadnych odpowiedzi w tych pytaniach.

W kolejnych pytaniach ankiety określ czas poświęcony danej aktywności, miejsce, w którym ją wykonywałaś/wykonywałeś i osoby, z którymi ją wykonywałaś/wykonywałeś.

Jeśli w ankiecie nie znalazłeś aktywności w zakresie odbioru lub tworzenia kultury, którą wykonywałaś/wykonywałeś, to opisz ją w pytaniu O.4.1 lub T.4.1 (Inne).

Dziękujemy za wypełnienie ankiety.

Podaj swój identyfikator

.....

O.1.1 Twój odbiór kultury.

Z poniższej listy wybierz pierwszą ze swoich dzisiejszych aktywności związanych z odbiorem kultury. Jeśli takich aktywności dzisiaj było więcej, zaznacz je w kolejnych pytaniach oznaczonych numerami O.2.1 i O.3.1.

1. Czytanie książek/komiksów (również on-line)/e-booków i/lub słuchanie audiobooków
2. Oglądanie filmików, memów, tutoriali w Internecie
3. Słuchanie podcastów, audycji radiowych
4. Zwiedzanie galerii sztuki (malarstwo, rzeźba, fotografia), wernisaży, muzeów, zabytków, pokazów mody (również on-line)
5. Śledzenie w mediach społecznościowych profili związanych z kulturą
6. Słuchanie muzyki, oglądanie koncertów, programów muzycznych
7. Oglądanie filmów/seriali
8. Oglądanie spektakli teatralnych
9. Czytanie blogów
10. Uczestnictwo w grach terenowych
11. Udział w wydarzeniach z zakresu kultury fizycznej
12. Granie w gry planszowe, na telefonie, na konsoli

O.1.2. Ile czasu zajęła Ci wskazana aktywność? Wybierz z listy wartość najbliższą. (jednokrotny wybór)

- 15 minut
- 30 minut
- 45 minut
- 1 godzina
- 1,5 godziny
- 2 godziny

● Więcej

O.1.3. Z kim wykonywałaś/wykonywałeś tę aktywność. Zaznacz wszystkie osoby - możesz wskazać kilka odpowiedzi.(wielokrotny wybór)

- Sama/sam
- Z rodzicem/opiekunem/rodzicami/opiekunami
- Z rodzeństwem
- Z innymi osobami z rodziny
- Z koleżanką/koleżankami/kolegą/kolegami
- Z przyjaciółmi
- Z nauczycielem/nauczycielką
- Z instruktorką/instruktozem
- Inna odpowiedź

O.1.4. Wskaż wszystkie miejsca, w których wykonywałaś/wykonywałeś wskazaną aktywność.(wielokrotny wybór)

- Dom
- Szkoła
- U koleżanki/kolegi
- W domu kultury, klubie osiedlowym, świetlicy środowiskowej
- W kinie, w teatrze, w galerii
- Na dworze
- W środkach komunikacji (pociąg, autobus, samochód)
- Inna odpowiedź

O.2.1 Twój odbiór kultury.

Z poniższej listy wybierz drugą ze swoich dzisiejszych aktywności związanych z odbiorem kultury. Jeśli takich aktywności dzisiaj było więcej, zaznacz je w kolejnym pytaniu oznaczonym numerem O.3.1.

Lista opcji odpowiedzi jak w pytaniu O.1.1

O.2.2. Ile czasu zajęła Ci wskazana aktywność? Wybierz z listy wartość najbliższą. (jednokrotny wybór)

Lista opcji odpowiedzi jak w pytaniu O.1.2

O.2.3. Z kim wykonywałaś/wykonywałeś tę aktywność. Zaznacz wszystkie osoby - możesz wskazać kilka odpowiedzi.

Lista opcji odpowiedzi jak w pytaniu O.1.3

O.2.4. Wskaż wszystkie miejsca, w których wykonywałaś/wykonywałeś wskazaną aktywność.

Lista opcji odpowiedzi jak w pytaniu O.1.4

O.3.1 Twój odbiór kultury.

Z poniższej listy wybierz trzecią ze swoich dzisiejszych aktywności związanych z odbiorem kultury. Jeśli w ankiecie nie znalazłaś/nie znalazłeś aktywności w zakresie odbioru kultury, którą dziś wykonywałaś/wykonywałeś, to opisz ją w pytaniu O.4.1 (Inne).

Lista opcji odpowiedzi jak w pytaniu O.1.1

O.3.2. Ile czasu zajęła Ci wskazana aktywność? Wybierz z listy wartość najbliższą. (jednokrotny wybór)

Lista opcji odpowiedzi jak w pytaniu O.1.2

O.3.3. Z kim wykonywałaś/wykonywałeś tę aktywność. Zaznacz wszystkie osoby - możesz wskazać kilka odpowiedzi.

Lista opcji odpowiedzi jak w pytaniu O.1.3

O.3.4. Wskaż wszystkie miejsca, w których wykonywałaś/wykonywałeś wskazaną aktywność.

Lista opcji odpowiedzi jak w pytaniu O.1.4

O.4.1 Inna aktywność w zakresie odbioru kultury

.....

O.4.2. Ile czasu zajęła Ci ta aktywność? Wybierz z listy wartość najbliższą.

Lista opcji odpowiedzi jak w pytaniu O.1.2

O.4.3. Z kim wykonywałaś/wykonywałeś tę aktywność. Zaznacz wszystkie osoby - możesz wskazać kilka odpowiedzi.

Lista opcji odpowiedzi jak w pytaniu O.1.3

O.4.4. Wskaż wszystkie miejsca, w których wykonywałaś/wykonywałeś wskazaną aktywność.

Lista opcji odpowiedzi jak w pytaniu O.1.4

T.1.1 Twoje tworzenie kultury.

Z poniższej listy wybierz pierwszą ze swoich dzisiejszych aktywności związanych z tworzeniem kultury. Jeśli takich aktywności dzisiaj było więcej niż jedna, zaznacz je w kolejnych pytaniach oznaczonych numerami T.2.1 i T.3.1.

1. Pisanie tekstów (blog, poezja, teksty piosenek, fanfiki...)
2. Granie na instrumentach
3. Tworzenie muzyki z wykorzystaniem zasobów i narzędzi cyfrowych
4. Śpiewanie
5. Rysowanie, malowanie, tworzenie grafik, murali
6. Tworzenie obrazów cyfrowych
7. Tworzenie form przestrzennych (ceramika, rzeźba, instalacja)
8. Projektowanie ubiorów
9. Fotografowanie
10. Tworzenie filmów (projektowanie scenografii, tworzenie scenariuszy, nagrywanie)
11. Występowanie w przedstawieniach teatralnych, odgrywanie scenek, recytacje
12. Tańczenie, tworzenie choreografii

T.1.2. Ile czasu zajęła Ci wskazana aktywność? Wybierz z listy wartość najbliższą.

- 15 minut
- 30 minut
- 45 minut
- 1 godzina
- 1,5 godziny
- 2 godziny
- Więcej

T.1.3. Z kim wykonywałaś/wykonywałeś tę czynność. Zaznacz wszystkie osoby.

- Sama/sam
- Z rodzicem/opiekunem/rodzicami/opiekunami
- Z rodzeństwem

- Z innymi osobami z rodziny
- Z koleżanką/koleżankami/kolegą/kolegami
- Z przyjaciółmi
- Z nauczycielem/nauczycielką
- Z instruktorką/instruktozem
- Inna odpowiedź

T.1.4. Wskaż wszystkie miejsca, w których wykonywałaś/wykonywałeś wskazaną aktywność.

- Dom
- Szkoła
- U koleżanki/kolegi
- W domu kultury, klubie osiedlowym, świetlicy środowiskowej
- W kinie, w teatrze, w galerii
- Na dworze
- W środkach komunikacji (pociąg, autobus, samochód)
- Inna odpowiedź

T.2.1 Twoje tworzenie kultury.

Z poniższej listy wybierz drugą ze swoich dzisiejszych aktywności związanych z tworzeniem kultury. Jeśli takich aktywności dzisiaj było więcej niż dwie, zaznacz je w kolejnym pytaniu oznaczonym numerem T.3.1.

Listy opcji odpowiedzi jak w pytaniu T.1.1

T.2.2 Ile czasu zajęła Ci wskazana aktywność? Wybierz z listy wartość najbliższą.

Listy opcji odpowiedzi jak w pytaniu T.1.2

T.2.3. Z kim wykonywałaś/wykonywałeś tę czynność. Zaznacz wszystkie osoby.

Listy opcji odpowiedzi jak w pytaniu T.1.3

T.2.4. Wskaż wszystkie miejsca, w których wykonywałaś/wykonywałeś wskazaną aktywność.

Listy opcji odpowiedzi jak w pytaniu T.1.4

T.3.1 Twoje tworzenie kultury.

Z poniższej listy wybierz trzecią ze swoich dzisiejszych aktywności związanych z tworzeniem kultury. Jeśli w ankiecie nie znalazłaś/nie znalazłeś aktywności w zakresie tworzenia kultury, którą dziś wykonywałaś/wykonywałeś, to opisz ją w pytaniu T.4.1 (Inne).

Listy opcji odpowiedzi jak w pytaniu T.1.1

T.3.2 Ile czasu zajęła Ci wskazana aktywność? Wybierz z listy wartość najbliższą.

Listy opcji odpowiedzi jak w pytaniu T.1.2

T.3.3. Z kim wykonywałaś/wykonywałeś tę czynność. Zaznacz wszystkie osoby.

Listy opcji odpowiedzi jak w pytaniu T.1.3

T.3.4. Wskaż wszystkie miejsca, w których wykonywałaś/wykonywałeś wskazaną aktywność.

Listy opcji odpowiedzi jak w pytaniu T.1.4

T.4.1 Inna aktywność w zakresie tworzenia kultury

.....

T.4.2 Ile czasu zajęła Ci ta aktywność? Wybierz z listy wartość najbliższą.

Lista opcji odpowiedzi jak w pytaniu T.1.2

T.4.3. Z kim wykonywałaś/wykonywałeś tę czynność. Zaznacz wszystkie osoby.

Lista opcji odpowiedzi jak w pytaniu T.1.3

T.4.4. Wskaż wszystkie miejsca, w których wykonywałaś/wykonywałeś tę aktywność.

Lista opcji odpowiedzi jak w pytaniu T.1.4

Załącznik nr 4: Ankieta ewaluacyjna dla uczestników projektów

Dla uczestników sześciu projektów realizowanych w roku 2024 przygotowano 6 ankiet, które różniły się:

1. Nazwą projektu (we wstępie do ankiety),
2. Opcjami odpowiedzi w pytaniu nr 3, które dotyczyło działań podejmowanych przez uczestników w projekcie. Opcje odpowiedzi w tym pytaniu były opracowane na podstawie opisu projektów we wnioskach aplikacyjnych i odnosiły się do zaplanowanych działań i aktywności uczestników.

*Wzięłaś/wziąłeś udział w projekcie **Nasz wybór! / Młodzi na scenę / Nasza Przestrzeń Kultury / Kielce Young Fashion / Młodzi Fotografowie z Czarnowa / Banksy. Kochanowski. Street Art!** realizowanym w ramach programu **Bardzo Młoda Kultura**.
Chcielibyśmy poznać Twoją opinię na temat udziału w projekcie.
Dziękujemy - organizatorzy*

Podaj swój wiek

Płeć

- Dziewczyna
- Chłopak

1. Co skłoniło Cię do udziału w projekcie? Wskaż wszystkie pasujące odpowiedzi. (wielokrotny wybór)

- Brałam/brałem już udział w podobnym projekcie wcześniej
- Podobała mi się tematyka projektu
- Namówiono mnie
- Oferta ciekawych zajęć
- Możliwość wzięcia udziału w wyjazdach/wycieczkach
- Możliwość nauczenia się czegoś nowego
- Możliwość spędzenia czasu z rówieśnikami
- Możliwość zaangażowania się w ciekawe działania
- Szansa na poznanie ciekawych ludzi
- Możliwość ciekawego spędzenia czasu
- Inna odpowiedź.....

2. Z poniższej listy stwierdzeń wskaż wszystkie, które uznajesz za prawdziwe. (wielokrotny wybór)

Podczas trwania projektu:

- Moje opinie były brane pod uwagę
- Brałam/-em udział w planowaniu działań
- Współpracowałam/-em z innymi uczestnikami projektu
- Efektywnie porozumiewaliśmy się w zespole
- Poznałam/-em nowych ludzi
- Uczestniczyłam/-em w podejmowaniu decyzji związanych z realizacją projektu
- Mogłam/-em wyrażać swój punkt widzenia
- Miałam/-em możliwość rozwijania swoich zainteresowań
- Poznałam/-em swoje mocne strony
- Wspólnie rozwiązywaliśmy problemy
- Zdobyłam/-em nową wiedzę o swojej miejscowości/regionie
- Zdobyłam/-em nowe umiejętności
- Miałam/-em możliwość autoprezentacji
- Rozwinęłam/-ąłem swoje umiejętności muzyczne (ta opcja dotyczy projektu **Młodzi na scenę**)

- Zdobyłam/-em praktyczne umiejętności z zakresu projektowania mody (ta opcja dotyczy projektu **Kielce Young Fashion**)
- Uwierzyłam/-em w siebie
- Wzrosła moja pewność siebie
- Rozwinęłam/ąłem swoje umiejętności plastyczne (ta opcja dotyczy projektu **Banksy. Kochanowski. Street Art!**)
- Rozwinęłam/-ąłem umiejętności z zakresu fotografii (ta opcja dotyczy projektu **Młodzi Fotografowie z Czarnowa**)
- Inna odpowiedź.....

3. Z poniższych twierdzeń wskaż wszystkie zdania, które uważasz za prawdziwe. (wielokrotny wybór)

Podczas udziału w projekcie podejmowałam/-em działania:

Projekt „Nasz wybór”

- przygotowanie plakatów o projekcie
- kolportaż plakatów
- opracowywanie artykułów o projekcie
- wybór i zakup materiałów do warsztatów
- opracowywanie harmonogramu warsztatów
- współorganizowane warsztatów
- udział w warsztatach
- dokumentowanie warsztatów
- organizowanie kina plenerowego
- organizowanie pikniku rodzinnego
- Inna odpowiedź.....

Projekt „Młodzi na scenę”

- promocja projektu
- planowanie działań w projekcie
- kontaktowanie się z zespołami muzycznymi
- współorganizowanie ognisk
- współorganizowanie Festiwalu Młodych Talentów
- występ na scenie
- dobór repertuaru na koncerty
- tworzenie filmu o projekcie
- organizowanie transportu
- Inna odpowiedź.....

Projekt „Nasza Przestrzeń Kultury”

- promocja projektu
- tworzenie fabuły do MISTERIUM ŻNIWNEGO
- tworzenie scenografii
- tworzenie muzyki
- tworzenie kostiumów
- tworzenie choreografii
- brałam/-em udział w przedstawieniu MISTERIUM ŻNIWNE
- tworzyłam/-em graffiti
- brałam/-em udział w LEŚNYM TEAM BUILDING
- uczestniczyłam/-em w spotkaniach „DOBRZE JEST SIĘ RÓŻNIĆ”
- brałam/-em udział w plenerze „SZTUKA ULICY”
- brałam/-em udział w tworzeniu wystawy
- brałam/-em w -tworzeniu filmiku podsumowującego projekt
- Inna odpowiedź.....

Projekt „Kielce Young Fashion”

- promowanie projektu
- uczestnictwo w warsztatach modowych
- uczestnictwo w indywidualnych konsultacjach
- tworzenie kreacji modowych

- prezentacja swoich prac podczas pokazu mody
- udział w planowaniu wydarzeń w projekcie
- udział w realizacji wydarzeń w projekcie
- Inna odpowiedź.....

Projekt „Młodzi Fotografowie z Czarnowa”

- uczestniczyłam/-em w planowaniu tematyki warsztatów
- uczestniczyłam/-em w planowaniu lokalizacji pleneru
- uczestniczyłam/-em w warsztatach z zakresu fotografii
- brałam/-em udział w plenerze w Wólce Milanowskiej
- wykonywałam/-em fotografie w Muzeum Starożytnego Hutnictwa Świętokrzyskiego w Nowej Słupi, Centrum Tradycji, Turystyki i Kultury Gór Świętokrzyskich w Bielinach
- uczestniczyłam/-em w warsztatach z techniki szlachetnej cyjanotypii
- wzięłam/-ąm udział w wystawie prac cyfrowych i cyjanotypowych w Wojewódzkim Domu Kultury w Kielcach
- Inna odpowiedź.....

Projekt „Banksy. Kochanowski. Street Art!”

- uczestniczyłam/-em w warsztatach plastycznych
- brałam/-em udział w wycieczce do Muzeum Banksy`ego w Krakowie
- tworzyłam/-em mural
- projektowałam/-em kubki, koszulki, torby
- brałam/-em udział w przygotowaniu scenariusza eventu podsumowującego projekt
- brałam/-em udział w prowadzeniu eventu podsumowującego projekt
- tworzyłam/-em relacje wideo z realizacji projektu
- brałam/-em udział w spotkaniu z dziennikarzami
- Inna odpowiedź

4. Jak oceniasz swoje zaangażowanie podczas realizacji projektu?

- Bardzo duże
- Duże
- Przeciętne
- Małe
- Bardzo małe

5. Czy jesteś zadowolona/y ze swojego udziału w projekcie?

- Zdecydowanie tak
- Tak
- Ani tak ani nie
- Nie
- Zdecydowanie nie

6. Co najbardziej podobało Ci się w projekcie?

.....

7. Czy chciałabyś/chciałbyś wziąć udział w podobnym projekcie w przyszłości?

- Zdecydowanie tak
- Tak
- Nie mam zdania
- Nie
- Zdecydowanie nie

Załącznik nr 5: Ankieta ewaluacyjna dla liderów projektów

W 2024 roku była Pani liderką/ był Pan liderem projektu w ramach programu *Bardzo Młoda Kultura*.

Zależy nam na poznaniu Pani/Pana opinii na temat jego realizacji oraz jego efektów.

Dziękujemy za wypełnienie ankiety - organizatorzy.

1. Proszę wskazać nazwę projektu, którego była Pani liderką /był Pan liderem.
 - Banksy. Kochanowski. Street Art!
 - Nasz wybór! – młodzieżowe działania kulturalne w Rakowie
 - MŁODZI FOTOGRAFOWIE Z CZARNOWA- KREATYWNE KADRY
 - Kielce Young Fashion
 - Młodzi na scenę
 - Nasza przestrzeń kultury
2. W jakim stopniu uczestnicy angażowali się w realizację projektu?
.....
3. Jakie działania podejmowali uczestnicy w projekcie?
.....
4. Co Pani/Pana zdaniem szczególnie udało się w projekcie?
.....
5. Czy było coś, co Pani/Pana zdaniem wymagało zmiany?
.....
6. Co Pani/Pana zdaniem przetrwa z tego projektu u uczestników?
.....
7. Czy Pani/Pana zdaniem udział w projekcie wpłynął na sposób spędzania czasu wolnego przez uczestników? W jaki sposób?
.....
8. Jak ma Pani/Pan refleksje związane z projektem?
.....
9. Jak Pani/Pana zdaniem udział uczestników projektu wpłynął na ich kompetencje/umiejętności? Proszę odnieść się do zakładanych w projekcie celów.

Załącznik nr 6: Wybrane zdjęcia z realizacji projektów BMK 2024 r. Świętokrzyskie.

Zdjęcia pozyskane od liderów projektów

Nasz wybór



Młodzi na scenę

(zdjęcia z fb: [Facebook](#))

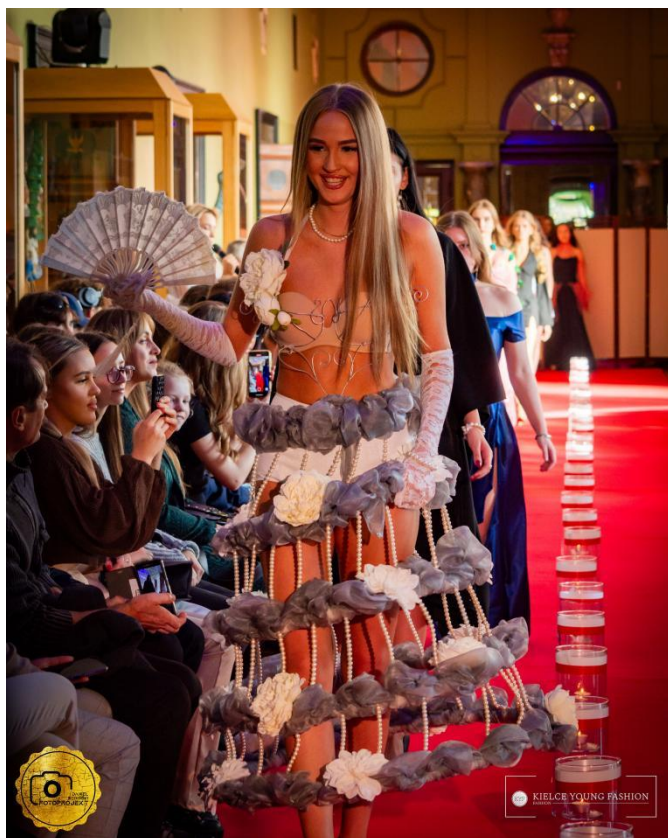


Nasza przestrzeń kultury





Kielce Young Fashion



Młodzi fotografowie z Czarnowa





Banksy. Kochanowski. Street Art!



